

ISSN 1331-9124

BLAŽENI ALOJZIJE STEPINAC

»Što su nevolje veće, tim čvršće mora biti naše pouzdanje u Boga.«

(BLAŽENI ALOJZIJE STEPINAC)

God. 6 (1999.) 11. listopada GLASNIK POSTULATURE Broj 4 Cijena 5 kn

Blaženi Alojzije Stepinac, moli za nas!

Papinski Breve o beatifikaciji blaženog Alojzija Viktora Stepinca

Venerabili Dei Servo Aloisio Victorio Stepinac Beatorum honores decernuntur

IVAN PAVAO II. na vječni spomen

»Ako pšenično zrno, pavši na zemlju ne umre, ostaje samo; ako li umre, donosi obilat rod« (Iv 12, 24).

Ove riječi Evanđelja dobro sažimlju ono što se dogodilo s časnim slugom Božjim Alojzijem Viktorom Stepincem, nadbiskupom zagrebačkim i kardinalom svete Rimske Crkve, koji je prošao velike tragedije 20. st. i, u tminama progonstva protiv Katoličke crkve u Hrvatskoj, zasjao svjetlošću i čvrstinom vjere i prianjanjem uz Kristovu Crkvu i Rimskog prvosvećenika. Snagom koju je primao na stolu euharistije i iz molitve nasljedovao je ljubav Božanskog Pastira sve do mučeništva, uvjeren – kako reče – »Kad se s Isusom trpi, onda sve biva lako!«

Neustrašivi nadbiskup rodio se u Hrvatskoj, u Brezariću, 8. svibnja 1898. Mladost je proveo u obiteljskom ozračju bogatu toplinom i kršćanskim duhom. Nakon zrelog razmišljanja uputio se prema svećeništvu. Za svećenika je zaređen u Rimu 1930. Nakon povratka u domovinu revno se posvetio pastoralnoj službi.

Godine 1934. bio je imenovan nadbiskupom koadjutorom starom nadbiskupu zagrebačkom, koga je naslijedio 1937. Uvijek je ostao vjeran načelu »In te, Domine, speravi« (Ps 31,1) i u najtežim i najžalosnijim okolnostima očitovao je izvanrednu unutarnju snagu i pouzdanje u Božansku providnost. Suočio se s izazovima povijesti i, poslužujući Evanđelje, proročki pokazivao razornu moć onih ideologija, kojima je cilj bio protivan klanjanju pravome Bogu i dostojanstvu ljudske osobe. Bio je zaštitnik svih nepravedno progonjenih i branio prava Svete Crkve, kojoj je uvijek ostao vjeran, ne dopuštajući da bi bila ropkinja komunističke ideologije i odvojena od namjesnika Isusa Krista po stvaranju tzv. narodne Crkve.

Dobri pastir svoga stada obilno je dijelio kruh Božje riječi, propovijedanjem i katehiziranjem. Promicao je euharistijsku pobožnost govoreći često: »Sve postaje lako onome koji se drži Isusa.« Pokazivao je djetinju pobožnost prema Majci Otkupiteljevoj i vršio brižna djela ljubavi u korist siromašnih, bolesnih i prognanih, tješeći na taj način narod koji je trpio. Ustanovio je nova pastoralna središta, promicao katolički tisak, uznastojao objediniti rad katoličkih udruženja Kristovih vjernika laika, uključivao redovnike i redovnice u pastoralni i karitativni život nadbiskupije. Revnosno je gojio duboku povezanost s Bogom, pobožno slavio Božanska otajstva, a euharistija je bila središte njegovih dana i njegova apostolata. Strpljivo je podnosio trpljenja i poniženja, nalazeći potporu u sigurnosti da ga molitve opće Crkve najtješnje vežu u neraskidivo jedinstvo s Rimskim biskupom. U divovskoj borbi s progoniteljima Crkve

IOANNES PAULUS PP II
ad perpetuam rei memoriam

»Nisi granum frumenti cadens in terram mortuum fuerit, ipsum solum manet; si autem mortuum fuerit, multum fructum affert« (Io 12, 24).

Insigniter verba haec id complectuntur quod Venerabili Dei Servo Aloisio Victorio Stepinac, Archiepiscopo Zagrebiensi ipsique Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinali, evenit, qui tristissimos saeculi XX casus expertus est, quique Ecclesiae Croatae persecutionum in tenebris claritate, fidei soliditate, Ecclesiae Christi Romanique Pontificis applicatione effulsit. Ex eucharistico convivio ac precatione virtute deprompta, Divini Pastoris caritatem usque ad martyrium imitatus est, prorsus sibi conscius, »dum quis cum Iesu patitur – ut aiebat – omnia tum facilia evadere«.

Firmus ille Archiepiscopus in oppido Brezarić Croatiae die VIII mensis Maii anno MDCCCXCVIII ortus est. Iuventutem intra familiam transegit, quae affectu christianoque sensu locupletabatur. Re mature perpensa, sacerdotium affectavit, qoud anno MCMXXX Romae suscepit. Patria repetita, animose pastorali muneri operam dedit. Anno MCMXXXIV Archiepiscopus Coadiutor factus est senis Archiepiscopi Zagrebiensis, cuius locum anno MCMXXXVII occupavit. Fidelis usque fuit sententiae illi quae est: »In te, Domine, speravi« (Ps 31, 1) atque in difficillimis acerbissimisque quoque casibus permagnam vim interiorem divinaeque Providentiae fiduciam ostendit. Historiae provocationibus occurrit atque, Evangelio inserviens, prophetice perniciosam vim denotavit illarum ideologiarum, quae Dei adorationi personaeque humanae dignitati adversabantur. Omnes immerito vexatos atque Ecclesiae iura tuitus est, cui usque fidelis mansit, qui eam communistarum regi ideologia eamque a Christi Vicario dissociari, ecclesia sic dicta constituta nationali, haud est passus. Sui gregis bonus pastor, largiter verbi panem per praedicationem et catechesim dispensavit. Eucharisticam pietatem curavit, saepe dictitans: »Omnia sunt facilia ei qui cum Christo est«. Filialem in Redemptoris Matris devotionem ostendit atque studiosam caritatis operam pro pauperibus, aegrotis, profugis, sustinuit, populum patientem sic solando. Nova paroecialia instituta condidit, catholica scripta promovit, consociationes laicorum catholicas composuit, religiosos religiosasque in pastoralem Archidioecesis operam et caritatis immisit. Assidue cum Deo coniunctionem fovit, pie divina mysteria celebrando atque missa eiusdem dierum apostolatusque fuit cardo. Aequo animo aerumnas et contumelias toleravit, certitudine illa roboratus Ecclesiae universalis pro se precatione coniungi se cum Episcopo Romano. In illa permagna adversus Ecclesiae persecutores concertatione, se ipsum aliosque incitavit ad fidelitatem dicens: »Ubi est Petrus, ibi est Ecclesia«. Et suam spem his

Na naslovnici: *Josip BOTTERI, Sv. Dujam prima bl. Alojzija Stepinca, vitraž 300x130 cm, Split 1998., u crkvi splitskih dominikanaca, snimio Zvonimir Buljević;* *vidi članak uz ovu sliku na str. 101.*

poticao je samog sebe i druge na vjernost govoreći: »Gdje je Petar, tamo je Crkva.« I krijepio je svoju nadu ovim riječima: »Oluja će proći, a Bog naš ostaje zauvijek.«

Zbog tih razloga uhitile su ga komunističke vlasti i podvrgle montiranom sudskom procesu, koji je završen njegovom osudom na 16 godina zatvora. Napadnut sucima koji su optužbama nasrtali reče: »Znajte, Isus Krist je Bog! Za njega smo svaki čas spremni umrijeti!« Kroz više od pet godina bio je zatočenik u zatvoru u Lepoglavi, a onda, 1951. bio premješten u Krašić, gdje je živio u izgnanstvu u župnoj kući, pritiješnjen stalnom policijskom stražom.

Svoj križ nosio je velikom jakošću duha, dajući svemu svijetu sjajno svjedočanstvo ljubavi prema Evanđelju i jedinstvu Crkve. Godine 1953. papa Pio XII. ga je uzdigao na kardinalsku čast. Patnje prije zatvora, u njemu, a zatim one podnešene u kućnom pritvoru, nepopravljivo su narušile njegovo zdravlje. Moleći, trpeći i prinoseći svoj život Bogu, svetački je usnuo u Gospodinu 10. veljače 1960.

Glas mučenika koji je uživao još za života ojačao je u susljednim godinama, zbog čega je Nadbiskup zagrebački 1981. pokrenuo postupak za njegovo proglašenje blaženim i svetim.

Nakon što je uredovno dovršeno sve što je propisano crkvenim Zakonikom, u našoj nazočnosti je 5. srpnja 1998. proglašen dekret o mučeništvu. Utvrdili smo zatim da će se obred proglašenja blaženim izvršiti slijedećeg 3. listopada, za vrijeme našeg pastoralnog pohoda u Mariji Bistrici, u Hrvatskoj.

Zato smo danas, za vrijeme misnog slavlja, objelodanili ovu odluku:

»Mi
udovoljavajući želji Našega brata
zagrebačkoga nadbiskupa Josipa Bozanića
te brojne druge braće u biskupstvu
i mnogih vjernika, pošto smo razmotrili mišljenje
Zbora za proglašenje svetih,
Našom apostolskom vlašću dopuštamo da se
sluga Božji Alojzije Stepinac od sada naziva blaženim
i da se svake godine na dan njegova rođenja za nebo,
desetoga veljače, može slaviti njegov spomendan
na mjestima i na način kako je to određeno kanonskim propisima.
U ime Oca i Sina i Duha Svetoga.«

Što smo ovim pismom odredili želimo da sada i ubuduće bude postojano i nepromijenjeno, bez obzira na bilo kakve protivne odredbe.

Dano u Mariji Bistrici, pod Ribarevim prstenom, 3. listopada 1998., 20. godine Našega pontifikata.

Po nalogu Vrhovnog Svećenika
+ Angelus Sodano, Državni Tajnik

Izvornik Dekreta o proglašenju blaženim Časnog Sluge Božjega Alojzija Stepinca predočen je javnosti na velikoj izložbi: »Hrvati – kršćanstvo, kultura, umjetnost« koja će biti otvorena u Vatikanu 28. listopada ove godine.

verbis confirmabat: »Temperies transibit, sed Deus manet in aeternum«. Has propter causas communistarum potestatibus captus est et iniquo iudicio XVI annos ad vincula condemnatus. Iudicibus obiurgantibus respondit: »Scitote Iesum Christum esse Deum! Pro eo ad moriendum sumus usque parati«. Plus quam quinque annos in carcere Lepoglavae detentus est, deindeque anno MXMLI translatus est ad oppidum Krašić, ubi in paroeciali domo vixit, a publicis custodibus inspectus. Magna cum animi fortitudine suam crucem baiulavit, universo mundo claram reddens amoris in Evangelium Ecclesiaeque unitatem testificationem. Pius XII anno MCMLIII in Cardinalium numerum eum rettulit. Eo quod in carcere ante detentus est deindeque in certo domicilio est coactus, id irreparabiliter eius valetudini detrimentum intulit. Orans, patiens suamque vitam Deo dicans, in Domino pie obdormivit die X mensis Februarii anno MCMLX.

Martyris claritas quam vivus habuit, annorum decursu increbruit, ideo Archiepiscopus Zagrebiensis beatificationis canonizationisque causam anno MCMLXXXI incohavit. His perfectis rebus a iure statuis, Nobis coram die V mensis Iulii anno MCMXCVIII decretum super martyrio prodiit. Statuimus ideo ut beatificationis ritus die III subsequentis mensis Octobris, Nobis commorantibus pastoralem ob rationem in oppido Marija Bistrica Croatiae, celebraretur.

Hodie idcirco, inter Missarum sollemnia formulam hanc protulimus:

Ivan Pavao II. otpozdravlja mladim hrvatskim vjernicima prigodom dobrodošlice u Zagrebačkoj zračnoj luci, 2. listopada 1998., uoči proglašenja blaženim Sluge Božjega Alojzija Stepinca

Quae autem his Litteris decrevimus nunc et posthac rata et firma volumus esse, contrariis rebus minime obstantibus quibuslibet.

Datum Marijae Bistricae, sub anulo Piscatoris, die III mensis Octobris, anno MCMXCVIII, Pontificatus Nostri vicesimo.

De mandato Summi Pontificis
+ Angelus Card. Sodano, Secretarius Status

Uz 1. godišnjicu beatifikacije

»Tko se Boga boji, ne strepi pred ljudima!« (A. Stepinac)

»Ako treba, past ćemo, jer smo vršili svoju dužnost. Ako mislite, da je Hrvatski Narod zadovoljan ovom sudbinom ili mu eventualno još pružite priliku da se izjasni, s moje strane nema poteškoća. Poštivao sam volju svoga naroda i poštivat ću je.«

Čovječanstvo pamti značajne i prijelomne događaje povijesti. Pamti ih i hrvatski narod. Spominje ih i Katolička crkva u hrvatskom narodu.

Proglašenje blaženim zagrebačkog nadbiskupa i hrvatskog metropolita Alojzija Stepnca svakako je povijesni događaj: značajan i nadahnjujući. Tim je činom Ivan Pavao II. apostolskim poslanjem predstavio čovječanstvu Alojzija Stepinca, *ugledna sina Hrvatske*, jednog od *istaknutih likova Crkve*, kao uzor kršćanskog vjerovanja sve do *mučeništva* koje ima *blistava znamenja*!

O prvoj obljetnici tog povijesnog događaja Crkva u Hrvata prebire uspomene na nezaboravni, i Duhom Božjim prodahnut, pohod Petra naših dana u Hrvatsku. Papa je tim pohodom počastio *plemenitu zemlju* i narod iz kojih potječe blaženi Alojzije Stepinac, te Crkvu iz koje dolazi. Neustrašivi *hodočasnik Evanđelja* je prema vlastitim riječima tijekom toga blagoslovljenog pohoda ubirao plodove *hrabroga svjedočanstva* i *mučeništva*, kojima je narešena i oplemenjena povijest Crkve u Hrvata. U tom krvlju opečaćenom svjedočanstvu za Krista, tako prepoznatljivom i znakovitom za duhovnost Katoličke crkve utjelovljene u hrvatski puk, današnji je Petrov nasljednik prepoznao osobitost *uzora vjere*, Alojzija Stepinca, koji je junačkim svjedočanstvom kršćanskih istina, *žarkim svjetlom osvijetlio ovo stoljeće kojim se završava drugo kršćansko tisućljeće.*

Bilo je to stoljeće ubojitih idejnih smutnji, ideoloških zastranjenja, međuljudske nesnošljivosti. Sva su ta previranja prema Papinim riječima nabujala do *tragedije koja je pogodila Europu tijekom ovoga stoljeća, a obilježena je velikim zlima fašizma, nacizma i komunizma.*

Sučelice tim zlima, i hrabro se boreći protiv njih, zablistao je lik Zagrebačkog nadbiskupa i kardinala Alojzija Stepinca, i to *katoličkim odgovorom* koji uključuje: vjeru u Boga, poštivanje čovjeka, ljubav prema svima, potvrđena praštanjem, jedinstvom s Crkvom vođenom Petrovim nasljednikom.

Njegovo svjedočanstvo, mučeništvom potvrđeno, plod je ispravnosti njegove savjesti i kršćanske ispovijesti. Radilo se o *biti ili ne biti Katoličke crkve u našoj domovini, o biti ili ne biti slobodno ljudsko biće.*

Shvaćajući čisto političku pozadinu optužbe, koju su potkrepljivali lažnim svjedočanstvima i krivotvorenim dokumentima, i u tom je trenutku ostao priseban duhom te evanđeoskim odrednicama branio, ne sebe, već Božja, a to su i ljudska prava.

Reče: *Što sam govorio o pravu Hrvatskog Naroda na slobodu i nezavisnost, sve je u skladu s osnovnim principima saveznika istaknutim u Jalti i u Atlantskoj povelji. Ako prema ovim zaključcima svaki narod ima pravo na svoju nezavisnost, zašto bi se to onda branilo samo Hrvatskom Narodu? Sveta Stolica je toliko naglašavala, da i mali narodi i narodne manjine imaju pravo na slobodu. Zar katolički biskup i metropolita ne bi o tom smio ni pisnuti? Ako treba, past ćemo, jer smo vršili svoju dužnost. Ako mislite, da je Hrvatski Narod zadovoljan ovom sudbinom ili mu eventualno još pružite priliku da se izjasni, s moje strane nema poteškoća. Poštivao sam volju svoga naroda i poštivat ću je.*

Shvaćajući istinitost i opravdanost tih riječi te okolnosti u kojima su izgovorene, možemo s pravom postaviti pitanje: *Koji je to narod optuživao istinskog rodoljuba?*

Sam Blaženik o tome reče: *Proglasili me zločincem. Ali na Božjem sudu vidjet će se, da imena ratnih zločinaca drugačije glase, nego na narodnim sudovima.* (VJD, sv. I, str. 89)

Kad mu je župnik Vraneković 7. rujna 1953. pokazao članak o presudi svoga kolege svećenika Cigrovskoga, koja počinje *U ime naroda*, blaženi je Alojzije izgovorio riječi koje očituju njegovo razmišljanje i djelovanje usmjereno sasvim na navještaj i čuvanje božanskih istina: *I mene su sudili u ime naroda, veli on, ali glavno da nisam osuđen u ime Presvetoga Trojstva.* (VJD, sv. II., str. 39)

Stepinčeva beatifikacija tako posvješćuje Crkvu, čuvaricu i navjestiteljicu božanskih istina, za hrabrost i postojanost u apostolskom nauku. U njegovom svjedočanstvu predstavljen je značaj i hrabrost kojima je otupljena ideološka i životna protivnost proizašla iz Oktobarske revolucije, a uzela si je cilj uspostaviti svijet bez poznavanja pravoga Boga, kako su to komunističkom ideologijom zadojeni partizani pjevali: *Nosim kapu sa tri roga i borim se protiv Boga!*

Pred tim nasrtajima postavio se ljudski i kršćanski značaj Alojzija Stepinca. Božjim protivnicima je u završnoj riječi na sudu rekao: *U školskim udžbenicima tvrdite, protivno od svih dokaza povijesti, da Isus Krist nije postojao. Znajte, Isus Krist je Bog! Za Njega smo spremni umirati, a danas je nauka to, da on uopće nije postojao! Kad bi se koji profesor usudio učiti protivno, mogao bi se sigurno nadati, da će izletjeti iz škole. Ja vam kažem, gospodine državni tužioče, da uz ovakve uvjete nije Crkva slobodna, nego da će za kratko vrijeme biti istrebljena.*

Krist je temelj kršćanstva. Vi se zauzimate za pravoslavne Srbe. Pitam ja vas, kako vi sebi zamišljate pravoslavlje bez Krista? To je apsurd! Kako vi zamišljate Crkvu bez Krista? To je apsurd!

Za Majku Božju kaže se u knjigama, da je bila bludnica. A znadete li, da je ona za pravoslavne i katolike najsvetiji pojam?

(...) Po vašem shvaćanju materijalizam je jedini naučni sistem, a to znači izbrisati Boga i kršćanstvo. Ako nema ništa osim materije, onda vam hvala na slobodi.

Ove Stepinčeve riječi bile su ne samo obrana vjerskih istina, već i njihov navještaj. A uz njih je blaženik istaknuo ideološku opredijeljenost progonitelja Crkve i svoju spremnost na suradnju za opće dobro svih ljudi. Reče: *Konačno da kažem par riječi i o Komunističkoj partiji, stvarnom mojem optužitelju.*

Ako se misli, da smo mi zauzimali dosadašnji stav radi materijalnih stvari, krivo je, jer mi smo ostali čvrsti evo i nakon što nas se osiromašilo. Nismo protivni tome, da radnici dođu do većih prava u tvornicama, jer je to u duhu papinskih enciklika, niti što imamo protiv pravednih reforma, ali neka nam dozvole pristaše komunizma, ako je slobodno propovijedati i širiti materijalizam, da bude i nama pravo ispovijedati i propagirati naša načela. Katolici su za ta prava umirali i umirat će.

Godinu dana nakon Stepinčeve beatifikacije, i čovjek koji bijaše zaveden lažnom propagandom, zastaje pred veličinom Alojzijeva junačkog duha i hrabrosti, često očitovane riječima: *Bolje časno poginuti, nego sramotno ostati.*

Prebirući povijesne činjenice, neupućenima postaje sve razvidnije, da je blaženi Alojzije Stepinac bio žrtva komunističkog progona Katoličke crkve.

Gosp. Antun Biber, povjerenik u Ministarstvu unutarnjih poslova Hrvatske, u dokumentu *Elaborat o Alojziju Stepincu*, sastavljenom nakon prvog Nadbiskupova uhićenja i saslušanja, početkom lipnja 1945., i proslijeđen ministru Aleksandru Rankoviću, u kabinet Ministarstva unutarnjih poslova FNRJ, napisao je i ovo: *Istraga protiv Stepinca nije urodila onim rezultatima koji bi ga mogli kompromitirati u onoj mjeri da bi ga se moglo elimininirati kao izrazitog ustaškog saradnika (...) Prije 12 godina Stepinac je osnovao društvo 'Karitas' sa ciljem da pomaže sirotinju (...) Još za vrijeme stare Jugoslavije 'Karitas' je vodio akciju za pomaganje izbjeglih Židova i intelektualaca iz Austrije i Njemačke. Na inicijativu Stepinca zagrebački Židovi sakupili su preko milijun dinara za te izbjeglice koji su bili kasnije razaslani u Englesku, Ameriku, Švicarsku i Španjolsku (...). U početku okupacije i prvih većih progona Srba od ustaša, Karitas je pomagao i neke Srbe kao i Židove. Kasnije je preuzeo brigu za srpsku djecu čiji su roditelji stradali.*

Uhićenje i ispitivanje nadbiskupa Stepinca trebali su dovesti do njegova *likvidiranja.* Kad nije moguće na temelju činjenica, gosp. Biber je predložio ono što će se početi ostvarivati: montirani proces. Taj je postupak on obrazložio u tri točke zaključka, iz kojih je vidljivo da *kleru treba posvetiti osobitu brigu*, da *uspješna borba protiv klera zavisi od naše mreže u njihovim redovima*, te *provjeravanjem lica koja rade na prosvjeti od sveučilišnih profesora do osnovnih škola i dječjih obdaništa.* A budući da drug Motika, u odjelu MUP-a za nadzor klera, ne prati *sve probleme klera*, Biber predlaže da se za taj sektor *zaduži jedan drug kome će biti potrebno još nekoliko pomoćnika.*

(...) Po vašem shvaćanju materijalizam je jedini naučni sistem, a to znači izbrisati Boga i kršćanstvo. Ako nema ništa osim materije, onda vam hvala na slobodi.

Stepinčeva je beatifikacija utemeljena na dokumentima progonitelja: *ex libris persecutorum.* Kao i prvih mučenika Crkve. Navest ću samo nekoliko izjava izravnih sudionika u montiranju tog *prežalosnog procesa* (Pio XII.) i njihovih pomoćnika.

Nedo Milunović, sudac istražitelj nakon uhićenja 18. rujna 1945., reče o ljudskom i kršćanskom značaju nadbiskupa Stepinca: *Sve smo poduzeli, i nismo ga uspjeli slomiti!*

Josip Manolić, nekoć povjerenik Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske, u sudskom je postupku Stepinčeve beatifikacije izjavio: *Jasno je da nije bilo materijala za sudski proces protiv nadbiskupa Stepinca (...). Kad se priprema jedan sudski proces, sve činjenice i sve osobe koje se želi u taj proces uključiti, bivaju predstavljene u najcrnjem svjetlu. Tako je i Stepinac bio ubrojen među suradnike ustaša, čiji je protagonist bio Lisak, da bi se Nadbiskupa pred svjetskom javnošću moglo na najgori način poniziti i tako je čitav proces poprimio čisto politički izgled.*

Josip Hrnčević, javni tužitelj Jugoslavije, sastavljač optužnice protiv nadbiskupa Stepinca, kojemu dr. Kraus i J. Blažević bijahu tek pomoćnici, izjavio je za novogodišnji broj (1986.) novina *Dnevnik*: *U vezi s tim procesom moram reći da je u našim optužbama bilo mnogo propagandnoga, optužnice su bile više publicistički nego pravnički skrojene.*

Glede djelatnosti gosp. Bibera, blaženi je Alojzije, kao krašićki sužanj, 13. studenoga 1954., kod večere ispričao župniku Josipu Vranekoviću ovu zgodu:

Kad su me prvi puta zatvorili g. 1945., počeo me ispitivati neki Ranogajac. Isti je i Pavunića osudio na smrt. Strašno je izgledao. Prava slika okrutnog ubojice. Znam, da je kod Lepoglave sam strijeljao 30 domobrana. Važno se postavio pa reče:

'Vi ste surađivali s okupatorom.'

Pogledam ga oštro, pa mu povišenim glasom velim: 'A što je to okupator?'

'Nijemci i ustaše', veli on.

A ja mu još jačim glasom i fiksirajući ga: 'Što se tiče Nijemaca, transeat, stvar je jasna. A što se tiče ustaša mogu reći samo to, da nitko ne može okupirati svoju zemlju.' Na to je zašutio i povukao se. Brzo smo bili gotovi.

Dođe onda šoštar iz Podturna, Biber. Nastojao je biti što finiji. Nudio mi je cigarete, ali i tu smo brzo svršili. Nisam odgovarao kao ni na sudu. S njim je bio neki sudac, major. Bio je kolega pokojnog Maksa Stepinca. Otišao je u partizane i sada eto mu plaće. Slijepo mora slijediti što govori i misli šoštar Biber! Isti je sudac na suđenju g. 1946. za vrijeme pauze ljubazno prišao k meni i upitao: 'Trebate li možda ovo ili ono, klecalo u sobi?' Sve sam odbio: 'Hvala vam. Ja znam i na podu klečati.' Bogu hvala, da na početku nisam popustio, jer tko im jedanput uđe u šape, teško se povlačiti.

(VJD, sv. II., str. 282.)

Takvog je junaka katoličke vjere Ivan Pavao II. postavio za vrata kroz koja će čovječanstvo dobrohotno ući u treće tisućljeće. Biskupsko načelo blaženog Alojzija: *In Te, Domine, speravi* (U Te se, Gospodine, uzdam) i za nas je aktualno i nadahnjujuće. On mu je prema svjedočanstvu o. Makjanića, koje objavljujemo u ovom broju Glasnika, dao posve jasno tumačenje: *Neće nam donijeti spasenje ni Hitler ni Mussolini ni Staljin, nego nam je spasenje donio Gospodin naš Isus Krist. Pismo naime kaže: 'I nema ni u kome drugom spasenja.*

Nema uistinu pod nebom drugog imena dana ljudima po kojem se možemo spasiti.'

Kad su ga prema istom svjedočanstvu sugovornici pitali tko će pobijediti u ratu, Blaženik je odgovorio: *Pobijedit će Gospodin Bog!*

Zbog tako žive i postojane vjere Sveti je Otac našega Alojzija Stepinca nazvao *mučenikom i uzorom vjere*, pred kojim nije moguće ne ostati zadivljen, jer je s drugim svjedocima *žarkim svjetlom osvijetlio ovo stoljeće kojim se završava drugo kršćansko tisućljeće*. Stoga ga i prozva točkom oslonca u koju valja upirati pogled da bi se njome nadahnjivali i na nju oslanjali.

Da bi obranio slobodu Crkve i njezino jedinstvo Stepincu je, prema Papinim riječima, bila draža tamnica negoli sloboda; *svoju je poruku vjere zapečatio smrću*, u koju je primjereno i hrabro ugradio *kršćansko svjedočanstvo i evanđeosku slobodu.*

Stoga je o prvoj godišnjici Stepinčeve beatifikacije važno uočiti bitne sastavnice njegove duhovnosti, sazrele na Svetome pismu i sakramentalnim vrelima posvećivanja, i svoj život njima prosvjetljivati, jer su usredištene na Kristovu poruku spasenja i dobro svakog čovjeka. U njemu, naime, prema Papinim riječima, privlači nepokolebljiv stav, da su u pitanju navještaj i obrana vjere u Boga, poštivanje čovjeka, ljubav prema svima potvrđena praštanjem, jedinstvo s Crkvom vođenom Petrovim nasljednikom.

U ovom trenutku crkvenog i društvenog života lik blaženog Alojzija Stepinca je paradigma, *uzor praštanja i pomirenja*. Čini mi se prevažnim zadatkom i na ovome mjestu ponoviti Papine riječi, utemeljene na brojnim dokumentima i svjedočanstvima Stepinčeva opraštanja i poziva na pomirenje: *U njegovu proglašenju blaženim prepoznajemo pobjedu Kristova Evanđelja nad nasiljem i ugnjetavanjem; pobjedu praštanja i pomirbe nad mržnjom i osvetom. Blaženi Alojzije Stepinac na taj način predstavlja Hrvatsku koja želi oprostiti i pomiriti se, očistivši sjećanje od mržnje i pobjeđujući zlo dobrim.*

Uz dokumente blaženog Alojzija, među kojima se osobito ističe njegov govor na 3. zasjedanju Hrvatskog socijalnog tjedna 1938., te uz svjedočanstva brojnih njegovih suvremenika i štovatelja, nastavljamo i u ovom broju objavljivati dnevnik vlč. Josipa Vranekovića, župnika krašićkog, u koji je on upisao Blaženikovo sužanjstvo u Krašiću od 5. prosinca 1951. do mučeničke smrti 10. veljače 1960.

Znakovit je i članak mons. Ratka Perića, biskupa mostarsko-duvanjskoga i ap. adm. trebinjsko-mrkanjskoga, pod naslovom: *Admirandus et imitandus!* (Alojzije Stepinac dostojan divljenja i nasljedovanja!)

Zahvaljujem svim suradnicima i dobročiniteljima, te čestitam čitateljima 1. obljetnicu proglašenja blaženim Alojzija Stepinca. Naš rad i za njegovo proglašenje svetim nastavljamo radosno, zauzeto i složno. Nasljedujmo kreposti kojima je on proslavljao Krista Gospodina i o njima govorimo ljudima koje susrećemo. Bolesnicima i ljudima pritisnutima životnim nevoljama preporučimo ozdravljenje ili izbavljenje iz kušnji i stradanja po njegovom zagovoru kod dobrog Boga. Čitajmo štivo o blaženom Alojziju. Neka što više katoličke djece bude imenovano njegovim imenom.

Dr. Juraj Batelja,
postulator

Blaženi nadbiskup Stepinac pred prvom postajom Križnoga puta u Mariji Bistrici

Zagreb, 11. 05. 1998.

ISPRIKA I MOLBA ZA RAZGOVOR

Štovani!

U ime redakcije »Globus« ispričavam se što je u našem listu u brojevima u prosincu 1997. i siječnju 1998. u tekstovima o uzrocima smrti kardinala Alojzija Stepinca uz Vaše ime navedeno da ste se obratili čitateljima »Globusa«, iako ste Vi tada odbili bilo što komentirati vezano uz postupak kauze kardinala Stepinca. Iskreno žalimo zbog tog propusta i eventualne štete koja Vam je time nanesena. Također žalimo, što uz Vašu objavljenu fotografiju nije navedeno da je uzeta iz »Arene«, pa se tako mogao steći dojam da ste Vi dali izjavu za »Globus«, što je potkrijepljeno Vašom slikom. Vjerujte to nam nije bila namjera, jer smo pod slikovni materijal podpisali da je uzet iz dokumentacije »Europapress holdinga«, a to je izdavač koji izdaje i »Arenu« i »Globus«, zajednička nam je dokumentacija.

novinar »Globusa« Željko Peratović

Dr. Juraj Batelja
Kaptol 31,
10000 Zagreb

PISMA IZ SUŽANJSTVA

Mons. Luka Strgar, kancelar Biskupije đakovačke i srijemske, proslijedio je Postulaturi za proglašenje svetim blaženoga Alojzija Stepinca dva pisma pronađena u ostavštini pokojnog Vladimira Mikloša, slankamenačkoga župnika i začasnog kanonika.

Blaženi je Alojzije ta pisma napisao za vrijeme svoga zatočenja u Krašiću vlč. Miklošu, župniku u Novom Slankamenu. Vlč. Mikloš rođen je 1. veljače 1928. u Lipovljanima. Za svećenika Đakovačke i Srijemske biskupije zaređen je u Đakovu 14. siječnja 1951. Umro je u svećeničkom domu u Đakovu 6. kolovoza 1999.

1. Pismo vlč. Vladimiru Miklošu

Krašić, 2. siječnja 1957.

Dragi velečasni!

Primio sam Vaše cijenjeno pismo. Srdačna hvala na dobrim željama k Božiću, koji, kao što dobro kažete, napunja napose svećenička srca novim zanosom, oduševljenjem i spremnošću za žrtve.

A to je upravo danas potrebno, kad su svećenički redovi tako prorijeđeni, pa oni, koji su još tu, moraju podvostručavati svoje snage, a to ne ide često puta bez velikih žrtava. Hoćemo li moći to? Hoćemo, ako se samo držimo uvijek opomene svetoga Pavla svome dragom Timoteju: »Propter quam causam admoneo te, ut **resuscites** gratiam Dei quae est in te per impositionem manuum mearum.« Kao što se k materijalnoj vatri mora uvijek dodavati nova drva, da se uzdrži i eventualno i proširi vatra, tako i mi moramo uvijek molitvom, meditacijom, pouzdanjem podržavati sveti plamen, koji smo primili u času ređenja polaganjem biskupovih ruku.

To želim i ja Vama, dragi velečasni, u Novoj Godini i kroz čitav život. Onda ćete uvijek biti i grad na gori i lux super candelabrum posita.

Uz blagoslov i pozdrav u Gospodinu

+ Alojzije kard. Stepinac
nadbiskup zagrebački

2. Pismo vlč. Vladimiru Miklošu

Krašić, 7. srpnja 1959.

Dragi velečasni!

Primio sam brzojavnu čestitku k biskupskom jubileju, na kojoj Vam srdačno zahvaljujem. Samo ne znam, da li je pošta ispravno napisala Vaše ime i prezime, pa ne zamjerite, ako sam ga krivo napisao. Ja naime živim u posebnim prilikama. Znam da je u starom Krašiću prije prvog svjetskog rata pošta imala ispravan aparat za primanje brzojava. Sada brzojav zaprimaju telefonski, pa štošta krivo napišu, pogotovo, ako brzojav dolazi iz inozemstva.

Ja sam svoj jubilej sproveo čvrsto odijeljen stražama od svega svijeta. Niti pisati Vam ne bih smio, osim da njima dadem na uvid pismo, da ga oni cenzuriraju. Ali se nadam, da će pismo ipak stići sretno do Vas. Sve bi dakako bilo odmah drukčije, kad bi, kako vele »priznali stvarnost marksizma-komunizma.«

Međutim ta »stvarnost« niječe Boga, besmrtnost duše, zapovijedi Božje i sve, što je s time u vezi. Značilo bi dakle za volju te »stvarnosti« zanijekati Boga, dušu etc. A Spasitelj nas opominje: »Quam commutationem dabit homo pro anima sua?« Zato su prije kojih tisućuosamsto godina u blizini Vaše župe nekada kršćani rado davali svoje živote, ne samo svoje časti, zdravlje, imanja. Ne bismo bili dostojni imena tih prvih kršćana, kad ne bismo slično postupali u sličnim prilikama.

Ne trebamo se zato bojati za sudbinu naše Crkve. Filozof Leibniz imao je za svoj simbol spiralu. On je u njoj gledao silu, koje nikakav pritisak ne može razoriti, pa je zato imao i devizu: »Inclinata resurget!« Savij ju kako hoćeš, opet će ustati.

Ja mislim, da ovo puno više vrijedi još za našu Crkvu. Tisuću puta je u povijesti bila pritisnuta, sad više sad manje (danas možda najviše) ali je uvijek ustala pomlađena. Tako će biti i ovaj put! Neka Vas ta misao, dragi velečasni, i Vas i Vašu tamošnju braću svećenike, drži čvrste i nepokolebive. Uz blagoslov i pozdrav u Gospodinu

+ Alojzije kard. Stepinac
nadbiskup zagrebački

Hvala svim čitateljima, štovateljima blaženog Alojzija Stepinca u domovini i širom svijeta, za molitve i darove, koji nesebično i velikodušno promiču glas svetosti i mučeništva kardinala Alojzija Stepinca.

ADMIRANDUS ET IMITANDUS – I divimo mu se i želimo ga slijediti

Dobro, razumijem da ne može svatko biti kardinal, ni nadbiskup zagrebački, pa ni obični svećenik, ne može svakoga zapasti da se školuje na Gregorijani u Rimu, ali možemo biti kršćani, vrijedni i savjesni Kristovi vjernici. U tome je uzoriti Alojzije bio uzor, ne samo admirandus, nego i imitandus. I divimo mu se i želimo ga slijediti.

Bl. Alojzije lepoglavski sužanj

U jednome samostanu zamoliše me jednom časne glavarice da održim sestrama prigodno predavanje. Dobro. Kad smo se našli u dvorani, najavih slušateljicama temu. Govorio bih vam o sv. Pavlu, o njegovim uspjesima i neuspjesima, zavikah.

Nismo se još pravo ni namjestili, dočeka jedna sestra, više u šali: »Velečasni, nemojte nam o Pavlu, dajte nam nekoga koga možemo bar približno nasljedovati! Tko će u njegove visine?!«

Baš to, velim. Sveti Pavao traži od Korinćana i Korinćanki, običnih vjernika i vjernica, bivših pogana: »Nasljedovatelji moji budite, kao što sam i ja Kristov« (1 Kor 11, 1). Slično im je pisao i u 4. poglavlju. Ponovio svojim dragim Filipljanima (3, 17), pa opet ljubljenim Efežanima (5, 1), i u prvoj Solunjanima dva puta (1, 6; 2, 14). A vi ste redovnice, kćeri Božje ljubavi, ne obični vjernici, nego krema vjerništva, zato vama o Pavlu.

Ako se netko i usudi reći da nam je sv. Pavao dalek, vremenski i prostorno, odnosno da ga ne možemo slijediti jer se on Božjom objavom uspeo do »trećega neba«, dugom cestom sve do »raja« (2 Kor 12, 2. 4), da ne možemo pretrpjeti kamenovanja, bičevanja, progone, brodolome, koje je on pretrpio, meni se čini da nitko od nas ne može reći da nam je naš blaženi Alojzije Stepinac dalek i stran. Dapače, bliz nam je kao brat i dragi prijatelj: rođen na selu, kao i veći dio nas; iz obitelji s više djece kao mnogi od nas; prošao vojsku i školu, kao toliki današnji mladići; prošao dva rata, kao mi malo stariji; bio u zatvoru, i u zatočeništvu, kao toliki i tolike. Bio je tu, blizu nas, u Krašiću, u Lepoglavi, u Zagrebu. Obilazio Zagrebačkom nadbiskupijom i domovinom hrvatskom. Hodočastio po srpanjskoj žegi na Mariju Bistricu. Molio se u katedrali i kućnoj kapelici. Ispovijedao se kao i svaki od nas.

Dobro, razumijem da ne može svatko biti kardinal, ni nadbiskup zagrebački, pa ni obični svećenik, ne može svakoga zapasti da se školuje na Gregorijani u Rimu, ali možemo biti kršćani, vrijedni i savjesni Kristovi vjernici. U tome je uzoriti Alojzije bio uzor, ne samo admirandus, nego i imitandus. I divimo mu se i želimo ga slijediti.

A mi smo pozvani ne samo da slijedimo blaženoga Stepinca u njegovu ostvarenju blaženstava: bio je siromašan duhom jer je priznavao da mu je sve dano od Boga, i krotak po naravi, i žedan istine i pravde, i milosrdan, i čist srcem, i podnosio progonstva, nego smo pozvani da slijedimo samoga Krista: čistoga, siromašnoga, poslušnoga; Krista navjestitelja Božje radosti, liječnika, patnika, raspetoga. Krista koji voli Oca, koji nam navješćuje i zajedno s Ocem šalje Duha odvjetnika.

Dapače, Krist nas poziva da budemo savršeni kao što je savršen Otac naš nebeski (Mt 5, 48), da budemo milosrdni kao što je milosrdan Otac naš na nebesima (Lk 6, 36), da budemo pravedni kao što je pravedan Otac naš koji je na nebesima.

Početkom ove godine u Italiji su objavljene dvije knjige o Stepincu. Prva u veljači, pod naslovom: »L'Arcivescovo del genocidio« (Nadbiskup genocida), koju je sastavio M. A. Rivelli u izdavačkoj kući »Kaos« u Milanu, na 290 stranica. Autor, koji je doktorirao o Nezavisnoj državi Hrvatskoj, hvali se da je u knjizi iznio na vidjelo dokumentarnu žetvu koja je bila desetljećima skrivana o genocidu za NDH, gdje je sudjelovao katolički kler s nadbiskupom Stepincem na čelu. Teze, hipoteze, antiteze koje su ravne imenu izdavačke kuće: Kaos! Pravi pravcati kaos. Naslušali smo se takvih kaosa iz jugoambasada po svijetu kroz 45 godina. Samo što se nismo zagušili. Dosta nam je kaosa! Daj nam malo kosmosa!

Drugu knjigu objavio je u Vatikanu Giampaolo Mattei, ugledni novinar svetostoličkoga dnevnika »L'Osservatore Romano«, monografiju pod naslovom »Il Cardinale Alojzije Stepinac. Una vita eroica«, na 90 stranica. U pozivu na prezentaciju knjige u Staroj sinodalnoj dvorani, 8. ožujka, piše autor da je knjigu izravno želio Sveti Otac. To je autor i u posveti pošteno istaknuo: »Svetom Ocu Ivanu Pavlu II. koji je inspirirao ovu monografiju«. Baš im hvala. I Svetom Ocu Ivanu Pavlu i novinaru Giampaolu. Papa je, očito, odlično pročitao znakove vremena. A znak vremena u Hrvatskoj jest Stepinac. Ne samo od 1934., kad je postao nadbiskupom koadjutorom, ne samo od 1946., kad je pred ateističkim i komunističkim tribunalom posvjedočio da voli Boga, čovjeka i domovinu, i da je kadar život svoj dati za te vrednote, i kada je dao svoj život u zatočeništvu 1960., i to sve u komunizmu s »humanim licem«. Osobito je znak vremena od prošle 1998. godine, kada je uzdignut na čast oltara.

Ako bih glasovao za bitnu rečenicu koja karakterizira Stepinca, onda bih se opredijelio za njegov refren na »prežalosnom procesu«, suđenju i inače. Devet mjeseci prije osude, 17. prosinca 1945., Nadbiskup je dao izjavu: »Na sve optužbe, koje su izravno ili neizravno upravljene na nas, možemo u cijelosti kazati: 'Nemamo si što predbacivati. Savjest nam je čista i mirna pred Bogom, koji je najvjerniji svjedok i pravedni sudac svih naših koraka. Savjest nam je čista i mirna pred Sv. stolicom, koja će jednom na temelju izvornih dokumenata ocjenjivati sve naše djelovanje. Savjest nam je čista i mirna pred katolicima ove države, koji mirno i trijezno prosuđuju događaje. Savjest nam je konačno čista i mirna pred Hrvatskim Narodom, kome krvnim vezama voljom Božjom pripadamo, pa mu po svom položaju svom dušom služimo, bez obzira na razna politička gledanja i političke stranke'« (Benigar, 567). Savjest mi je čista! Savjest mi je mirna! Savjest mi ništa ne predbacuje! Ako mi vi ne dadnete pravo, dat će mi pravo povijest!, uzviknuo je Nadbiskup pred tužiteljima i suditeljima! I dala mu je pravo povijest. Vratila mu dug. Izravnala račune.

»Ako misle ovakovim mjerama slomiti Katoličku Crkvu, onda su velike naivčine, jer Crkva se Katolička ne upire niti na kardinala Stepinca niti bilo kojeg čovjeka, nego na Isusa Krista, kojega zamjenjuje na zemlji Petar, Sveti Otac.

A Petar ne umire, kako piše na jednoj svjetiljci u rimskim katakombama, dok su pomrli i Neroni i Henriki i Hitleri i Staljini, a tako će i drugi.«

(A. Stepinac, *Pismo Č. Čekadi*, Krašić, 29. travnja 1958.)

Ljepota Stepinčeve savjesti jest u tome, što on nije izdigao svoju savjest iznad Crkve. Njegova je savjest autentičan Božji glas u okviru Crkve Kristove, podređena savjesti Crkve. Zato mu je samo Crkva bila mjerodavna izreći povijesni sud da mu je savjest čista, sveta. Nasuprot svim kaosima i kaotičnim svijestima i savjestima u svijetu. I tada i sada.

U tome je i admirandus e imitandus!

+ Ratko Perić, biskup

Bl. Alojzije s djecom nakon jedne priredbe; možda će čitatelji prepoznati Blaženikove goste ili domaćine.

CRKVA I DRUŠTVENI POREDAK

Dr. Alojzije Stepinac: Govor na 3. zasjedanju Hrvatskoga socijalnog tjedna 1938.

Moralne i socijalne prilike u svijetu

Živimo u doba u kojem je potpuno poremećena hijerarhija vrijednosti. Dok su nekada na prvom mjestu bile duhovne vrednote, danas vidimo obratno. Mišica vrijedi danas više nego duh. Fizička sila važi danas više nego moralne vrednote. Ljepota tijela vrijedi danas više nego ljepota duše. Otvorite samo jedne dnevne novine pa ćete se odmah o tome uvjeriti. Oni koji danas vrijede u očima svijeta nisu više ljudi plemenitog i velikodušnog srca. Oni koji danas vrijede u očima svijeta to su razne filmske zvijezde, to su prvaci u boksu, to su prvaci u raznim utrkama i utakmicama. I tako sude često puta ne samo mase, nego i oni koji su na čelu naroda. Nastupio je potpuni preokret vrijednosti. Dana je prednost vrijednosti materije nad vrijednošću duha. Boga, ukoliko ga već nisu, nastoje istjerati iz ljudskoga društva, vičući sa starim Židovima: »Nolumus hunc regnare super nos! – Nećemo da ovaj vlada nad nama!« Većina ljudi nije više u stanju da se izdigne nad pitanje želuca. Moralni život u vječnoj je opasnosti, napose kad se radi o mladeži, koja mora da se kreće u milieu, koji je poprimio poganski karakter. Kraj takvih prilika nije čudo, da je ljudski rod upao u anarhiju, a socijalne prilike postale su upravo neodržive. »Perditio tua ex te Israel! – Propast tvoja od tebe je, Izraele!«

Bijeda ljudskog roda izgleda da je dostignula vrhunac. Ako promotrimo, kako je došlo do današnjeg prežalosnog stanja, neće nam biti teško otkriti način, kako da se uspostavi opet red u ljudskome društvu.

Bl. Alojzije kao sustolnik na svečanoj večeri u Papinskom zavodu »Germanicum-Hungaricum«

Uloga Crkve katoličke

Nitko razuman neće zanijekati, da je Crkva katolička od svog opstanka do danas bila najjača moralna i socijalna vlast na svijetu. Snagom božanske istine i pravde, koju je naučavala i čuvala, djelovala je ona neobično snažno i prodirala malo po malo u staro pogansko društvo Rimskoga carstva, da ga kao kvasac potpuno prožme istinama Evanđelja. Njezinu su nauku prihvatili bijedni robovi. Pred snagom njezine istine prignuli su glave carevi u palačama. Pred snagom njezine istine sagnuli su glave filozofi. Pred snagom njezine istine sagnuše se bogataši što plivahu u obilju i raskoši. Ona je vratila dostojanstvo ženi i majci, ona je prezrenog roba učinila opet čovjekom.

Ali Crkva je katolička pošla i dalje. Ono što nisu mogli da izvedu ni najmoćniji carevi, izvršila je bez oružja i fizičke sile katolička Crkva. Ona je ukrotila i barbare koji su se oborili na Rimsko carstvo, i privela ih k svjetlu Evanđelja, i spasila time civilizaciju upravo onda, kad se je činilo, da joj je svanuo kraj. Prelazeći preko granice Rimskog carstva i otvorivši riznicu svoga duhovnog blaga narodima, Crkva je katolička kroz 13 vijekova više nego itko drugi doprinosila i ekonomskom prosperitetu čovječanstva. Stvarajući organizacije za zaštitu rada, dala je ona već pred stoljećima primjer i podstrek budućim pokoljenjima, kako se mogu na miran način dovesti u sklad suprotni interesi različitih staleža. Crkva je katolička bila na čelu izgradnje jedne veličajne civilizacije, kojoj mora odati priznanje svatko, koga u prosuđivanju stvari vodi ljubav k istini.

Ali dok je Crkva na sve strane razvijala blagotvorni rad, nijesu mirovale ni »Portae inferi – vrata paklena« o kojima govori Isus Krist. Već u XIV. stoljeću počeše nicati proroci, kojih ne manjka do danas, govoreći, da će čovječanstvu biti bolje, ako se Crkva ograniči na rad između četiri zida i ako joj se oduzme svaki upliv na javni život. Kad je kasnije još pridošla reformacija (ili bolje deformacija) pod vodstvom Luthera i porušila načela zakonitog od Boga danog auktoriteta, bio je širom otvoren kraj anarhiji na svakom području ljudskog života. Čovječanstvo, koje je povjerovalo tim lažnim prorocima, može danas mirne duše da uzdah-

ne sa starim Židovima: »Expectavimus lucem et ecce tenebrae! – Očekivasmo svijetlo a evo tmine!« Mjesto blagoslova došlo je prokletstvo, mjesto raja pakao, u kojem se danas muči ljudsko društvo!

Nije moje da ulazim u detalje, jer će to ionako obraditi pojedini stručnjaci prigodom ovog Socijalnog Tjedna. Ja ću da uprem prstom u dva sistema, koji bi htjeli da se društveni poredak izradi u njihovu duhu. A danas, kad svi vapijemo za preuređenjem društvenog poretka, važno je upoznati barem u najkraćim crtama ta dva sistema, da ne upadnemo u još gori kaos (ako je veći uopće moguć) i da vidimo, nije li jedini spas čovječanstvu u onome što uči Crkva, od Boga dana učiteljica istine i pravde.

Kako se razvio i što je htio ekonomski liberalizam?

Prvi sistem jest sistem ekonomskog liberalizma. On je nužni plod protestantske reforme i antikršćanskog racionalizma. Svojim načelima, kojih se drži, doveo je društveni poredak do apsurda. Njegova su načela otprilike ovakva: Čovjek je po svojoj naravi slobodno i neovisno biće. Pustite ga neka se razvija, kako znade. Svatko neka proizvodi i troši, kupuje i prodaje kako najbolje znade. Slobodu mora imati i onaj koji proizvodi i onaj koji troši i onaj koji kupuje i onaj koji prodaje. Slobodna konkurencija bit će najbolji regulator proizvodnje i potrošnje. To je otprlike ono što je rekao prorok: »Uniusquique in viam suam declinavit! – Otišao je svaki svojim putem!« Ekonomski liberalizam ne poznaje nikakve auktoritete. On traži potpunu samostalnost individua i jedini mu je cilj lični profit. Ta neobuzdana sloboda nužno je morala dovesti do stanja, na koje danas toliko viče marksistički socijalizam, tj. do izrabljivanja slabijih i neukih. A nije ni čudo! »Non potest arbor mala bonos fructos facere! – Ne može, rekao je Krist, zlo drvo dobrih plodova rađati!« Zastupnici ekonomskog liberalizma zaboravljaju, da se ne radi samo o slobodnoj volji čovjekovoj, nego da se radi o čitavom čovjeku. A taj čovjek po svojoj naravi jest socijalno biće. On je biće rođeno u društvu i odgajano u ljudskom društvu, ovisno čitav svoj život o ljudskom društvu, pa prema tome nema on samo prava, i to neomeđivih prava, nego imade također i obaveza prema drugim članovima ljudskog društva. On imade istina pravo, da ide za svojom ličnom korišću, ali nikad tako da pri tome gazi prava drugih članova ljudske zajednice ili zajednice uopće. Tu vrijedi ona »unicuique suum!«

Što je gore, ta sloboda, koju nauča ekonomski liberalizam u ekonomiji, prenijela se malo po malo na sva ostala područja ljudskog djelovanja. Tako smo konačno prispjeli u anarhiju današnjeg doba. Dobar dio ljudstva upao je u drugi, još gori ekstrem, a to je marksistički socijalizam.

Marksistički socijalizam

Po shvaćaju marksističkog socijalizma organizacija današnjeg ekonomskog života bazira se na temeljnim principima kapitalizma, tj. na pravu privatnog vlasništva sredstava proizvodnje i na pravu slobodnog traženja ličnog profita. A to je, veli, skroz krivo, jer takova prava ne postoje. Zato njihova aplikacija nužno dovodi s jedne strane do hiperprodukcije, a s druge strane do nemogućnosti reguliranja potrošnje. Tu dakle po nauci marksizma nema drugog lijeka nego da se umjesto privatnog vlasništva sredstava proizvodnje uvede kolektivno vlasništvo. I kao što god je u sistemu ekonomskog liberalizma individuum nad kolektivom, njegov interes mora uvijek prevladati, tako i obratno u sistemu marksističkog socijalizma kolektiv je uvijek nad individuom, i njegov interes ima biti uvijek nad interesom individua, pa će odmah sve biti u redu. Da se s tim stanovištem katolička Crkva ne može složiti, vidi se jasno iz enciklike Leona XIII. »Rerum novarum« i Pia XI. »Quadragesimo anno«. Nijesu istina bestemeljni svi prigovori što ih marksistički socijalizam upravlja na adresu kapitalističkog poretka društva. No zloupotrebe ne dokidaju prava na privatno vlasništvo i traženje lične koristi, dok se ono kreće u granicama pravde. Konačno faktor proizvodnje niti je samo kapital, niti je samo rad, nego rad i kapital zajedno. A marksistički socijalizam baziran je na jednom lažnom principu, tj. da je rad jedini tvorac vrijednosti i bogatstva. Niti je istina što tvrdi, da je traženje ličnog profita uzrok sadašnjeg teškog ekonomskog stanja u svijetu. Tako sistem marksističkog socijalizma hoteći osloboditi radnika, bacio ga je u još gori jaram. Neću da ulazim u detalje, nego ću samo da iznesem ono, što je najviše razlogom, da Crkva jedan i drugi sistem odbija kao ubitačan za ljudsko društvo i društveni poredak.

Zašto Crkva odbija te sisteme?

I ekonomski liberalizam i marksistički socijalizam lišili su čovjeka njegove ljudske vrijednosti i dostojanstva i degradirali ga na nivo obične robe. Ni jedan ni drugi ne vide u njemu ništa drugo, nego jednostavno radnu silu stanovitog kapaciteta sposobnu za proizvodnju i stanoviti faktor potrošnje. Ono za što se brine ekonomski liberalizam ili marksistički socijalizam, nije ni čovječja duša, nije ni čovječja savjest, nisu ni njegove duhovne potrebe, potrebe duha i srca, nije specifično čovjek kao takav. Ne! Sve to ukoliko čovjek nije mašina ili životinja za rad, ne ulazi u račun ni kod jednog ni kod drugog sistema. Oni vode jedino brigu o proizvodnji i potrošnji, o uvozu i izvozu ili ako hoćete o jednom skupu ekonomske djelatnosti, koja se odvija po zakonima posve neovisnim od slobodne ljudske volje. Jedan je i drugi skroz na skroz materijalistički i glavna mu je svrha i cilj užiti na ovomu svijetu. I u tu svrhu spreman je i jedan i drugi da poput starog Moloha proguta i žrtvuje milijune ljudskih života, kao što su životi kunića. I zato su i jedan i

drugi bezdušni, nemoćni i nesposobni da riješe problem obnove društvenog poretka.

Cijelo naime biće čovjekovo kazuje mu, da on nije isto što i životinja. Cijelo njegovo biće odaje mu veličinu do koje ga je Bog uzdigao, kad ga je stvorio i postavio gospodarom svega vidljivog stvorenja. »Minuisti eum paulo minus ab angelis! – Učinio si ga, Gospode, malo manjim od anđela!« I taj čovjek neće se nikad pomiriti s time, da spadne na nivo obične životinje ili roba, kako hoće ekonomski liberalizam ili marksistički socijalizam. Zato će se taj čovjek, o tom smo uvjereni, prije ili kasnije prikloniti zlatnoj sredini koju naučava katolička Crkva u pogledu društvenog poretka i njegove obnove.

Stajalište Crkve

Dok se je sve u svijetu pokolebalo, Crkva je katolička, ostajući vjerna nauci svog osnivača Krista, sačuvala osnovne principe naravnog prava. Ona je branila i brani dostojanstvo ljudske osobe, brani pravo obitelji, naglašuje poštivanje privatnog vlasništva, naglašuje ljubav prema domovini, naglašuje dužnost individua prema društvu i društva prema individuu. Zato, da se obnovi društvo nije potrebno divljačko rušenje, kako ga propagira marksizam, nego valja uprijeti prstom, gdje se je ljudski rod udaljio od temeljnih principa istine i pravde i zdravog razuma. Zato Crkva odbija divlju slobodu, koja ne pozna ništa od lične koristi, ali isto tako odbija i svemoć etatizma, koji niječe osobnu slobodu i pravo individua. Crkva katolička odbija borbu klasa kao ubitačnu po opstanak ljudskog društva. Nasuprot tomu ona naglašuje suradnju klasa. A ta suradnja klasa ostvarit će se najljepše po dobro organiziranim profesionalnim udruženjima, kako ih je nekoć osnivala Crkva, pokazala su, da je moguća takova suradnja staleža, gdje će jedan član u drugome vidijeti ne opasnog konkurenta, nego brata u Kristu, koji jedan drugome pomaže, da bude svima dobro. Zadaća dakle zdrave socijalne politike bit će da ostvari takova udruženja prema zahtjevima današnjeg vremena. Udruženja, koja valja da imaju potrebni auktoritet, bez kojeg nema prave suradnje, ali istodobno tako da se ne povrijedi sloboda ljudske osobe, koja mora uvijek ostati netaknuta.

Zadnji uzrok zla

Zadnji uzrok današnjem teškom stanju čovječanstva jest to, što se čovječanstvo udaljilo od Boga. I kad je pod uplivom razvratnih ideja razoren kršćanski sistem uzajamne pomoći, onemogućeno je čovječanstvu da živi dostojnim životom. Ne zato što zemlja ne bi bila plodna iil što ljudi ne bi htjeli ili mogli raditi, nego zato, jer ne rade više po principima harmonije. Čovjek čovjeku nije više brat nego vuk! »Homo homini lupus!«

Ako dakle hoćemo, da se ljudsko društvo uistinu obnovi, valja da se čovjek opet svim srcem vrati k Bogu. Potrebita je prije svega temeljitá reforma života. Valja poučiti čovjeka, da nije na svijetu zato da uživa, nego zato, da provodeći život na zemlji prema načelima evanđelja, postigne jednom vječni život na nebu. Znamo doduše, kako se rado izruguju tome oni, kojima je »bog trbuh«. Ali znamo i to, da život prema načelima evanđelja čini čovjeka sretnim već na ovom svijetu, pa makar i ne obilovao materijalnim dobrima. Svi se sjećamo onoga Lazara iz Evanđelja, što je kupio mrvice ispod stola bogataševa. Bio je ipak sretan, jer je nosio Boga u srcu. A današnji moderni Lazar, proleter, jer su mu krivi proroci iščupali Boga iz srca, postao je očajnikom. Valja mu prije svega vratiti vjeru. Vjeru i njemu i onima koji ga izrabljuju, da i jedni i drugi imaju pred očima zakon Božji i pravdu Njegovu, te da rade onako, kako se pristoji onima, koji su svi djeca jednoga Oca nebeskoga.

»Quaerite ergo primum regnum Dei et justitiam ejus et caetera omnia adjicientur vobis« rekao je Krist! – Tražite najprije kraljevstvo Božje i pravdu Njegovu, a sve drugo će vam se dodati!«

No moderni čovjek pošao je obratnim putem. Tražio je najprije »caetera«, to jest hrlio je samo za materijalnim probitkom i za uživanjem na ovoj zemlji, a brigu za kraljevstvom nebeskim, za spasenjem duše, ostavio je drugima. I dogodilo se je ono što se moralo dogoditi. Izgubio je jedno i drugo. Zato, ako hoće da bude sretan i na ovom i na drugom svijetu, mora poći putem koji je označio Krist govoreći: »Tražite najprije kraljevstvo Božje i pravdu Njegovu, a sve drugo će vam se dodati!«

Hvala Vam što čitate i drugima omogućujete primati glasnik »Blaženi Alojzije Stepinac«. Ako navrijeme podmirite svoje obveze prema Glasniku, on će moći redovito izlaziti i biti vjesnik njegovih vrlina, kojima ga je Bog proslavio za dobro svoje Crkve i hrvatskog naroda. Glasnik može svaki čitatelj i svjedok obogatiti svojim dopisom i uspomenama na kardinala Stepinca, ili fotografijom iz njegova života. Ako ste bili dionik koje svečanosti priređene u njegov spomen, izvijestite o tome putem Glasnika sve prijatelje i štovatelje kard. Stepinca.

SVJEDOČANSTVA

Pismo p. Bernarda Rubinića

Oberhausen, 18. veljače 1999.

Nezaboravan je bio moj susret s blaženim kardinalom Alojzijem Stepincem negdje ljeti 1953. godine u Krašiću.

Služeći vojni rok u Srbiji, bio sam na »odsustvu«, i jednog dana sam se uputio biciklom iz Plešivice u Krašić, do zatočenog kardinala.

Bio sam tada maturant, klerik franjevaca Trećeg reda sv. Franje.

Ne znam kako sam se probio do crkve, ali svakako kardinala sam oko 14 sati zatekao u crkvi pred oltarom kako kleči i moli.

Malo oklijevajući zamolio sam ga za kratki razgovor. Odmah je ustao, poveo me u župni stan, a časne sestre zamolio da nešto pripre-de...

Njegove riječi utjehe i ohrabrenja puno su mi pomogle, jer sam u vojsci, braneći njegovu nevinost, mnogo pretrpio. Između ostaloga, a u duhu njegova biskupskog gesla, reče mi: »U Boga se pouzdaj, pa se ne trebaš ničega bojati, a sve ovo će brzo proći...«

»Vjera je pobjeda koja pobjeđuje svijet« bio je moto i na sličici moje mlade mise u Plešivici, prve nedjelje srpnja 1959.

Blaženi Alojzije mi je pisao i za mladu misu, ali nažalost to je pismo nestalo, iako sam ga ljubomorno čuvao. Vjerojatno su ga poglavari, povodom opsade i premetačine samostana na Ksaveru, bili uništili. Ali sada ono glavno zašto pišem. Meni je kardinal između ostaloga u razgovoru rekao ovo: »Želio bih se pod stare dane skloniti u samostan Sv. Leonarda u Kotarima.«

On je, vjerojatno, poput mnogih iz onog kraja, kao dječak hodočastio u samostan sv. Leonarda?

On, nadbiskup i kardinal, sada svetac i mučenik, želio se povući u tišinu jednog samostana, u anonimnost. Upravo u toj njegovoj namjeri i želji odsijeva duboka poniznost, ali i sva njegova veličina. Tako su rezonirali sveci, a najveća među njima, Marija reče: »Pogledao je, Gospodin, na poniznost službenice svoje...«

Ali ... ja kao župljanin župe sv. Leonarda ove riječi bl. Alojzija, iako ne napisane, smatram njegovom oporukom, njegovom posljednjom željom.

Jasno da mu je mjesto u Katedrali, ali možda bi u jednoj od slijedećih publikacija o njemu ili u »Vjesniku« bilo dobro napisati i ovo moje svjedočanstvo.

Ponosan, i sada još više povezan s bl. Alojzijem, pokrenuo sam akciju obnove samostana i župe sv. Leonarda u Kotarima.

Uz pozdrav i poštovanje
P. Bernard (Ivan) Rubinić

(Uredništvo drage volje objavljuje ovo svjedočanstvo p. Bernarda Rubinića, uz napomenu da Postulator nema do sada, u pismenoj ostavštini blaženoga Alojzija ili u svjedočanstvima njegovih suvremenika, potvrdu o ovdje iznesenoj Blaženikovoj želji.)

MOLITVA U ČAST BLAŽENOG ALOJZIJA STEPINCA, BISKUPA I MUČENIKA

Gospodine, Bože naš,

Ti si blaženom Alojziju Stepincu dao milost
čvrsto vjerovati u Isusa Krista
i spremnost trpjeti za njega sve do mučeničke smrti.

Pomozi nam slijediti njegov primjer i njegov nauk
da bismo ljubili Krista kako ga je on ljubio
i služiti Crkvi kako joj je on služio
sve do darivanja vlastitog života za nju.

Njegova živa vjera u Isusa Krista i postojana ljubav prema Crkvi
neka nas učvrste u borbama života na putu vječnoga spasenja.
/Po njegovom zagovoru udijeli mi milost ... /

Po Kristu Gospodinu našemu. Amen.
Oče naš, Zdravo Marijo, Sveta Marijo, Slava Ocu...

Vjernici koji na zagovor sluge Božjega budu uslišani, zadobiju tjelesno ili duhovno ozdravljenje ili koju osobitu milost, neka opis uslišanja i kompletnu liječničku dokumentaciju dostave na adresu:

Dr. Juraj Batelja, postulator
Voćarska 106, pp. 110
10001 ZAGREB

Svaki dopis na Postulaturu blaženog Alojzija Stepinca, kojim se priopćuje primljeno uslišanje ili uspomena, neka bude potpisan te obilježen nadnevkom i mjestom pisanja. Anonimna pisma se ne arhiviraju. Vjernici koji žele ostati anonimni, neka to napomenu u dopisu.

Ne napušta nas kardinal Stepinac

(Odlomak iz knjige vlč. Mirka Barbarića, salezijanca: *Pozdrav iz Knina 10.10.1991.*, Zagreb, 1999., str. 26s., o strahotama proživljenima u Domovinskom ratu i kušnji što ih je iskusio u četničkom nasilju.)

Prema Benkovcu smo se vozili u naoružanoj pratnji; pored vozača vojne policije sjedio je također naoružani vojnik. »Marica« predviđena za zatvorenike. Cijela je obložena gustim žičanim kvadratima bez dodatnog namještaja, može se otvoriti samo izvana. Kroz kvadrataste prozorčiće slagali smo sliku krajolika kojim smo prolazili. U jednom trenutku zagrmi glas:

– »Bolje da čekate u Benkovcu nego ovdje. Bit će najviše tri sata čekanja, dok ne uspostavimo s vašima vezu. Razmjenićemo vas s jednim našim milicajcem kojeg su vaši zarobili.« Zvučalo je optimistično. Putovanje kroz naselja koja ničim ne odaju ratni metež teklo je u redu, i samo ga je prekinulo pucanje gume na našoj »marici« u, čini mi se, Islamu Grčkom. Potom nastavljamo kroz sela: Islam Latinski i Grčki, Kašić, Smilčić i Biljane, sve za nas nova sela, puna života. Predivni plodni krajevi. Rano poslijepodne seljaci su bili zabavljeni svojim poslovima, naselja puna djece koja idu u školu... Ravnokotarski kraj pun vinograda i voćnjaka, odavao je sigurnost i zaštićenost. Da su bili svjesni da su »s drugu stranu«, pokazivali su znatiželjni pogledi koje je svraćala »naša« »marica« praćena automobilom zagrebačkih registarskih oznaka, kojim upravlja vojna policija.

Znam da nas čekaju majka i sestre. Majka neće ići spavati dok ne dođemo, znam iz iskustva, razmišljam u kavezu za kriminalce. Prekidam šutnju kratkim formalnim pitanjima. Vozač i pratitelj su korektni, kratko odgovaraju. Naš bijeli golf je također bio nekakav pozitivan znak.

Stigosmo u Benkovac. Ovdje je skoro nastradao predsjednik Tuđman uoči prvih izbora, dok je bio govorio na osnivačkoj skupštini ogranka HDZ-a 18. ožujka 1990., kad se Srbin Boško Čubrilović s uperenim pištoljem htio probiti do tribine i izvršiti atentat. Voze nas do jedne zgrade. Po pločama shvaćamo da su to prostorije društveno-političkih ustanova. Najprije nas vode na ponovno saslušanje u manju pravokutnu zgradu Općinskog suda, koja se nalazi niže Stanice milicije, u koju nas vode nakon saslušanja. Ušli smo kroz glavna vrata povrh stepenica. Unutra odjekuju srpske nacionalističke pjesme. Dva vojnika šetuckaju hodnikom. Zanimaju se: »Gdje ste ovu dvojicu uhvatili?« Ostali u susjednim prostorijama gledaju HTV vijesti. Odveli su nas malo dalje pred prostorije na kojima su bili natpisi općinskih ureda, koji više nisu u funkciji. Po mojoj prosudbi, u tim je prostorijama bila vojska. Tako će to biti sve do navečer. Odredište jednog vojnika da nas čuva, mogao je imati oko 18 godina. Njegovo ponašanje i izgled odavalo je da je veoma mlad. Imao je na sebi pušku i »krušku« o pojasu, kao i lisice s kojima se poigravao. Punim ustima je »uništavao« jednu jabuku. Tu smo čekali – kako saznadosmo – novi informativni razgovor. U rukama je vrtio lisice, što je više podsjećalo na igru nego neku prijetnju. Ponudio mi je jabuku, što sam sa zahvalnošću primio, i pojeo je. Uz onaj gemišt kod Zelenog Hrasta, bio je to obrok za cijeli dan. Želeći ispitati teren kroz komunikaciju s njime, isprobao sam »kako mi stoje« lisice. Mladić je spremno odgovorio mojoj želji te mi stavio lisice. Takvog učitelja još nisam imao. S ponosom je objašnjavao kako funkcioniraju. Kao da je bio počašćen da ima ovakvog učenika. Ocijenio sam da mlađarac nije soja onih koje smo danas sreli kod Zelenog Hrasta. Pozitivno se odnosio prema nama. Davao je dojam kao da je počašćen takvom službom. Tako mlad, a okićen oružjem.

Ubrzo dođe »bezbednjak«, kako smo zvali oficire koji su obično ispitivali, mlađi povisok čovjek. Daju nam znak da uđemo jedan po jedan. Očima se dogovorismo, i ja prvi uđoh u sudsku prostoriju sa stolovima. On je već sjedio i uljudno pokazao gdje da sjednem. Postupak sličan onom kod Zelenog Hrasta. Uglavnom provjerava zapisnik od danas, uspoređuje naše iskaze. Zanimao se za sve, službeno i korektno: o našim obiteljima, o mojim stričevima i gdje su bili i čime su se bavili za

Bl. Alojzije u tijeku jednog pastirskog pohoda u Zagrebačkoj nadbiskupiji; ako čitatelji znadu, neka nam pomognu saznati mjesto Blaženikova pohoda.

vrijeme Drugoga svjetskog rata; gdje živim, što radim, tko stanuje sa mnom, imena svih svećenika... Ništa nepredviđeno. Nikad bolje nisam shvatio i razumio Gospodinove riječi: »Ne budite zabrinuti kako ćete i što ćete govoriti, jer će vam se onoga časa dati što treba da govorite.« (Mt 10, 20)

No odjednom ulazi neki vojnik, baca jednu sliku na stol i pita:

– »Da li je to slika kardinala Stepinca?« Pogledao sam i odgovorio:

– »Jest«. Bila je to uspomena svećeničkog ređenja 1976. g. od kardinala Kuharića, koji je tadašnjim novoređenicima podijelio slike sad već blaženog kardinala Stepinca. Tu sliku mi je našao u molitvenoj knjizi – časoslovu, gdje sam je držao cijelo vrijeme od ređenja. Otraga su na njoj pobudne svetopisamske riječi. »Budi vjeran do smrti i dat ću ti vijenac života!« (Otk 2, 10) Vojnik je nastavio sa svojim pitanjima:

– »Znaš li ti da je Stepinac zločinac?« Nadahnut jednim člankom, odgovorio sam:

– »Vidite, vi kažete da je zločinac, drugi tvrde, naprotiv, da je svetac. Ne znam koje časopise čitate, isto pitanje su postavili neki uvaženi srpski intelektualci nedavno u jednom beogradskom časopisu pod naslovom: Zločinac ili svetac? Kako je moguće da o jednoj osobi još i danas postoje tako oprečna mišljenja – pitaju se oni. Dok za jednu osobu postoje tako oprečna mišljenja, trebalo bi mnogo toga osvijetliti i ispitati te dobro stvari poznavati kako bi se mogao izreći objektivan sud.« Brzo je uskočio sa svojim odgovorom koji je ponavljao:

– »On je za nas zločinac, Stepinac je zločinac, i tu se nema što više govoriti.« Nisam htio ja baš završiti ovu »upadicu« i dodao sam:

– »Znate li vi da je kardinal Stepinac smetao i Nijemcima i ustašama i partizanima i četnicima, jer je dozivao u svijest neka djela koja su radili, a koja nisu u skladu s ljudskim i kršćanskim principima i nisu u skladu sa savješću.« U taj čas – na moje ugodno iznenađenje – uskoči u razgovor službenik koji

Blaženi Alojzije dolazi na Euharistijski kongres u Starome gradu na Hvaru, održanom 18. kolovoza 1940.

me ispitivao, te prekinu naš neplanirani dijalog:

– »Ostavi to sada tu, nećemo o tome sada diskutirati.« Onako nabrušen, brzo se smirio i poslušno izašao. Imao sam dojam da je htio zaraditi »poene«, vjerujući da će naići na podršku službenika koji mu je zacijelo bio nadređen. Ispitivač mi je gurnuo sliku rekavši:

– »To uzmi sa sobom.« Uzeo sam. Slika kardinala Stepinca zauzela je svoje staro mjesto u molitvenoj knjizi. Na izlazu iz prostorije uspio sam reći Franji da odgovara cjelovito i istinito... Hodnikom je i dalje šetuckao isti čuvar. A vršio je svoju dužnost raspoloženo i dobrohotno. Čuvao nas. Hvala mu, bio je fer, čak zabavan. Spremno je odgovarao na pitanja koja sam se usudio postavljati oko stanja u Benkovcu i izgleda da se Franjo i ja vratimo kući. Nakon što je Franjo završio svoj razgovor, iz tog dijela zgrade pomakli smo se u zgradu Policijske stanice, te na hodniku čekali daljnju sudbinu. Sjedili smo na klupi i slušali bojovne pjesme koje su se, bučno intonirane, razlijegale unutrašnjim prostorima. Čuvar je bio uz nas. Nitko nas nije uznemiravao, uključujući i njega. Šetali smo hodnikom, sjedili na klupi... sami u svojim mislima. Bilo je vremena i za tihu molitvu. Pokorno smo čekali, živjeli u nadi da ćemo »najkasnije za tri sata« poći svojim putem. Kad oni riješe neke formalnosti, uspostave vezu s našima... To je tako uvjerljivo predstavljeno, da nije moglo biti drugačije. Što su sati odmicali mi smo se više pitali: »Kud vodi ovaj put, kud ljude odnosi.« Imali smo vremena za razmišljanje. Misli su se natjecale u svojoj kombinatorici. Osjećao sam svu nemoć. Na momente sam sebe vidio kao figuru u drami s krvavom scenom, čije konce vuku srpski politički vođe, prema davno izrađenom scenariju. Ništa nije slučajno, prolazilo mi je kroz glavu, premda pojedini događaji imaju nevin izgled spontanosti. I šta će, molim vas, mnogobrojne četničke vojske i paravojske koje dođoše s raznih strana Bosne i Srbije ovdje u Hrvatskoj, nego da izvršavaju zločine smišljane desetljećima u akademijama, komitetima, štabovima... Evo, i sad, dok se uvlačimo u sebe pod teretom tjeskobe, dopiru vijesti prema kojima »svuda samo ustaše navaljuju«. Smijem se pomisli da sam i ja možda važan gradbeni element tih vijesti.

U čekanju su iscurila i ona tri sata nade, i dan je već na izmaku. Bez objašnjenja, sve nam se jasnije

nametala misao da razmjene nema. Ako dobiju telefonsku vezu i ako naši prihvate, problem je riješen – tko bi to više vjerovao? Pratila nas je svijest: »Nikom nismo ništa nažao učinili, ništa nam nisu mogli sumnjivo naći, ni s kim u sukobu nismo bili...« Jedina krivnja može biti što smo Hrvati. Uto stiže naredba dvojice vojnika da pođemo za njima. Izašli smo niz stepenice pred policijsku zgradu i tu čekali što će se s nama dogoditi. Bez ikakva su nam objašnjenja zapovjedili da sjednemo u naš auto otraga. Jedan od njih sjeo je za volan, a drugi uz njega s oružjem u ruci. Za sutona prolazimo kroz Benkovac, i dalje prometnim znakovima: Kistanje, B. Mostine... Prepoznajem put za Knin. Potiho govorim Franji. Inače, nema komunikacije s nama ni među nama. Noć, loš svjedok, sve više pada. Opet je oživio u meni Psalam 22 (23): »Pa da mi je i dolinom smrti proći, zla se ne bojim, jer Ti si sa mnom«, koji će me često odsad pratiti. Mladi vozač na pravcima bez velikog prometa vozi kao po autocesti. Pogledavam u jednom času i vidim kazaljku na 140 km/h. Nisam mogao odoljeti, pa rekoh: »Vi zacijelo dobro poznajete ovu cestu dok tako brzo vozite«. Odgovorio mi je suho: »Da, da«. To je sve bilo što smo čuli od njega. Slijedimo putokaze Knin, Knin... Nije više bilo zabune kamo nas voze.

Pozdravismo se s morem, otocima, primorjem i velebitskim hridima. Sunce je nestalo, kao da ga je more u daljini progutalo. Pozdravio sam po njemu sve drage ljude, svu Hrvatsku, Majku u Hercegovini, sestre, rodbinu i braću salezijance u Zagrebu i drugdje, posebno braću u Arbanasima. Kao da umor svladava zemlju na domak Knina. Mrak je već bio ispunio kninsku dolinu.

Svjedočanstvo srpskog pravoslavnog svećenika Jovana Nikolića

Gospodin Jovan Nikolić, svećenik, župnik i protojerej (kanonik) Srpske pravoslavne crkve u Zagrebu, rođen 29. ožujka 1926. u Beogradu, a umro 4. listopada 1998. u Zagrebu. Dana 16. veljače 1993. bijaše pozvan i odazvao se kao 70. svjedok u postupku proglašenja blaženim Sluge Božjega Alojzija Stepinca.

Vlč. Nikolić je pred crkvenim sudištem izgovorio svjedočanstvo koje ovdje donosimo u cijelosti.

»Nisam osobno poznavao Slugu Božjega Alojzija Stepinca, ali sam bio student u Zagrebu kad je nadbiskup Stepinac bio suđen.

Sjećam se velike propagande koja je u ono vrijeme stvarana putem radija i tiska. Što se odrazilo i na nekatoličko ozračje.

Druga prigoda da sam se poznimao o nadbiskupu Stepincu bilo je kad ga je rimski Papa imenovao kardinalom 1953. Ja sam tada radio kod Akademije znanosti u Zagrebu. Mi intelektualci bili smo potaknuti da sudjelujemo na jednom prosvjedu protiv Kardinala, protiv Pape i protiv Katoličke crkve. I ja sam sudjelovao, zajedno s mojim kolegama iz ureda, ali bez ikakovog uvjerenja, kao da sam bio na nekoj šetnji.

Treći puta slušao sam o Stepincu otprilike 1960.; kad sam bio pacijent u bolnici u Varaždinu. Budući da tamo nije bilo dovoljno kreveta, tri su osobe spavale na dva kreveta. Dogodilo se da sam ja bio u krevetu s prijateljem jednog srpskog policajca koji je čuvao Nadbiskupa u Lepoglavi. Taj mi je pripovijedao kako je policajac imao veliko poštovanje i udivljenje prema Stepincu, premda je isti bio Srbin i komunist. Sjećam se da se taj policajac hvalio što je služio Stepinca i spominjao se kako se Nadbiskup pokazivao uvijek uljudan prema njemu i prema drugima. Nadbiskup je često primao pakete čiji je sadržaj redovito dijelio drugima. Sjećam se da je govorio kako je Nadbiskup često imao kutije cigareta u taški i, premda nije pušio, dijelio ih je drugima: za vrijeme šetnje, namjerno je ostavljao kutije cigareta u grmove trave da bi ih drugi zatvorenici mogli pronaći.

Jer se policajac koji je čuvao Slugu Božjega trebao oženiti, taj je razmišljao odgoditi sklapanje ženidbe ne htijući napustiti nezaštićenoga Slugu Božjega. Kad je Nadbiskup to saznao zamolio ga je da pođe bez oklijevanja, da ne razmišlja o njemu. Čestitao mu je i udijelio mu je na dar jednu svotu novaca.

Sjećam se da je za vrijeme suđenja vlč. Emil Marinović, koji je zatim postao biskup s imenom Emilijan iz Pakraca, zajedno sa drugim pravoslavnim Srbima iz Slavenije svojevoljno pristupio kao svjedok u Stepinčevu obranu, ali javni tužitelj nije dopustio da te osobe svjedoče.

Znam da je jedan moj župljanin, prof. Marko Vidaković, također i on Srbin pravoslavac, pripremio obilnu dokumentaciju, s priloženim slikama iz kojih je vidljiva moralna i materijalna pomoć koju je nadbiskup Stepinac, za vrijeme rata, od 1941. do 1945. pružio tisućama srpske djece koja su bila uzeta iz raznih logora, Sisak i Jasenovac, i koja su smještena, opskrbljena hranom i odjećom te gostoljubivošću kod nekih obitelji. Zajedno s prof. Vidakovićem u zbrinjavanju i pomoći te djece sudjelovao je i prof. Julije Budisavljević, koji je bio liječnik, Srbin, pravoslavac.

Nadbiskup Stepinac pomagao je sve, bez razlike na podrijetlo, rasu ili vjeru. Tko god je trebao pomoć bio je zaštićen njegovom nesebičnom pomoći.

Alojzije Stepinac pomagao je i spasio tolike Židove u Brezovici, pomagao je i spasio tolike pravoslavce i pokazao se spremnim i velikodušnim prema komunistima, opraštajući im sve zlo koje su mu nanijeli za vrijeme sudskog postupka.

Znam da je jedan komunistički novinar često napadao Crkvu. Taj se novinar zvao Ive Mihovilović. Taj novinar nikad nije napadao Nadbiskupa osobno. Kasnije sam saznao da je razlog takovoga stava činjenica da ga je nadbiskup Stepinac spasio od jedne presude u Zagrebu.

Proces što su ga komunisti upriličili protiv nadbiskupa Stepinca bio je politčki proces, upravo kako se dogodilo i s kardinalima Beranom, Mindszentyem i Wiszynskim, jer se htjelo uništiti Crkvu i stvoriti potpuno bezbožnu vlast.

Zajedno s Katoličkom crkvom komunistički je režim progonio i Pravoslavnu crkvu. I mi pravoslavci imali smo biskupe, svećenike, redovnice i vjernike koji su bili progonjeni, zatvarani, i ubijani iz mržnje prema vjeri (...).

Za vrijeme suđenja Nadbiskup je mnogo trpio; bio je suđen i osuđen iz mržnje prema katoličkoj vjeri, zbog čega se s pravom može reći da je bio mučenik za istine vjere.

BLAŽENI ALOJZIJE STEPINAC

na korijenima hrvatskog kraljevstva u Biskupiji kod Knina

Lik Bl. Alojzija Stepinca, crtež prema kipu Ivana Meštrovića, izradio A. Šantić

Jugoistočno od Knina u Kosovu Polju, 10 km udaljeno, nalazi se selo Biskupija. Samim imenom podsjeća na nekadašnje sijelo kninskog biskupa. Od početka vladanja kralja Zvonimira stoluje hrvatski biskup stalno kod Knina. Zvonimir mu je oko 1077. sagradio katedralu Sv. Marije. Posvećena je 1089. Svečanosti je prisustvovao sam Zvonimir. Za hrvatske dinastije jurisdikcija hrvatskih biskupa sezala je od zidina dalmatinskih gradova do Drave. Propašću kraljevstva, i osnutkom Zagrebačke biskupije, gube hrvatski kninski biskupi na kompetencijama, koje su imali na dvorima hrvatskih kraljeva. Bili su službenici u kraljevskoj kancelariji i u kuriji. Izgubili su jurisdikciju i na teritoriju. God 1185. teritorij kninskog biskupa spao je na tri županije: Kninsko Polje, Vrliku i Pset. Gubi se naziv hrvatskog biskupa. Naslov »Kninskog biskupa« Sv. Stolica dodjeljuje i danas naslovnim biskupima.

Trobrodna katedrala Sv. Marije u Biskupiji najveća je po dimenzijama, po dekorativnim ostacima najobilnija, do sada poznata starohrvatska crkva. U crkvi se našlo reljefa. **Najvrijedniji je lik Majke Božje s djetetom Isusom u krilu. Danas se nalazi u Muzeju hrvatskih starina u Splitu. To je najstariji lik Majke Božje kod Hrvata.** Za vrijedna otkrića starohrvatske povijesti u Biskupiji i okolici Knina zaslužan je arheolog fra Lujo Marun. O Kninskoj hrvatskoj biskupiji pisali su ugledni povjesničari: M. Barada, don Frano Bulić, F. Šišić, a značajni su za arheologiju u Biskupiji radovi Radića u »Starohrvatskoj Prosvjeti».

Kninski gvardijan fra Bernardin Topić, kninski rodoljubi, u društvu s kiparom Ivanom Meštrovićem, podigoše 1938. spomen crkvu kralju Zvonimiru. Nova crkva Sv. Marije djelo je kipara Ivana Meštrovića. Zidana je pokraj temelja starohrvatske bazilike Sv. Marije i starohrvatskog groblja u Biskupiji. Unutrašnjost crkve, posvećena hrvatskoj prošlosti, ukrašena je freskama Joze Kljakovića. Iznad oltara postavljen je mramorni kip u nadnaravnoj veličini **Gospe Kraljice Hrvata**, dar kipara Meštrovića. Nažalost Srbi su u Drugom svjetskom ratu razbili Gospin kip, a Isusovom glavom igrali se »kamena s ramena«. Oštetili su Kljakovićev lik kralja Zvonimira. U Domovinskom ratu Srbi su sve katoličke crkve u Kninu i Kosovu Polju minirali ili zapalili. Jedino je sačuvana Gospina crkva u Biskupiji. Ponutrica joj je devastirana, Kljakovićeve freske oštećene. Sve je obnovljeno.

Vrijedno je sjetiti se velikog slavlja, koje se odigralo 18. rujna 1938. u Biskupiji kod Knina. Bio je to dan posvete nove crkve Sv. Ma-

rije Kraljice Hrvata. Kako piše u ljetopisu franjevačkog samostana u Kninu, 17. rujna stigao je u Knin vlakom šibenski biskup dr. Jerolim Mileta, pod čiju jurisdikciju spada i grad Knin. Svečano je dočekan na Željezničkom kolodvoru od svećenstva i građanstva. Istog dana doputovali su hvarski biskup msgr. Miho Pušić i zagrebački nadbiskup dr. Alojzije Stepinac. Priređen je i njima svečani doček. U večernjim satima stigao je banjolučki biskup fra Jozo Garić. Poslije svečane devetnice biskupi i veći broj uzvanika bili su na večeri u samostanu. Na glavnom trgu drniška glazba držala je koncert.

U 7 sati došao je u Biskupiju šibenski biskup Mileta. Stigli su i bogoslovi iz Makarske, koji će sudjelovati u posveti crkve. Posveta je trajala četiri sata. Kroz to vrijeme stizavali su autobusi puni vjernika, privatni automobili i brojni pješaci. U 11 sati hvarski biskup msgr. Pušić započeo je staroslavensku misu na ostacima stare hrvatske bazilike Sv. Marije. Prisutni su zagrebački nadbiskup dr. Stepinac, banjolučki biskup Garić i šibenski biskup dr. Mileta. Sav okolni prostor prekrila je masa svijeta i hrvatskih vodećih rodoljuba sa svih strana Hrvatske. Na koncu je održao krasan govor zagrebački nadbiskup dr. Alojzije Stepinac. Sve je to zabilježio samostanski ljetopisac.

Imoćani su došli na svečanost na čelu sa svojim župnikom. Njihova gradska glazba, zajedno s drniškom, uveličala je svečanost. Prema dogovoru imali su sastanak s blaženim Stepincem na Željezničkoj stanici. Predvođeni svojom glazbom, promarširali su ulicama Knina uz marševe hrvatskih pjesama. Bl. Stepinac čekao ih je u vagonu prvog razreda. Svi su ušli, pojedinačno se pozdravili i ponijeli neizbrisivu uspomenu na taj događaj. Preživjeli se i danas sjećaju te veličanstvene proslave. Posebno im se usadio u srce susret s blaženim Alojzijem. U prigodi njegova uzdignuća među blaženike, pričaju o dragocjenom susretu sa svetim čovjekom u vagonu na željezničkoj postaji u Kninu.

Za vrijeme Banovine Hrvatske, Hrvati su osjetili malko slobode. To se očitovalo ovom prigodom za svečanosti posvete crkve Svete Marije Kraljice Hrvata u Biskupiji. Bili su prisutni i hrvatski političari. Sve bi bilo krnje, da nije svojom nazočnošću i svojom pastirskom riječju dao pečat toj proslavi zagrebački nadbiskup, danas blaženi Alojzije Stepinac. Dugo se pričalo o njegovoj propovijedi. Šteta, što sadržaj nije zabilježen u samostanski ljetopis.

Ljetopisac u Kninu završio je: Bilo je preko stotinu biskupijskih i redovničkih svećenika, 28 bogoslova, 7–8000 pučanstva. Svirale su dvije glazbe, drniška i imotska. Od ranog jutra do kasne večeri auti i autobusi su neprestano prevozili. Sve je teklo skladno i mirno. Predvečer je došlo iz okolnih pravoslavnih sela 90 četnika, da izazivaju. Ipak, sve je prošlo bez većih incidenata.

Kad su prilike dozvoljavale, svake godine svečano se slavila posveta crkve u Biskupiji. S raznih strana sakupljali su se vjernici. Onemogućeno je bilo za vrijeme drugog svjetskog rata. Kad se ova crkva popravila od devastacije poslije drugog svjetskog rata, ponovno su se hodočašća obnavljala. Posebno se to dogodilo oko 1965., kad se ponovno okupilo mnoštvo hrvatskog pučanstva sa svih strana. Ove 1999. godine proslava se održala u nedjelju 19. rujna.

Crkva Sv. Marije Kraljice Hrvata u Biskupiji kod Knina, simbol je hrvatskog kraljevstva, njegovih kraljeva i biskupa. Važno je starohrvatsko Gospino svetište, jer je u ostacima bazilike Sv. Marije našao najstariji lik Majke Božje kod Hrvata. Njegovu otvorenju mnogo je doprinio svojim prisustvom, ugledom i govorom blaženi Alojzije Stepinac.

fra Vjeko Vrčić

KARDINALU STEPINCU

Za očaj Ti si dao svijetlu nadu
Za sumnju vjeru što bodri i tješi

I sve si veći bivao u padu
Sa srcem što se u mukama smiješi.

I nisi smio riječ da kažeš blagu
Bio si kao žrtva svoga duha.

U strahu da nam udvostručiš snagu
Skriven od našeg pogleda i sluha.

Blagoslov Ti si povrh naših njiva
I dar Božanski napaćenoj grudi

I pravda koja ponižena biva
Da uspavane savjesti probudi.

Jer Tvoja smrt se ne završi smrću
Ona tek život u dušama budi

Jer suze što se u očima zgrću
Blistaju dugom što kroz bol zarudi.

Ti nemaš smrti! Kralj vjekova sviju
Što sve živote u rukama ima,

Međ' sjajne zvijezde što na nebu siju
Tebe je samo uzdigo nad svima.

A. Đ.

Spomenik bl. Alojzija Stepinca u Krašiću (J. Poljan, 1998.)

Nadbiskup koadjutor dr. Alojzije Stepinac u Koprivnici

Sjećanja jednog pučkoškolca

Kako po godinama života pripadam generaciji koja je djetinjstvo i mladost provela u vremenu između dva svjetska rata i poratnom dobu (rođen sam 1927. godine), u tom sam vremenu dosta toga doživio i preživio. Neki od tih događaja su nezaboravni. Jednih se rado, a drugih nerado sjećam. Ovom ću prilikom iznijeti svoja sjećanja na kardinala dr. Alojzija Stepinca.

Nadbiskup koadjutor dr. Alojzije Stepinac prvi put u Koprivnici

U gradu Koprivnici vidio sam nadbiskupa koadjutora dr. Alojzija Stepinca 21. svibnja 1935. godine, kada je zajedno s hrvatskim metropolitom dr. Antunom Bauerom došao u naš grad podijeliti sakrament sv. Potvrde. Njihovom svečanom dočeku sudjelovao sam kao učenik prvog razreda pučke škole pod nazorom učitelja. Tom prilikom stajao sam u »špaliru« odnosno u redu, uz put, kojim su prolazili crkveni dostojanstvenici i ostali uzvanici na putu prema župnoj crkvi. Iz prvog sam reda dobro vidio i upamtio neke sudionike povorke. Najviše su mi ostala u nezaboravnom sjećanju dva svećenika, i to po posebnoj odjeći. Jedan od njih bio je stariji, a drugi veoma mlad i mršav; to je bio nadbiskup koadjutor dr. A. Stepinac.

Svečani doček bio je upriličen kod kapelice Majke Božje žalosne na Grantulama. Danas je to obnovljena i uređena kapelica u ulici dr. Ante Starčevića u blizini Upravne zgrade dioničkog društva Podravka. Na mjestu dočeka bilo je prisutno mnoštvo ljudi i postavljen slavoluk. Poslije pozdravnih govora što su ga održali koprivnički župnik g. Stjepan Pavunić i predstavnici vlasti, svi sudionici dočeka krenuli su od slavoluka u povorci središtem do župne crkve sv. Nikole. Neizbrisivo mi je ostao u sjećanju velik broj prisutnih svećenika, zatim vatrogasaca u svečanim uniformama, športaša: biciklista, hrvača, nogometaša i planinara, učenika osnovne škole i gimnazije, te članova pojedinih društava i građana, koji su svojim sudioništvom uveličali ovu proslavu.

Vrijedno je napomenuti, kako je to bio prvi posjet mladog nadbiskupa koadjutora gradu Koprivnici i ovom dijelu Podravine.

O tom dolasku i boravku dvaju nadbiskupa u Koprivnici i ovom dijelu Podravine, ondašnji koprivnički župnik g. Stjepan Pavunić u spomenici župe sv. Nikole među ostalim je napisao: »Sv. Potvrdu u koprivničkom kotaru od 21. V. do 2. VI. 1935., historijsko slavlje doživio je starodrevni grad Koprivnica u god 1935. od 21. V. do 23. V. 1935. Oba Natpastira: dr. Antun Bauer i dr. Alojzije Stepinac, zagrebački Ordinarij i Koadjutor počastili su svojim visokim posjetom grad Koprivnicu i župu. Doček je bio vanredno svečan, srdačan. Mnoštvo svijeta napunilo je ulice kada su oba dostojanstvenika prolazila u procesiji u župnu crkvu sv. Nikole okruženi mnogobrojnim svećenstvom i praćeni mnoštvom građana od najuglednijih do najskromnijih. U crkvi je mnoštvo saslušalo sa najvećim mirom mudro razlaganje Nadbiskupa Koadjutora dr. Stepinca o neizmjernoj vrijednosti sv. Vjere, koja je čovjeku najveće blago, biserje i drago kamenje u ovoj suznoj dolini a najveća utjeha inteligentu i siromašnom rataru u posljednjem trenutku života. A ipak našlo se ljudi, koji su svetu djedovsku vjeru odbacili pa se priklonili cisternama mjesto da su ostali kod pravog izvora božanske istine, pravice i ljubavi.«

U koprivničkim tjednim Podravskim novinama, u broju od 25. svibnja 1935. godine, na cijeloj prvoj stranici pisalo je: »Veliko crkveno slavlje u Koprivnici. Svečanost prilikom dijeljenja sv. Potvrde, koju je primilo 2200 vjernika. Svečani doček i ispraćaj Njihovih Preuzvišenosti Hrvatskog Metropolite i Nadbiskupa koadjutora.« U propovijedi koju je održao Nadbiskup koadjutor prigodom svečane sv. Mise u župnoj crkvi istaknuo je: »Pravi katolik nikada ne smije dati povoda vlastima na uredovanje.« Dr. Alojzije Stepinac je drugi dan, tj. 23. svibnja u poslijepodnevnim satima, otišao iz Koprivnice u naselje Koprivnički Bregi i tamo nastavio dijeljenjem sv. Potvrde kao i u ostalim župama koprivničkog dekanata.«

U zagrebačkom ilustriranom časopisu »Svijet«, u lipanjskom broju iz 1935. godine, tiskano je i objavljeno novinsko izvješće pod naslovom »Svečanost sv. Potvrde u Koprivnici«. Uz članak objavljene su i tri fotografije u svezi s tom svečanošću. U tekstu je između ostalog napisano, kako je nadbiskup dr. Antun Bauer rekao u Koprivnici: »Moj nasljednik nadbiskup koadjutor radost mi je u životu, a bit će mi utjeha u času smrti.«

Nakon dvije godine ponovno u Koprivnici

Drugi put sam vidio nadbiskupa koadjutora dr. Alojzija Stepinca u Koprivnici na Euharistijskom kongresu, koji je održan od 7. do 9. kolovoza 1937. godine. Tada sam bio učenik trećeg razreda pučke škole. Tih dana, sjećam se, bilo je u gradu mnoštvo ljudi, ne samo iz grada i okolice, već i iz obližnjih krajeva Međimurja, Zagorja, Prigorja i skoro cijele Podravine. Tom prilikom sudjelovao sam s ostalim učenicima koprivničke pučke škole svečanom dočeku Nadbiskupa

Nadbiskup Stepinac u Koprivnici; fotografiju proslijedio Postulaturi dr. Milivoj Kovačić.

koadjutora kod slavoluka, koji je bio postavljen u središtu grada. Također sam bio u župnoj crkvi na jednoj sv. Misi, koju je služio i na njoj održao kraću propovijed dr. Alojzije Stepinac.

O tom veličanstvenom Euharistijskom kongresu opširno je napisao koprivnički župnik g. Stjepan Pavunić u župskoj spomenici. Nadbiskup koadjutor stigao je u Koprivnicu prvi dan održavanja Kongresa tj. 7. kolovoza 1937. godine. Na ondašnjem trgu kralja Aleksandra (današnjem Zrinskom trgu) kod slavoluka dočekalo ga je mnoštvo svijeta, koji je ispunio skoro cijeli trg. Dalje navodi kroničar, kako je drugog dana Kongresa dr. Alojzije Stepinac na večer bio nazočan prikazivanju pasionskih igara Muke Isusove, a na završetku je pohvalio izvođače za uspješno prikazivanje igrokaza.

Zagrebačke dnevne novine Hrvatska Straža od 10. kolovoza 1937. godine objavile su na cijeloj prvoj stranici izvješće sa Kongresa pod naslovom: »Hrvatski narod Podravine progovorio je o katolicizmu i hrvatstvu«. U podnaslovu je tiskano: »Velebno euharistijsko slavlje u Koprivnici«. Ovo opširno novinsko izvješće napisao je urednik novina, sudionik kongresa dr. Janko Šimrak.

Prema novinskim izvješćima zagrebačkih i koprivničkih novina, Kongres u Koprivnici završio je svečanom i veličanstvenom teoforičnom-bogonosnom procesijom. U toj procesiji Presveto otajstvo nosio je nadbiskup koadjutor dr. Alojzije Stepinac, koji je na završetku procesije ispred župne crkve svim nazočnima dao završni blagoslov s Presvetim.

Blagoslov novo otvorene željezničke pruge Koprivnica-Varaždin

Kao učenik četvrtoga razreda osnovne škole, bio sam nazočan svečanom otvorenju nove željezničke pruge Koprivnica-Varaždin, koje je održano 16. prosinca 1937. godine u Koprivnici, uz posvetu zagrebačkog nadbiskupa dr. Alojzija Stepinca.

Svečano otvorenje nove željezničke pruge bilo je službeno određeno za 12. prosinca 1937. Prema službenom državnom protokolu bilo je predviđeno i najavljeno, da će na otvorenju posvetu pruge obaviti nadbiskup koadjutor dr. Alojzije Stepinac. Međutim, u međuvremenu je u Zagrebu umro zagrebački nadbiskup dr. Antun Bauer, i 13. prosinca 1937. njegovo tijelo stavljeno je u kriptu Zagrebačke katedrale. Zbog toga je dan otvorenja i posvete nove pruge pomaknut na 16. prosinca 1937. godine.

S učenicima osnovne škole i gimnazije sudjelovao sam na svečanom otvorenju željezničke pruge. Bio je to veliki, nesvakidašnji i nezaboravni događaj u ono vrijeme, za nas učenike i mladež.

Svečanost je započela velikim skupom ljudi kod nove zgrade carinarnice i uz prugu. Ovdje, kao i u gradu, zamijetio sam taj dan mnogo uniformiranih policajaca i žandara, što je bilo u svezi s dolaskom i nazočnošću svečanosti ondašnjeg ministra prometa i izaslanika kralja Aleksandra, divizijskog generala, koji su na to svečano otvorenje došli iz Beograda. Kada je skupina uzvanika krenula prema početku novosagrađene pruge vidio sam tada, iz stanovite udaljenosti, meni dobro poznatog našeg koprivničkog župnika g. Stjepana Pavunića i zagrebačkog nadbiskupa dr. Alojzija Stepinca s mitrom i u svečanoj biskupskoj odjeći, u pratnji još nekoliko svećenika. Kasnije sam doznao da je to bio prvi javni i službeni obred koji je dr. Alojzije Stepinac obavio kao novi zagrebački nadbiskup i hrvatski metropolit.

O tom događaju, kraći zapis u spomenici koprivničke župne crkve ostavio je župnik g. Stjepan Pavunić, koji je i osobno bio sudionik posvete i otvorenja željezničke pruge Koprivnica-Varaždin.

U koprivničkim tjednim Podravskim novinama, broj 51 od 18. prosinca 1937., opširno na prvoj strani bilo je napisano: »Svečano otvorenje željezničke pruge Koprivnica-Varaždin. Crkveni obred obavio je Hrvatski Metropolita, a simbolički čin otvorenja obavio je izaslanik Njegovog Veličanstva Kralja u prisutnosti članova Kraljevske Vlade, predsjednika Senata članova Narodne Skupštine i brojnih odličnika«. Među ostalim o tom događaju je napisano: »Ovu posvetu – svoj prvi službeni obred u svojstvu nadbiskupa – popratio je preuz. g. hrv. metropolita dr. Stepinac govorom koji je započeo molitvom: 'Na put mira i napredka poveo nas Svemogući i milostivi Gospod.'«

U svom govoru istaknuo je preuz. g. nadbiskup dr. Stepinac želju, da ova pruga služi u prvom redu ciljevima mira, jer će tada služiti i napretku hrvatskog naroda, koji ne želi ništa drugo nego da na svom ognjištu uživa plodove svoga truda i svoje muke u miru i zadovoljstvu.»

Bio je to moj treći, a u 1937. godini drugi, nezaboravni susret s dr. Alojzijem Stepincem, za vrijeme njegova boravka u Koprivnici. Susrete sam doživio kao učenik prvog, trećeg i četvrtog razreda koprivničke osnovne škole.

Koprivnica, 28. svibnja 1999.
Dr. Milivoj Kovačić

HODOČAŠĆE S BLAŽENIM ALOJZIJEM STEPINCEM PREMA OČEVOJ KUĆI (2)

»Treća i posljednja pripremna godina za 2.000 jubilej kršćanstva, godina 1999., imat će zadaću da proširi horizonte vjernika prema samoj Kristovoj perspektivi: *perspektivi 'Oca koji je na nebesima'* (usp. Mt 26, 45), od koga je poslan i kome se vratio (usp. Iv 16, 28).« (Apostolsko pismo *Nadolaskom trećeg tisućljeća*, Ivana Pavla II., 10 studenoga 1994., br 49)

»Sav je kršćanski život kao veliko *hodočašće prema Očevoj kući*, čija se bezuvjetna ljubav prema svakom ljudskom stvorenju svaki dan posebno otkriva, a posebno prema 'izgubljenom sinu'.« Jubilej tako postaje »veliki čin hvale Ocu«. (Isto)

Piše: Celestin TOMIĆ OFMConv.

Sveti Otac blagoslivlje moćnik bl. Alojzija Stepinca na misi beatifikacije u Mariji Bistrici, 3. listopada 1998.

5. *Bogohulstvo*

Završavajući propovijed na temu knjige Izlaska (VI), bl. Alojzije Stepinac veli: »Braćo, ne bi li se sav naš narod morao duboko zamisliti, kad čuje što je ime Gospodnje? Jer ne znamo, da li ga se gdje na svijetu više grdi i huli negoli u našem narodu. Što se onda čudite teškim bičevima Božjim? Što se čudite raznovrsnim kaznama Božjim koje nas stižu? Ne zaboravite nikada ovih riječi: 'Ja sam koji jesam!' Jao čovjeku koji zaboravi na tu veliku istinu.

Sveto Ime Božje nije prazna stvar, nego predstavlja neograničeno znanje i neograničenu moć.«

Bl. Alojzije Stepinac bio je veliki revnitelj protiv bogohulstva. Kao koadjutor, 23. lipnja 1937., vjernicima izdaje opširnu okružnicu o psovki i kletvi. On veli: »Kao strašna bura i užasan vihor dižu se dnevice k Bogu kletve i psovke, one hoće da obore Božji prijestol, one najogavnije pogrde dobacuju u Božje lice, one najveću sramotu nanose Bogu, presv. Trojstvu, bl. Djevici Mariji, anđelima, svecima i čitavom nebu, pa kako možemo pomisliti, da će Gospodin ostaviti neosvećena ova najsramotnija djela protiv njegova veličanstva i njegove svetosti?«

I poziva na sveti boj: »Ne krvavi boj puškama i mačem, nego djelima samozataje i pokore, posta i molitve. Boj poukom, boj kome je konačni cilj očišćenje naših srdaca od bogumrske psovke i preporod i posveta pojedinca i čitavog naroda Bogu i presv. Srcu Isusovu.« (KL 88/1937/305s)

Iste godine na blagdan Krista Kralja potiče članove Katoličke akcije, da u program za iduću godinu na prvo mjesto stave borbu protiv kletve i psovke. Razlog mnogim našim teškim narodnim nesrećama i nedaćama valja tražiti upravo tu. »Kakav blagoslov može imati prosvjeta i znanost, politika i sve drugo onog naroda, koji dan za danom siplje najgadnije psovke protiv Boga, svoga Stvoritelja?« Sveto pismo veli: »Koji ga proklinju bit će istrebljeni!« (Ps 36, 22; KL 88/1937/534)

Godine 1938., kao novoimenovani predsjednik biskupskih konferencija, potiče biskupe Jugoslavije da na blagdan Zaštite sv. Josipa, izdadu zajedničku pastirsku poslanicu upravljenu svim katolicima o dužnosti štovanja sv. Imena Božjega. U njoj ističe kako je kletva i psovka velik i težak grijeh, prava ludost, najveća prostota, divljaštvo, surovost, pomanjkanje odgoja. (KL89 /1938/209–212, 221–222, 233–235)

U svojoj okružnici, 24. siječnja 1940., u vezi s proslavom 1300-godišnjice prvih veza sa Svetom Stolicom, bl. Stepinac poziva vjernike u borbu protiv bogumrske psovke i kletve. (KL 91/1940/49) On taj poziv ponavlja i 31. siječnja 1942.

U svrhu zadovoljštine uvodi pokorničke procesije: 3. listopada 1943. u svetište Majke Božje u Remetama; na blagdan Krista Kralja, 31. listopada 1943. u Zagrebu; 17. rujna 1944., u Remetama. Tom prigodom u svojoj propovijedi veli: »Ima razloga strahovanju za bogohulce i psovače, za narode, koji podnose one, što povlače po blatu sv. Ime njegovo. Svi, dakle, na posao, koji ljubite ovu našu ispaćenu domovinu. Psovka mora biti iskorijenjena iz naše sredine. I onda ćete

Ivan Pavao II. pozdravlja hodočasnike i štovatelje bl. Alojzija Stepinca na misi Alojzijeve beatifikacije, 3. listopada 1998.

vidjeti, što znače riječi prorokove: 'Blago narodu, koji ima Gospodina za Boga!'« (Ps 143, 15; KL 95/1944/453s.)

Bl. Stepinac pokrenuo je i Tjedne protiv psovke. 15. travnja 1945., u propovijedi na kraju posljednjeg tjedna protiv psovke, bl. Stepinac kaže, kako je psovka nepravda protiv Boga Stvoritelja, Otkupitelja, Posvetitelja. On veli: »Stidite se, psovači! Vaše psovke su doprinijele najveći dio, da su ovolike strahote snašle našu zemlju, i da im se još uvijek ne vidi kraja.« Propovijed je zaključio riječima: »Psovači, stidite se! Da li je to zaslužio Bog, da mu pljujete svojim poganim ustima u lice? ... Ako je ikada bio čas, da svim silama zagrabite, da se istrijebi ova sramota iz naše sredine, psovka, onda je to sigurno danas. Svima nam je na srcu spas našega naroda, naše domovine.« (KL 96/1945/117s.).

Naš Bog je Otac

U mnogim se religijama vrhovno božanstvo naziva »ocem« bogova i ljudi.

U Izraelu, Bog je »otac«, ukoliko je Stvoritelj svijeta (Pnz 32, 6), »otac« Izraela, »prvorođenca« (Izl 4, 22), »otac« kralja Izraelova (2 Sam 7, 4), »otac sirota i udovica« (Ps 68, 6). U Katekizmu Katoličke crkve izriču se dva vida: Bog je izvor svega, i dobrota i nježnost za svu ljudsku djecu. (KKC 238)

Isus je objavio da je Bog »Otac« u nečuvenom smislu: nije to tek kao Stvoritelj; on je vječno Otac u odnosu prema svome jedinorođenom Sinu, a ovaj je opet Sin samo u odnosu prema svome Ocu. (KKC 240)

Čovjek je stvoren na sliku Božju, u Isusu Kristu Božje dijete, i svi ljudi su braća međusobno, bez obzira na bogatu raznolikost osoba, kultura i naroda. (KKC 361)

Djeca smo jednoga Oca

U okružnici *O euharistijskom kongresu u Budimpešti* (20. veljače 1935.) piše: »Euharistija je na poseban način veza ljubavi. Euharistija je dar Božje ljubavi za sve narode. Po njoj sjedimo kao djeca jednoga Oca oko jednoga stola i lomimo jedan te isti kruh s neba... Euharistija postaje na taj način ona otajstvena veza, koja svojim nitima najneposrednijeg bratstva i sestrinstva povezuje i pojedince i narode preko sviju državnih granica, narodnih razlika, kulturnih nejednakosti i raznih oprečnih zemaljskih interesa u jednu veliku obitelj.«

Na svršetku duhovnih predavanja u korizmi godine 1938., dotaknuvši se pitanja modernog rasizma, bl. Stepinac veli: »Svi su narodi djeca Božja i zato svi vape k Bogu: 'Oče naš, koji jesi na nebesima'.« (*Hrvatska straža*, 29.III.1938., br. 72)

U snažnoj i odvažnoj propovijedi protiv rasističkog ludovanja, na blagdan Krista Kralja, 28. listopada 1942., jasno kaže: »Svi narodi i rase potječu od Boga. Stvarno postoji jedna rasa, a to je Božja rasa. Njezin rodni list nalazi se u knjizi Postanka, kad je ruka Božja iz gliba zemaljskoga sazdala prvoga čovjeka i udahnula mu životni duh (Post 2, 7). Na sličan način načinio mu i družicu...

Pripadnici te rase mogu biti više ili niže kulture, mogu biti bijele ili crne boje, mogu biti odijeljeni oceanima, mogu živjeti na sjevernom ili južnom polu, ali bitno ostaju rasa, koja od Boga proizlazi i Bogu ima da služi prema normama naravnog i pozitivnog zakona Božjega, zapisanog u srcima i dušama ljudi i objavljenoga po Sinu Božjemu Isusu Kristu, vladaru svih naroda...

Svi oni bez razlike, bili pripadnici ciganske rase ili koje druge, bili Crnci ili uglađeni Europejci, bili omraženi Židovi ili ponositi Arijci, imadu jednako pravo da govore: 'Oče naš, koji jesi na nebesima'.«

U propovijedi na Papin dan, 14. ožujka 1943., reče: »Čovjek nije nikakav slučajni učinak maglovite ateističke revolucije, nego djelo volje Stvoritelja, koji je progovorio i u život izveo odluku: 'Načinimo čovjeka na sliku i priliku svoju'.

Svaki, dakle, čovjek, bez obzira kojoj rasi ili naciji pripadao, bez obzira da li je svršio sveučilište u kojem kulturnom središtu Europe ili ide u lov za hranom u prašumama Afrike, svaki od njih jednako nosi u sebi pečat Boga Stvoritelja i imade svoja neotuđiva prava, koja mu ne smije oteti ili ograničiti samovoljno nijedna ljudska vlast.«

Isto naglašava i na blagdan Presvetog Trojstva, u katedrali, godine 1943.: »Svi bez razlike, kojemu drago jeziku ili narodu pripadali, vuku svoje podrijetlo od Boga Trojednoga... Svi bez razlike, stanovali na sjevernom ili južnom polu, bili oni bijele ili crne kože, bili oni arijske ili nearijske rase, bili visoke naobrazbe ili nepismeni, imadu jednu te istu ljudsku narav, koja je složena od tijela i besmrtne duše. Svi imadu zajedničko obitavalište. Svi imadu jedan te isti nadnaravni cilj, a to je Bog, vječna sreća svakog ljudskog srca. Ljudski je rod zapravo jedna velika obitelj...«

U načelnoj propovijedi na svršetku velike pokorničke procesije, na blagdan Krista Kralja, 31. listopada 1943., bl. Stepinac neustrašivo naviješta nauk Crkve – Kristov nauk riječima: »Katolička Crkva pozna samo rase kao tvorevine Božje, a ako koga cijeni više, to je onaj koji ima plemenitije srce, a ne jaču pesnicu. Za nju je čovjek jednako Crnac iz Centralne Afrike kao i Europejac. Za nju je kralj u kraljevskoj palači upravo tako čovjek kao i zadnji siromah i Ciganin pod šatorom. Ona među njima ne pozna bitne razlike, ukoliko su ljudi: jedan i drugi ima neumrlu dušu, jedan i drugi su istoga kraljevskog podrijetla, vukući svoju lozu od Boga Stvoritelja...

Naš bližnji, zvao se kako mu drago, nije šaraf u državnoj mašini, bila ona bojadisana crveno ili crno, sivo ili

zeleno, nego je slobodno dijete Božje, brat naš u Bogu.«

Prigodom procesije u čast Majke Božje Lurdske, u svibnju 1942., bl. Stepinac naglašuje: »Da, pravi odnos prema bližnjemu zahtijeva, da u njemu ne gledamo zvijer, nego čovjeka, dijete Božje, kao što smo i mi sami; braću, koju smo dužni ljubiti, jer svi zajedno moramo govoriti: 'Oče naš, koji jesi na nebesima.'«

Tumačeći knjigu Izlaska (XLV), govoreći o ludosti praznovjerja, veli: »Čuvajmo, dakle, svoje dostojanstvo, kojim nas je Bog obdario, i razum koji nam je On dao da služimo se na slavu imena Njegova, kao dobra djeca Njegova, a ne da budemo robovi i sluge đavla vračenjem i sličnim ludorijama.«

Objavljujući Oca, Isus Krist nam otkriva i dostojanstvo čovjeka. Sv. Irenej piše: »Među narodima je 'proslavljeno ime našega Gospodina, po kojem se slavi Otac i po kojem se proslavljuje čovjek'.«

Tu veliku kršćansku istinu ističe i bl. Alojzije. U svakom čovjeku gleda sliku Očevu. U objavi Oca, Isus nam otkriva i dostojanstvo žene, djeteta, sirote, starca, bolesnika, hendikepiranih, ostavljenih, pogaženih, progonjenih...

Bog – dobri Otac

Promatrajući slabosti, grijehe, te opačine ljudi, bl. Alojzije Stepinac jednom prilikom reče krašićkom župniku: »Ja zamišljam Boga dobroga oca, koji daje i dopušta da djeca rade, čeprkaju amo tamo, pa mnogo toga pokvare, a on sve to lijepo ispravlja.« (VJD, sv. I, str. 48)

Drugom opet zgodom reče: »Kao što djeca očekuju bombone, tako bismo i mi morali moliti i očekivati darove od nebeskog Oca.« (VJD II 360; 368)

Silno se obradovao i od srca nasmijao na odgovor jednog redovničkog poglavara nekom uglednom svećeniku, koji ga je nagovarao da podupre akciju za svećeničko osiguranje pod pokroviteljstvom UDBE. Rekao mu je. »Mi smo svi već osigurani.« U čudu zapita svećenik: »Kako? Gdje?« Ovaj će mu: »Mi imademo titulum paupertatis (naslov siromaštva). Naše osiguranje je pouzdanje u providnost dobroga nebeskog Oca.« (VJD II 165)

U Božićnoj poruci hrvatskim radnicima i radnicama u Njemačkoj, 27. studenoga 1941., bl. Alojzije Stepinac piše: »... ne zaboravite svojih kršćanskih dužnosti prema Ocu nebeskomu. Ne zaboravite u prvom redu molitve. Kad se dijete probudi u kolijevci, onda se najprije ogleda po sobi, gdje će ugledati majku. I kad je ugleda, raduje se, a ako je ne nađe počne plakati. Mi smo svi djeca dobroga Oca nebeskog, kako nas je učio Krist: 'Oče naš, koji si na nebesima!' Ogledajte se dakle svaki dan u svetoj molitvi za Njim, Ocem nebeskim, koji Vam je bolji nego ikoja zemaljska mati, pouzdaniji nego ikoji prijatelj, i koji može pomoći, gdje nitko drugi ne može pomoći. Veliko nam je milosrđe izkazao Bog, kad na svakom mjestu prima skrušene molitve svoje djece.«

Među polumilijunskim mnoštvom štovatelja bl. Alojzija na njegovoj beatifikaciji bile su brojne redovnice te vjernici u narodnim nošnjama

Hrvatski vojnik u krašićkoj crkvi moli pred slikom Majke Božje Bistričke

U pismu sestrama Klanjateljicama Krvi Kristove, 30. siječnja 1960., deset dana prije blažene smrti, bl. Alojzije ih hrabri riječima: »Nevolje, koje taru našu Crkvu, nisu se umanjile. Neka vas to nipošto ne učini malodušnima, jer malodušnost je jako loš savjetnik za život, a i uvreda dragom Bogu, koji hoće da se djeca Njegova uvijek pouzdavaju u Njega kao dobrog Oca, kojemu je dobro djece Njegove više na srcu nego nama samima.«

U propovijedi na Božić, 25. prosinca 1941., tumačeći zapovijed cara Augusta (Lk 2, 1), veli kako je popisom car htio saznati koliko ima pučanstva u Rimskom carstvu, kako je jak i moćan vladar te koliko mu ljudi mora plaćati porez. »A Bog Otac nebeski poslužio se tom odlukom za nešto sasvim drugo.« Nastupila je punina vremena, Sin Božji, Isus naš Spasitelj, imao se roditi u Betlehemu. Isus tako dolazi na svijet, ne u Nazaretu, nego u Betlehemu.

»Kako jučer, tako i danas, i uvijek vrijedi riječ knjige Mudrosti. 'Tvoja pak Oče providnost upravlja!'(Mudr 14, 3). Samo luda može posumnljati, da li Bog ima još kakav udio u zbivanjima na ovome svijetu. Jer vjeran kršćanin znade, da nema veličine na ovome svijetu pred kojom bi strepio Gospodin Bog, niti sitnice koja bi izmakla oku Njegovu, niti skrušena srca, kojemu se ne bi htio smilovati, niti zločina, koji ne bi mogao kazniti.«

Časnoj sestri Vilki, milosrdnici, 29. travnja 1957., bl. Stepinac piše: »Ne smijemo previše jadikovati radi prilika u svijetu ili nad nezahvalnim periodom vremena... Kad bi čovjeku uvijek bilo dobro na ovome svijetu, ne znam, tko bi se spasio... Bog je Otac naš i kad drži šibu u ruci, a ne samo kad dijeli bombone svojih vremenitih dobara.«

Vlč. Franji Kuhariću (kasnije nadbiskupu zagrebačkom i kardinalu), 21.studenoga 1958., piše o važnosti molitve: »(Bog) nam je dao razum i slobodnu volju, da ga možemo moliti kao djeca, a on uzvraća na tu molitvu kao Otac. Zato nas je naučio Krist Gospodin moliti Očenaš.«

16. siječnja 1959. u pismu časnim sestrama potiče: »Neka ne klone vaša vjera. Molite, trpite i strpljivi budite. Dobri Otac nabeski nije zaboravio onih koji u Njega postavljaju nadu...

Istina, mi smo svi ništica, Bog je sve. Ali kad svemogući i dobri Bog želi i traži našu suradnju, moramo sve učiniti, da se ubrzaju dani mira za nesretno čovječansvo i naš ispaćeni narod.«

Časnoj majci provincijalki, 23. travnja 1952., piše: »Jao tjesnogrudosti našega srca. Kako je darežljiva i bogata za dobročinstva ruka Božja! Ali štedi na darovima, jer smo mi škrtiji u traženju nego li On u darivanju. Neka dakle cijela vaša Družba bude u traženju milosti Božjih bez straha, jer svi nismo u stanju iscrpsti Božje darove i bogatstva«.

P. Ivanu Kukuli, provincijalu DI, 16. siječnja 1960., veli: »Mržnja neprijatelja kipi na mene i dalje, nadajuć se, da će mi ipak na koncu slomiti živce. Bog je međutim jači. U njega sam uvijek stavljao svoju nadu i nisam se prevario. Neću se prevariti ni u buduće.«

16. siječnja 1960., u pismu gospodinu Ciki, svjedoči o svom puzdanju u Božju pomoć: »Straže oko mene budno bdiju i dan i noć. Ali i Bog bdije! Prvi me čuvaju, ne bi li mi slomili živce, a Bog me čuva da ne klonu živci, makar se još povećao bijes i mržnja neprijatelja. Bog me svakako bolje čuvao. U njega se i nadalje uzdam.«

Hvaliti i zahvaljivati

Tumačeći Mojsijev hvalospjev iz knjige Izlaska (XXIV), bl. Alojzije Stepinac veli: »Svaki razboriti čovjek, koji se služi umom što mu ga je Bog dao, shvaća i razumije, da sve što ima, ima od Boga. Jer čovjek je ništica, a Bog je sve. Svako pak pravo ljudsko srce, koje to shvaća, shvaća ujedno i svoju dužnost da slavi i hvali Boga uvijek, a napose kad mu Bog iskaže kakvu posebnu milost...

Tako ćemo se najbolje pripravljati za onaj čas, koji će sigurno doći, za čas naime, kad ćemo konačno prijeći preko mora ovog zemaljskog života na obalu vječnosti, da tamo slavimo i hvalimo Boga u nebu kroz sve vijeke. Jer zato smo i stvoreni... Tko neće da hvali Boga za vrijeme ovoga kratkotrajnog zemaljskog života, taj će jednom zauvijek zanijemiti, kad izbije dan vječnosti.«

Nadahnut XXVII. glavom iste knjige govori: zahvalnost prema Bogu »od kojega imamo sve što nam je potrebno i za dušu i za tijelo«. »Jao nama, ako zaboravimo na svoje ništavilo pred Bogom i na našu posvemašnju ovisnost prema Bogu.«

O zahvalnosti Bogu, bl. Alojzije Stepinac vjernike podsjeća posebno u propovijedima na Staru godinu. Tako na Staru godinu 1955. veli: »Moramo biti Bogu zahvalni za sva duhovna i materijalna dobra, zahvalni i za boli i nevolje kojima nas je Bog pohodio kroz minulu godinu. Možda će koji začuđeno zapitati: 'Zar da zahvaljujem Bogu za bolest, koja me je snašla u minuloj godini? Za gubitke koje sam pretrpio u gospodarstvu? Za nesreće koje su me snašle? Za tolike druge jade i nevolje?' A mi odgovaramo: Da, i zato valja zahvaljivati Bogu, jer je i to znak dobrote i ljubavi Božje. Bog je naime Otac, za kojeg vrijede riječi Sv. pisma: 'Tko štedi šibu, mrzi na sina svoga.' Kad nas Bog kazni, znak je da nas još uvijek ljubi, jer su Njegove šibe često puta jedini lijek da čovjeka izvuku iz gliba opačina.«

»Pravo je dakle, da i mi svi danas od srca zahvalimo Bogu za sve darove u minuloj godini: darove duše i darove tijela, a napose za sve nevolje, jer su i one dar Božji.«

Tu misao ponavlja i na Staru godinu 1956.: »Zar da ja budem zahvalan Bogu, reći će koja ta budala, kad su me toliki udarci stigli ove godine? Ali tako govori budala, a ne razborit čovjek. Kad bi zaboravili na tu svetu i veliku dužnost, onda bi se lako dogodilo, da nam Bog uskrati svoju darežljivu ruku pomoćnicu.«

U propovijedi na Staru godinu 1958., veli: »Ljudi su nezahvalna bića. Kad im Bog dade obilnu žetvu, berbu ili drugih zemaljskih dobara, onda brzo zaborave Boga, kad ih stigne nevolja, onda znadu vikati i sjećati se Boga.«

Nakon beatifikacije kard. Stepinca Sveti Otac je pohodio Split; razgledao ga je u pratnji mons. Ante Jurića, nadbiskupa splitskog, i mons. Nikole Eterovića (papi s desna), rodom iz Hvarske biskupije, kojega je 22. svibnja 1999. imenovao naslovnim nadbiskupom sisačkim i nuncijem u Ukrajini. Za biskupa ga je u Hvarskoj katedrali posvetio kardinal Angelo Sodano, državni tajnik, 10. srpnja 1999.

»Nema bolje preporuke za nova dobročinstva kod Boga negoli je iskrena zahvalnost za primljena dobročinstva. I nema veće opasnosti za uskratu dobročinstava kod dragog Boga nego li nezahvalnost, koju Mu čovjek pokaže za primljena dobročinstva.«

O zahvalnosti bl. Alojzije nije samo propovijedao. On zahvalnost živi: zahvalnost i za sva progonstva, patnje, poniženja, što mu donosi zatočenički život u Krašiću. To potvrđuju njegova pisma iz tog razdoblja. »Neka bude Bogu hvala«, za sve uspjehe na pastoralnom polju, kao i za sve patnje, stradanja i progonstva. P. Ivanu Kukuli, provincijalu DI, 9. rujna 1959., piše: »Moje naime zdravstveno stanje tako je jadno i kolebljivo, da ljudi to teško shvaćaju...

Ali krivo bi činio i griješio Bogu, kad bi se išta žalio, što me posjećuje križevima svake vrste...

Jedina nam prava briga neka bude, da omilimo svome Bogu, a ostalo prepustimo Njemu. Eto već je prošlo punih trinaest godina, da se dan i noć izmjenjuju straže nada mnom, pa što su postigli?...

Zato mi, uz pomoć Božju, nije ni na kraj pameti, da bih pomišljao i na najmanje popuštanje paklenoj sili, nego ako je volja Božja i ako ustreba, poginuti na braniku prava Crkve Božje.«

Moje sjećanje na bl. Alojzija Stepinca

U svom životu sam dva puta vidio bl. Alojzija Stepinca. Prvi put je to bilo u kolovozu davne 1940. godine. Za vrijeme ljetnih praznika nalazio sam se na odmoru s ostalim dominikanskim bogoslovima u našem bolskom samostanu. Kako je u kolovozu te godine naša Hvarska biskupija, kažem »naša«, jer sam rođen u Bolu na otoku Braču, slavila euharistijski kongres u Starom Gradu na otoku Hvaru, to smo i mi otišli s ostalim Božjim narodom posebnim parobrodom na taj vjernički sastanak u čast Isusa u presvetoj euharistiji. Uz našeg hvarskog biskupa msgr. Miha Pušića, na kongresu je bio nazočan i zagrebački nadbiskup dr. Alojzije Stepinac. On je slavio pontifikalnu svetu misu i preko nje održao propovijed u starogradskom parku zvanom »Vorba« (Vrba). Iz te propovijedi meni je ostala u živom sjećanju ova rečenica: »Neće nam donijeti spasenje ni Hitler ni Mussolini ni Staljin, nego nam je spasenje donio Gospodin naš Isus Krist. Pismo naime kaže: 'I nema ni u kome drugom spasenja. Nema uistinu pod nebom drugog imena dana ljudima po kojem se možemo spasiti.'« Nazočni Božji narod je te riječi prihvatio odobravanjem, te su se čuli povici: »Tako je!« Možda su upravo ti povici, neuobičajeni u ono vrijeme, prigodom propovijedi i bili uzrokom, da je meni ostala u sjećanju ta rečenica!

Suvišno je i spominjati, da su spomenute osobe bile utjecajne u političkom životu tadašnje Europe, koja se već nalazila u ratu. Posebno Staljinovo ime bilo je omiljeno u našim otočkim mjestima, u kojima je njegov pokret, radi jake komunističke promidžbe, imao mnogo pristaša.

Drugi put sam vidio bl. Alojzija u Dubrovniku sljedeće godine u mjesecu veljači, kada je 3. veljače predvodio feštu sv. Vlaha (Blaža), nebeskog zaštitnika Dubrovnika i Dubrovačke biskupije. Kako Dubrovnik nije imao svog stolnog biskupa, to su Dubrovčani zamolili zagrebačkog nadbiskupa dr. Alojzija Stepinca, da im on predvodi feštu sv. Vlaha. Tako je on imao svečani pontifikal preko kojeg je propovijedao, i iza pontifikala vodio procesiju u čast Sveca gradskim ulicama. Te godine je bilo i više naroda i više crkvenih barjaka iz biskupije nego što obično bude!

Za vrijeme svog boravka u Dubrovniku dr. Alojzije Stepinac je pohodio i naš dominikanski samostan. Samostanska zajednica ga je dočekala na crkvenim vratima, i on je nakon kratke molitve pred Presvetim ustavši nama kazao: »Zašto vam ova crkva nije u Zagrebu?!« Kad smo s njim bili u samostanskoj sobi od posjeta, naš tadašnji starješina ga je kratko pozdravio, na što je on odgovorio. Sjećam se, kako nam je kazao, da on misli, da će Gospodin Bog kazniti Europu komunizmom, jer je Europa prezrela Njega i Njegove zapovijedi. Zatim nam je preporučio moljenje i širenje molitve svete krunice. U tom svom nagovoru kazao je i ovo: »Pitao me je jedan ugledni Zagrepčanin: 'Preuzvišeni, tko će pobijediti u ratu?' A ja sam mu, nastavlja bl. Alojzije, odgovorio: 'Pobijedit će Gospodin Bog!'« Ovaj odgovor mi se činio čudnim, i mnogo sam o njemu mislio! Zato sam ga i zapamtio, i još mi i danas zvuči u ušima, kao da ga sada, poslije toliko godina, slušam. Na koncu nas je sve blagoslovio.

Rado se sjećam ovog dubrovačkog susreta s bl. Alojzijem. Imao sam sreću: poljubiti mu ruku i primiti njegov blagoslov!

Zahvalan sam Gospodinu, da mi je udijelio milost dočekati njegovo proglašenje blaženim, jer sam tako doživio, da je proslavljen on, koji je radi Krista Gospodina bio i »pogrđen i prognan i sve su zlo slagali protiv njega«.

Bol, 13. kolovoza 1999.
fra Kerubin Mekjavić, dominikanac

Bl. Alojzije na ulicama Jeruzalema 18. srpnja 1937.; snimio dr. Josip Andrić

Iz knjige dojmova s izložbe o životu i radu Sluge Božjega kard. Alojzija Stepinca

Zadar, 18.06.–10.07.1998.

»Obradovani smo i počašćeni izložbom. Svjedok Crkve – svjedok vremena, Alojzije kardinal Stepinac. Sretni smo što ta izložba polazi iz Zadra diljem Domovine.

Zahvalni smo postulatoru za proglašenje blaženim kardinala A. Stepinca, mons. dr. Jurju Batelji za prijateljsku gestu prema zadarskoj Crkvi.

Ta izložba je još jedan znak duhovne povezanosti hrvatskog sjevera i juga.« (+ Ivan Prenđa, nadbiskup zadarski)

* * *

»Pax! Mir!

Svijetli nam i dalje dični sine, svijetla dušo hrvatskog naroda! Isprosi nam čvrstu vjeru, nepokolebljivu nadu i ustrajnu ljubav svetu!

Bog nam je dao blagoslov i utješio nas po Tvome moćnome zagovoru! Bogu slava, tebi Alojzije dika, narodu i crkvi cijeloj utjeha prevelika!

Moli za nas, blaženi Alojzije!

Opatica benediktinki Svete Marije, M. Anastazija Čizmin OSB

* * *

»Na uskrsni ponedjeljak 1955. kardinal Stepinac je u svojoj propovijedi govorio: 'Iz naše duše mora doći neograničeno pouzdanje u Boga... Ali današnje sveto Evanđelje pokazuje nam možda najbolje zašto toliki ljudi gube pouzdanje. Kada je naime krenulo na bolje kod ovih učenika, o kojima ste čuli u Evanđelju? Onda kada su zavapili: 'Gospodine, ostani s nama, jer počinje večer!' Drugim riječima, pouzdanje je ušlo u njihovu dušu onda kada su se počeli moliti Bogu. I tu je najdublji razlog kod premnogih kršćana, zašto je njihova vjera kukavna i zašto su spremni za najmanju tricu izdati Boga i vjeru svoju. Najdublji razlog je, jer se ne mole.«

Neka ova izložba o blagopokojnom Kardinalu, istinskom molitelju, bude poticaj za bolji molitveni život našeg hrvatskog naroda. Neka naš uzorni Kardinal zagovara svoj narod, da se što više sunarodnjaka pridruži njegovu geslu-molitvi: »U tebe se, Gospodine, uzdamo!« (Jozo Milanović, OSB)

* * *

»Hrvat sam iz Bosne i ja se osjećam jako bogat što mi Hrvati imamo kardinala Alojzija Stepinca sveta koji nas je učio primjerima!« (Ines i Krešimir Baumgartner)

* * *

»Blagopokojnog Kardinala Stepinca poznajem od rane mladosti, od 1943. god. Moj dojam je odmah ukazivao na svetost toga čovjeka. Jednom, za vrijeme najžešćih napada na Kardinala, poslije Njegove smrti pružila mi se prilika da javno posvjedočim da je On Svetac. Rado se molim blagopokojnom Kardinalu i uvjerena sam da su uslišane moje molitve. Ovom prilikom mu se od srca za sve zahvaljujem.« (s. Antica)

* * *

»Štujući svetost kardinala Stepinca od svoga djetinjstva, utječem se Gospodinu i danas po zagovoru Stepinca zahvalan za sve zadobivene milosti! HVALA TI! U Stepinčev spomen od – Anđelko Cvijetović.

* * *

»Izložba je zaista prekrasna, i na mene je ostavila jak dojam. Tekst popraćen slikama je dosta dobro sistematiziran tako da sam dosta novih stvari doznala iz života ovog velikog čovjeka. Tek sam sada shvatila koliko sam malo toga znala o kardinalu A. Stepincu i nisam bila svjesna kolika je veličina ovog čovjeka. Hvala ti za sve dobro koje si učinio za nas.« (Jelena Baturina, studentica iz Splita)

* * *

»Mučeniče Slugo, blaženiče, zagovaraj pred Bogom našu mladež od svih zala i cijeli naš narod. Daj našem narodu po načelu vjere. Po zagovoru Tvojem neka iščezne psovka u našem narodu.« (Mile Dubrovica)

* * *

Šibenik, 13.–24. srpnja 1998.

»Dragi naš hrvatski mučeniče, Ti si simbol patnje hrvatskoga naroda. Poštujemo te i volimo neizmjerno.« (Bernarda M.)

* * *

»Ova izložba veliki je doprinos upoznavanju jedne uzvišene osobe koja je u teškim vremenima nalazila mudrosti da vodi povjereno mu stado. To je svakako osoba kojoj bi trebali posvetiti više vremena da bi naučili kako ostati dosljedan kršćanin za sva vremena. Preporučam se u njegov zagovor.« (Štovateljica Branka Grubač)

* * *

»Ljubiti pravdu, mrziti nepravdu, to je moje načelo, a u ljubavi spram hrvatskog naroda ne dam se ni od koga natkriliti« – To je prvo što mi je duša upila došavši u Zagreb 1975. g. na studij! Hvala Gospodinu što je dao takve ljude kao blaženog Alojzija. (N.N.)

* * *

»Biskup Fulton J. Sheen svojedobno je 1948. rekao: 'Stepinac, koji je išao na sud kao duhovni pastir Hrvata, izišao je iz sudnice kao opći vođa svog naroda; kao uzor svijetu...'

'Kažem vam, kad bi mi šutjeli, kamenje bi vikalo.' Kardinal je učinio da tisuću kamena tisuću puta odzvanjaju: 'Stepinac mu je ime!' Danas je u ovoj crkvi Sv. Ivana odzvanjalo, ponosno: 'Stepinac mu je ime'.« (Franjo N.N.)

* * *

»Hvale vrijedan projekt. Neka Bog bude slavljen u svetima svojim, a Sluga Božji Alojzije kardinal Stepinac nek zagovara naš Hrvatski narod i Družbu sestara Služavki Maloga Isusa i njezine sestre koje su imale milost dodvoriti Sveca.« (ss. Služavke Maloga Isusa)

BLAŽENI ANTON MARTIN SLOMŠEK
Prvi slovenski blaženik

Anton Martin Slomšek (1800.-1862.)

Na kraju svoje oporuke, sastavljene na svoj 61. rođendan, biskup Anton Martin Slomšek (1800.-1862.) napisao je: »Otac svjetlosti, od kojeg dolazi svaki dobar dar, neka potvrdi ovu moju posljednju poruku, neka blagoslovi mog nasljednika i cijelu dragu lavantinsku biskupiju, a meni neka udijeli najveću i posljednju milost da mogu toj biskupiji svojim zagovorom pred Njegovim prijestoljem biti koristan.«

Papa Ivan Pavao II. je 19. rujna 1999. u Mariboru, uz nazočnost oko 200.000 vjernika (među njima oko 20.000 Hrvata, koje je Sveti Otac posebno pozdravio na hrvatskom jeziku), proglasio blaženim Slugu Božjega Antona Martina Slomšeka, kao prvog sina slovenskog naroda kojeg je Crkva, preko svog vrhovnog poglavara, uzdigla na čast oltara. Sveti Otac je ujedno odredio da se Slomšekov spomendan slavi na dan njegove smrti, 24. rujna.

Anton Slomšek rodio se u Slomu (župa Ponikve) blizu Celja 26. studenoga 1800. godine kao prvorođenac u brojnoj seoskoj obitelji. Nakon pučke škole u svom rodnom mjestu završio je gimnaziju u Celju, a onda kao svećenički pripravnik nastavio školovanje u Ljubljani i Celovcu. Jednu školsku godinu proveo je u Hrvatskoj, u Senju, gdje je učio hrvatski jezik i upoznao glagoljaško bogoslužje. Ostao je rano bez majke, a uskoro zatim bez oca, pa je svu brigu za njegovo školovanje preuzeo svećenik Jakob Prašnikar.

Slomšek je zaređen za svećenika na Malu Gospu 1824. Službovao je najprije kao kapelan u Bizeljskom i Novoj Crkvi, pa devet godina kao duhovnik bogoslovije u Celovcu. Uz svoje svećeničko služenje, piše i o vlastitom trošku objavljuje zbirke propovijedi, poučne knjige za mladež i pjesmarice na slovenskom jeziku.

Imenovan je zatim nadžupnikom i dekanom u Vuzenici, pa stolnim kanonikom i vrhovnim školskim inspektorom lavantinske biskupije. Na biskupovu molbu preuzeo je i službu opata u Celju 1846. godine, ali svega dva mjeseca kasnije salzburški nadbiskup i metropolit Schwarzenberg, služeći se posebnom povlasticom, imenuje ga lavantinskim biskupom. Na biskupsko ređenje pripravljao se duhovnim vježbama u benediktinskoj opatiji »Maria Plain«, a obavljao ih je u duhu riječi crkvenog naučitelja sv. Bernarda upućenih papi Eugenu III.: »Predsjedaj da pomažeš, ne da gospoduješ!« Biskupsko ređenje primio je u Salzburgu 5. rujna 1846.

Uz pristanak pape Pia IX. i cara Franje Josipa I. premjestio je sjedište biskupije iz gradića Sv. Andrija u Labuđoj dolini (danas Lavantintal u Austriji) u Maribor. Ondje je sagradio bogoslovsko sjemenište, a uskoro i dva mala sjemeništa, u Celju i Mariboru. Rado je i često pohađao oba sjemeništa i kroz razgovor sa sjemeništarcima upućivao ih i učvršćivao u hodu prema svećeništvu. Nastojao je da se po svim župama drže pučke misije, pa je u tu svrhu doveo u svoju biskupiju Misijsku družbu sv. Vinka Paulskog (lazariste).

Brinuo se očinski za svoje svećenike, osobito bolesne. Ako bi u naglosti koga povrijedio, još bi ga istoga dana potražio i pomirio se s njim. Nasljedujući nauk i primjer sv. Franje Saleškog govorio je da ćemo se lakše opravdati pred Bogom radi prevelike blagosti nego radi pretjerane strogosti.

Biskup Slomšek je umro na glasu svetosti 24. rujna 1862., u 62. godini života (kao i bl. Alojzije Stepinac). Papa Ivan Pavao II. potpisao je 13. svibnja 1996. dekret o priznanju njegovih herojskih kreposti, a 3. srpnja 1998. Kongregacija za proglašenje blaženih i svetih priznala je čudesno ozdravljenje celjskog opata Friderika Kolšeka po zagovoru biskupa Slomšeka.

U svoj propovijedi na misi beatifikacije Sveti Otac je osobito istaknuo Slomšekova ekumenska nastojanja: »Vjeran i poslušan Crkvi, otvorio se ekumenizmu i bio među prvima u Srednjoj Europi koji se zauzimao za crkveno jedinstvo.«

Spominjući prilike na Balkanu, označene etničkim čišćenjem i pretjeranim nacionalizmom, Ivan Pavao II. je naglasio da je biskup Slomšek dokazao da se može biti iskreni rodoljub i istodobno surađivati s osobama druge narodnosti, vjere ili kulture.

Papa je zatim pozvao Slomšekove sunarodnjake da slijede primjer novog blaženika: »Slijedite tragove vašeg velikodušnog sunarodnjaka, koji se trudio spoznati volju Božju i vršiti je pod svaku cijenu. Njegov evanđeoski optimizam bio je ukorijenjen u čvrstoj vjeri u Kristovu pobjedu nad grijehom i zlom.«

Na pragu trećeg tisućljeća papa je podsjetio na proročanske riječi bl. Antona Martina Slomšeka: »Svijet je ostario, ljudski rod je izgubljen, Europi se bliži konac? Da, ako prepustimo svijet njegovom naravnom hodu, usmjerenju prema propasti; ne, ako snaga koja dolazi odozgo, koja postoji u vjeri u Isusa, u Njegovoj Crkvi, bude ponovno utkana u sve slojeve ljudskog života i ako im bude izvor života.«

Sveti Otac je zaključio: »Primimo od blaženog Slomšeka taj važni nauk. On je hrabri Kristov sluga; neka nam pomogne da budemo loze vječnog života, koje će posvuda širiti Evanđelje nade i ljubavi.«

Stanislav Vitković

Iz Stepinčeva Krašića

Nakon što je u protekloj godini župa Krašić bila svjedok velikih i radosnih događaja vezanih uz svečanu proslavu 100. obljetnice rođenja, kao i beatifikacije svoga sina Alojzija Stepinca, ova župa nastavlja živjeti svoju svakodnevicu sa svim radostima i problemima, koje kao i svaka druga župa imade. Krašićke je župljane oduvijek resila vjernost Crkvi Božjoj, koja nije kolebala ni u teškim vremenima što su ih zbog Stepinčeva imena morali proživjeti. Ovdje čovjek mora s ganutim poštovanjem susretati naše časne starce i starice, koji su znali tako dostojanstveno i nadasve vjernički podnijeti »svu tegobu dana«. Koji put začuđuje njihov odnos prema proteklim kalvarijskim vremenima. Bez ohologa traženja da im se priznaju i čuju zasluge, prisjećaju se svega s jednostavnim komentarom: »Tako je htio Bog i tako je moralo biti!« Njima je blaženi Alojzije bio njihova svakodnevica, jedan od njih, suputnik i supatnik, on njihov hrabritelj, a oni njemu utjeha. Ne govore mnogo o njemu, nego u jednostavnosti života i u tišini duše »prebiru događaje«, nastojeći živjeti životom od njega naučenim. Kao župnik često velim: dok u Krašiću bude tih staraca, i dalje će nam crkva odzvanjati molitvom i zanosnom pjesmom. No, na žalost, osjeća se, još ne jako, ali ipak vidljivo, kako s odlaskom staraca pomalo nestaje nepokolebljivi i autentični duh koji je Krašić uvijek činio prepoznatljivim. Nadomješta ga duh »ovoga svijeta«, koji zahvaća mlađe obitelji i djecu. Prisutan je duh ravnodušnosti prema tradicionalnim vrednotama s kojima je Krašić živio, preživio, i sa svojim Blaženikom pobijedio. Rekoh, nije kritično, ali je primjetljivo. Uzdamo se u zagovor blaženog Alojzija, koji će sigurno pomoći da ova župa i nadalje bude Krašić Stepinčeva duha.

Ima onih koji s Krašićem mašu i imaju razne planove, ne prezajući da u tim planovima iskoriste i sveto Stepinčevo ime. Neka Bog sudi! Naša je zadaća da to časno ime i žrtvu očuvamo od zlouporabe u ciljeve koji nemaju veze s vjerom, nego materijalnim dobicima. Stepinac je bio i ostaje prije svega čovjek Crkve! Krašić sve više postaje hodočasničko mjesto. Prema župnikovim statistikama, od sredine ožujka do konca lipnja krašićku crkvu i Blaženikovu sobu pohodio je velik broj hodočasnika, prispjelih u 210 autobusa, ne računajući brojne dolaske pojedinaca, obitelji i manjih grupa. Najviše je školskih ekskurzija na kraju školske godine. Župnik ih s časnim sestrama nastoji dostojno primiti, prikazati im život i žrtvu blaženog kardinala Stepinca, te prostorije u kojima je zatočenički živio i umro. Žalosti jedino činjenica što napose proteklih mjeseci razne putničke i turističke agencije ugovaraju s pojedinim školama pohode u Krašić, dovode većinom malu djecu od prvog do četvrtog razreda, djecu koja još mnogo iz Stepinčeva života ne razumiju. Čak i neki od učitelja kažu kako im je važno jedino to da djeca idu nekamo »na izlet«, pa su, eto, došli u Krašić, jer je to sada popularno. Neke od agencija naplaćuju »razgledavanje krašićke crkve i Stepinčevih prostorija«, župnik je dužan ovdje biti njihov »turistički vodič«, a da nakon svega neki ne kažu ni hvala, a kamoli da se sjete kako ove prostorije treba održavati. Važna im je samo zarada! Takvi će opet biti spremni voditi djecu u Kumrovec, jer izvlače materijalnu korist.

Iskreno nas raduju hodočašća pojedinih župa s njihovim župnicima, kojih je bio do sada lijepi broj, napose iz južne Hrvatske. Krašić su pohodili i slovenski svećenici celjskoga i ptujskog dekanata, želeći slavljenjem sv. Mise zahvaliti blaženom Alojziju za očinsko dobročinstvo, koje je iskazao brojnim slovenskim svećenicima, primivši ih u Zagrebačku nadbiskupiju, te ih tako spasio od nacističkih logora. U tim se susretima tako divno očituje snaga jedne, svete, katoličke i apostolske Crkve, u kojoj smo svi braća i djeca jednoga nebeskog Oca.

Proteklih je mjeseci obnovljena temeljito »od vrha do dna« kapela sv. Ivana Krstitelja u Hrženiku. Ta kapela, sagrađena 1783. godine, svjedok je Blaženikovih posjeta u vrijeme zatočeništva. Postoji i fotografija, gdje on pred oltarom Gospe Lurdske u toj kapeli moli pomoć Božju za Crkvu i narod. Neobnovljen će ostati samo glavni oltar, čiju obnovu zbog trenutnih materijalnih prilika nismo u mogućnosti poduzeti. Neka Bog blagoslovi onoga koji bi nam bio spreman u tome pomoći!

Eto, župa Krašić tako živi svojim životom Bogu na slavu i na čast blaženoga Alojzija Stepinca, uzdajući se u njegov moćni zagovor. Neka je hvaljeno i slavljeno Božje Ime po njemu!

Josip Balog, župnik krašićki

Iz knjige dojmova o bl. Alojziju Stepincu u Župnom uredu u Krašiću

»Izražavamo kao vjerni Hrvati zahvalnost Bogu za ovog ugodnika i obećajemo kročiti stopama kardinala Stepinca u vjernosti Bogu, Rimskoj Crkvi i svome narodu. I mi se u Gospodina uzdamo, o, blaženi Alojzije! Budi uz nas i zagovaraj nas! Hvala ti za svijetli primjer vjere i pobožnosti!« (Hodočasnici iz Solina)

* * *

»Dragi moj Alojzije, ja te jako volim! Žao mi je što si umro. Jako bih željela da si živ! Čuvaj moju obitelj! Hvala!« (Rakinac Marija, 4. r.)

* * *

NESLOMLJIVA LJUBAV

Ti Bože si svijet iz ljubavi stvorio
kroz poruke Tvoje njemu govorio.
Sina si Tvoga svijetu poslao
i zamisli Tvoje svijetu objelodanio.

A svijet Te ne htjedne shvatiti
ni zakone Tvoje prihvatiti.
I opet si neumorno svijet ljubio
i nisi strpljivosti gubio.

Svjedoka si svoga Alojzija Stepinca odabrao
snagu mu po Tvome Duhu ulijevao.
On je svakodnevno svjedočio
dok znoj je gusti točio.

Majci se Kristovoj utjecao
dok je nad mukama naroda svojega jecao.
Na pravednost i ljudskost upućivao
dok je u zatočeništvu
o slobodi snivao.

Za one koji ga optužiše
i lažima okužiše
svakodnevno je molio
jer radi Tebe Bože
on je i njih volio.

Hvala Ti Bože
što si se i preko njega očitovao
koji je za misterij
Tvoje neslomljive ljubavi
do smrti djelovao.

Nek nosilac luči svjetla Kristova
raspršì tamu u ljudskim srcima!

Barica Lorenz

Uz proglašenje blaženim kardinala Stepinca 3.10.98. u Mariji Bistrici.

»Hvala što si mom djetetu vratio vid!« (mama Dragica)

* * *

»Blaženi Kardinale, zagovaraj svoj narod i sve narode koji trpe na putu do slobode, na putu do spoznaje Božje ljubavi.« (s. Antonija)

* * *

»Hvala za sve što si do sad ispunio. I dalje vjerujem u onu: Oluja će proći, a Bog ostaje zauvijek. Moli i dalje za mene!« (Vesna)

* * *

»Duševno sam jači Vašom žrtvom.« – dr. Slavko Miljanović

* * *

»Hvala ti, blaženi Alojzije, na tvojoj žrtvi za nas, na tvom svjedočenju kojim nam osvjetljuješ budućnost.« (mladi iz Cvetkovića i Donje Stubice)

* * *

»28. svibnja 1999. godine, prvi puta su u Krašiću učenici osnovne škole iz Donje Dubrave (Međimurje). Prvi susret i živa riječ o životu i djelu kardinala Stepinca ostavila je na sve nas duboki dojam sa čvrstom vjerom da ćemo ga slijediti i nositi u srcu. Posebna hvala župniku Josipu Balogu! (učiteljica Nada Bogojević)

* * *

»Izmoli mi milost da i ja mogu ići Kristovim putem poput tebe.« (Barbara)

* * *

»Hvala za .... znaš već što!« (Sonja T.)

* * *

»Blaženi Alojzije! Hvala ti što si čuo moje vapaje i ponio ih Gospodinu. Po tvom zagovoru opet sam zdrava!« (Nada)

* * *

»7. junija smo na dekanijskem izletu, hvaležni za Božje delo po Stepincu in v prošnji, da bi tudi sami izpolnili svoje poslanstvo v hvalo Očetu in Mariji po Kristusu.« (svećenici dekanata Dravsko Polje, Slovenija)

* * *

»Divimo se veličini vaše čovječnosti.« (farmaceuti iz Zagreba)

* * *

»Blaženi Alojzije, moli za našu župu i župljane, a ponajviše za prosvjećenje naših mladih. Neka im križ bude jedini znak na putu u bolji život.« (učenici iz Šćitarjeva)

* * *

»Vidjeli smo i čuli veliku istinu. Puno hvala!« (učitelji i učenici osnovne škole Jakovlje)

* * *

»Dragi kardinale, sveti čovječe, neka me tvoj sveti duh nadahnjuje u ovim teškim vremenima!« (potpis nečitak)

* * *

»Blaženiče naš dragi, oprosti nam, bili smo nezreli. Budi nam milostiv!« (potpis nečitak)

Bl. Alojzije Stepinac s franjevcima u Zagrebu, 3. kolovoza 1941.; možda će čitatelji prepoznati Blaženikove doma- ćine i okolnosti susreta; sliku je Postulaturi proslijedio mons. Marijan Radanović, župnik u Karlovcu (Dubovac)

DOPISI ČITALACA

Pismo Claudia Emilia (prijevod)

Ožujak 1999.

Zovem se Claudio. Katehista sam i student 3. godine na Teološkom institutu »Ignatianum« u Messini. Budući da nisam mogao pribaviti adresu Zagrebačke katedrale, obraćem se Vama za pomoć, jer bih želio imati sličice i razglednice tijela u sarkofagu blaženoga Alojzija Viktora Stepinca.

Molite za moju mamu Antoniju, za moju sestru Mariu Cinziu, za mene, za tatu Salvatorea, koga je Gospodin pozvao k sebi 1986. u dobi od 59 godina.

Molit ću za Vas. Nadamo se da će ovaj rat uskoro završiti.

Claudio Emilia (Messina – Italia)

Pismo don Ilije dr. Vuletića

Cijenjeni vlč. Batelja,

Kako sam vas obavijestio telefonom u srijedu navečer 14. travnja 1999., što mi se dogodilo nakon spaljivanja starih omotnica, a u svezi markice blaženog Alojzija Stepinca koja je bila na jednoj omotnici što sam je dobio poštom prošle godine iz Njemačke, priopćujem Vam slijedeće:

U utorak navečer, 13. travnja 1999., spaljivao sam stari nepotrebni papir i razne omotnice koje su stigle poštom. Na jednoj od tih omotnica koja je stigla poštom iz Njemačke bila je i markica s likom blaženog kardinala Alojzija Stepinca, koju sam svakako htio sačuvati. Nehotice, ne znam sam kako, među papirima koje sam palio našla se i omotnica s markicom na kojoj je bio lik blaženog kardinala Alojzija Stepinca. Cijelo vrijeme dok je papir gorio bio sam uz vatru da je vjetar ne bi raznio i izazvao požar, jer su u blizini župnog doma borovi, koji su lako zapaljivi. Kad sam vidio da je sve u potpunosti izgorjelo, i nakon što sam pepeo izgorjelog spomenutog materijala s jednim štapom pregledao da ne bi

Bl. Alojzije Stepinac na pastirskom pohodu u Pokupskom 21. rujna. 1936.

još nešto od vatre ostalo, otišao sam u župni dom.

Nakon nekoliko trenutaka, iza kako sam došao u župni dom, počela je padati jaka kiša, što me je tješilo, ako je slučajno ostala bilo kakva vatrena iskrica, da će kišom biti ugašena.

U srijedu navečer, 14. travnja, pogledao sam u dvorištu župnog doma mjesto gdje je vatra gorjela, da bih očistio ostatak pepela, i ostao sam bez riječi.

U sredini mokrog pepela pojavila se ova markica, na kojoj se nalazi lik blaženog Alojzija Stepinca, i to potpuno neoštećena, što je u meni stvorilo jedan osjećaj radosti i usklik: »Zar je ovo moguće. Sve je izgorjelo a samo je ostala neoštećena markica s likom dragog kardinala Alojzija Stepinca!«

Tada su se u mojoj duši počele izmjenjivati drage uspomene na blaženog Alojzija Stepinca, s kojim sam na poseban način duhovno bio vezan od njegove svete smrti (bio sam i na njegovu pokopu, uz njegov lijes u Zagrebačkoj katedrali) do dana današnjega. Po njegovu zagovoru i njegovoj zaštiti, dobio sam nebrojene, nezaboravne, milosti od Gospodina. Želio bih spomenuti samo jednu od brojnih.

Kada sam bio u vojsci u Prizrenu 1963., kao završeni maturant na Šalati u Zagrebu, jednom su ondašnji KOS-oficiri u velikoj dvorani vojarne, gdje je bilo između ostale vojske i oko 80 sjemeništaraca i bogoslova iz čitave ondašnje YU-zemlje, organizirali predavanje na temu »Alojzije Stepinac«. Naravno, cilj je bio nas isprovocirati, i znalo se što će iza toga slijediti ako budemo branili lik kardinala Alojzija Stepinca...

Nije nam bilo svejedno... Ljubav prema dragoj osobi kardinala Stepinca bila je iznad svakog straha... Mnogi od nas sjemeništaraca nisu smjeli doći. Bojali su se najgorega... A većina nas koji smo bili, nismo se bojali. Pokušali smo »mudro«, svaki prema svojim sposobnostima i povjerenju u Duha Svetoga, reći sve ono što bi moglo osvijetliti napadani lik kardinala Stepinca. Prije predavanja svi smo zazivali pomoć kardinala Stepinca da nam pomogne u ovom opasnom izazovu.

Sve je sretno završilo, tako da nitko od nas nije morao ići na »informativne razgovore«, barem koliko je meni bilo poznato, što je za sve nas sudionike na ovom »opasnom« susretu s provokatorima bio jasan znak, da nas je sačuvao zagovor onoga na čiju smo stranu bili

stali. Od tada smo bili još hrabriji i neustrašljiviji, ne samo u obrani lika našega kardinala Stepinca (...)

Brela, 16. travnja 1999.
župnik: Don Ilija dr. Vuletić

Pismo Marije iz Splita

Cijenjeno uredništvo!

Odgojena sam u vjeri. Cijeli život mislim i vjerujem da me prati Božja milost. Vjerujem da sam pod stalnim zagovorom Majke Božje. Molim se i ostalim svecima i plaćam sv. mise. Puno sam kroz život trpjela, a trpim i danas. Posebno sam molila za jednu milost, koja dugo nije uslišana. Na sam dan proglašenja blaženim Alojzija Stepinca, preko glavnog dijela sv. mise, pomalo i ogorčena, rekla sam: »Isuse, ne znam što da činim više.« Sinula mi je misao na blaženog Alojzija Stepinca, pa sam rekla: »Blaženi moj, molim te, ti mi isprosi milost. Nakon dva dana dobila sam utjehu. Zahvaljujem Majci Božjoj, Isusu i svim svecima, a posebno blaženom Alojziju Stepincu, na posredovanju, te se unaprijed preporučujući u njegov zagovor, prilažem skroman dar od pedeset kn.

Pismo Dragutina Rosandića-Čemerskya

Prilikom beatifikacije bl. Alojzija Stepinca u kampanji ljevičarske štampe ponavljaju se optužbe svima dobro poznate po sistemu njegova tužitelja Jakova Blaževića.

Ono što je karakteristično za sve ljevičare jest jedna konstanta, da za njih nikakovi argumenti nemaju značenje. Oni na očima imaju socijalističke naočale kroz koje gledaju, i za sve uvijek imaju isti odgovor. Kao što odbijaju razgovarati o argumentima, tako su i njihovi napadi sadržajno bez ikakovih argumenata, već puko prepričavanje »zauzetih stavova« koji su »ranije« utvrđeni, tako da i polemike s njima u biti nemaju nikakovih rezultata, a pokušaj utvrđivanja istine na osnovu dokumenata, objektivnih svjedoka ne dolazi u obzir.

Ljevičarski pisac g. Slobodan Šnajder u svojem napadu na beatifikaciju bl. Alojzija Stepinca nema interesa i volje da analizira dokumentaciju života i djelovanja Blaženika, već ponavlja sve ono što je ispričao »javni narodni tužitelj« Jakov Blažević, odnosno što je utvrdio tzv. »narodni sud«. Svakog onog tko pozna opus g. Šnajdera i njegovo djelovanje odmah se i u tom slučaju može utvrditi da je ostao dosljedan sam sebi. Pokušao se probiti u književni svijet svojom dramom »Hrvatski Faust«. Ona mu je donijela i recimo neku »svjetsku slavu«, a izvodila su je razna ljevičarska kazališta u Europi, koji ionako oskudijevaju repertoarom, jer u pravilu ne izvode »buržujska i reakcionarna dramska djela«. Fabulu te svoje drame Šnajder je zasnovao na poluistinama i neistinama, onako kako ih je lansirala OZN-a odnosno UDB-a. Srećom ima nas još živih koji su znali za događaje u HNK-a koje pokušava opisati gospodin Šnajder.

U »Saveznoj« a vjerojatno i u hrvatskoj UDB-i postoji dosje o prof. Žanku, koji je bio jedan od intendanata HNK za vrijeme NDH. Događaji opisani po Šnajderu u njegovu »Hrvatskom Faustu« odigravaju se u vrijeme kada je prof. Žanko bio gl. intendant HNK i kada je jedna vrlo velika i značajna grupa glumaca, starijih i mlađih, otišla u partizane. Kao velikmaturant stalno sam »visio« u kazalištu, gledajući mnoge sjajne predstave koje su se u to vrijeme izvodile. Doživljavali smo i repertoar i glumce, već kako to mladi ljudi znaju, neopterećeni politikom, već željom za znanjem, lijepom riječi, bogatim sadržajem itd. Posebice smo voljeli gledati i slušati Jozu Laurenčića, koji je nama mladima osobito imponirao. Svi smo znali da unutar HNK postoji značajna grupa glumaca ljevičara i simpatizera partizana. Uvijek smo se bojali da će ih policija i Gestapo jednog dana odvesti u logore i na gubilišta. Bio bi to strašan udarac za hrvatsku kulturu. Bilo je među glumcima i onih koji su podržavali Hrvatsku državu, ali oni se nisu osvećivali ili denuncirali odnosno prijavljivali svoje kolege koji su imali drugačija politička mišljenja. Jednoga dana 1943. pronijela se vijest u Zagrebu kako je velika grupa glumaca otišla u partizane. Normalno, mi smo se interesirali kako i na koji način su otišli. Nitko ih nije

U svečanoj audijenciji održanoj na Trgu Sv. Petra u Vatikanu, Ivanu Pavlu II. su o petoj godišnjici izlaženja, u posebnoj kutiji, urešenoj njegovim grbom i grbom bl. Alojzija Stepinca, uručeni uvezani primjerci Glasnika Sluge Božjega i Blaženog Alojzija Stepinca

zaustavio, dobro su bili organizirani, ali i mnogi su znali da će jednoga dana otići u partizane. Ustaški orijentirani ljudi, koji su bili dobro obaviješteni, upirali su prstom u intendanta dr. Žanka. Govorili su kako on nije dopustio da se i jedan glumac optuži, i sve je poduzimao da onemogući ustaškoj policiji hapšenje glumaca i ostalog osoblja HNK koje je pomagalo i simpatiziralo partizanski pokret.

Prof. dr. Žanko bio je vrhunski katolički intelektualac, i njegovo opredjeljenje je bilo za hrvatsku državu, ali ne za ono što su radili ustaše. U razdoblju između dva svjetska rata kao katolički intelektualac nastupao je javno, pisao studije, tumačio posebice mladeži kako nam prijete diktature sa svih strana, sa Istoka i sa Zapada... Pisao je izvanredne studije, bio je francuski đak, veliki humanist ne samo na riječima već i na djelu. Imao je petlje otići na najviše ustaške instancije i protestirati protiv svake nepravde, intervenirati da spasi ljude od smrti i logora i ostalog načina proganjanja. Mnogi od njih bili su njegovi đaci, neki su ga slušali u omladinskim katoličkim društvima. Imao je dovoljno hrabrosti i znanja da se suprotstavi svakom zlu. Međutim kada je 1945. pošao u emigraciju s mnogim hrvatskim katoličkim intelektualcima, znao je da ga se ne može tretirati kao ustašu već isključivo kao katoličkog intelektualca koji nije krio svoje rodoljublje i svoj negativni stav prema boljševizmu i ateizmu. Znao je da će mnogi katolički orijentirani intelektualci biti likvidirani od strane partizanskog pokreta, jer su boljševici uvijek postupali u svakoj revoluciji tako. Ali nije gajio iluzije o oslobodilačkoj borbi, koja je u stvari bila čista boljševička revolucija, koja će po ustaljenom receptu, unaprijed zadanom, provesti određeni teror. On je o tome pisao, obilno se koristeći francuskom literaturom i francuskim piscima, koji su spoznali što je moderni boljševizam u Rusiji. Također je prevodio francuske pisce koji su pisali o tzv. Sovjetskom Savezu. Međutim, OZN-a ga je odmah stavila na popis ratnih zločinaca. Čovjek se pita zašto, i koji je to bio kriterij da netko dobije epitet ratnog zločinca. Saveznici, ili bolje reći Englezi, bili su oni glavni za izručenje »ratnih zločinaca« po popisu koji im je dostavila OZN-a. Nisu puno provjeravali, tako da su uporno tražili dr. Žanka koji se nekim čudom, bijegom uspio spasiti i pobjeći u Južnu Ameriku, gdje je dugo godina živio i umro u starosti.

I fašizam i komunizam poznati su po tome da su nemilosrdno likvidirali svoje ideološke protivnike. Oni su za njih najopasniji, a da bi ih odstranili na jednostavan način, po svojim čudnim kriterijima proglašivali su ih ratnim zločincima odnosno neprijateljima naroda. Sjetimo se samo kako je Gestapo prevrnuo sve samostane da bi našao blaženu Edith Stein. Nisu joj oprostili kada je kao vrsna katolička intelektualka raskrinkavala nacionalsocijalizam. Znala je ukazati na svu pogubnost te mračne ideologije. Tako su se isto i boljševici u svakoj prilici okomili na intelektualce koji su znali protumačiti što je Lenjinov boljševizam i koja je njegova negativnost. Svaka boljševička revolucija, pa tako i na tlu bivše Jugoslavije, temeljito je sredila sve intelektualce ideološke protivnike komunizma. Prelistajmo samo žrtve koje su pale u tim čistkama u Hrvatskoj. Praktično svaki intelektualac koji je imalo istupio javno ideološki protivno komunizmu i njegovim idejama, bio je likvidiran u naletu revolucije (koja je dugo trajala) ili bio osuđen na duge vremenske kazne u najboljem slučaju. Mnogi su proglašeni kao ratni zločinci, izručeni i likvidirani samo zato, jer su se drznuli kritizirati komunističku ideologiju. Prof. dr. Žanka moglo se svrstati u ideološke protivnike komunizma, ali nikako u ratne zločince.

Na fabuli OZN-e o prof. Žanku ne baš talentirani dramopisac pokušao je izrgraditi jednu fabulu, koja je u stvari zasnovana na notornoj laži i proizvodu bolesnih ljudi u tajnoj policiji. Da je g. Šnajder talentiran pisac, imao je »štofa« da zaista na istinskom događaju napiše vrsnu dramu, u kojoj ne bi govorio samo o ljudima, već i o vremenu u kojem se to zbivalo. Vrsni dramatičar znao bi sasvim drugačije postaviti i fabulu i zaplet vrlo blisko životnoj istini. Pisac koji svoju fabulu gradi na fabuli tajne policije jedne revolucije bez ikakvog kritičkog pristupa, pokazuje svoju minornost. Poznata je takova književnost, koja je završila u ropotarnici povijesti.

Ako g. Šnajder na takav način stvara svoja djela, zar se onda čuditi njegovim »štosovima« o našem Blaženiku. Za g. Šnajdera neporecivo je ono što je rekla OZN-a odnosno UDB-a. Svaki argumenat koji pobija njegovo mišljenje nije prihvatljiv. Ne treba ga niti čitati, kako kaže Lenjin: »jer zaglupljuje narod«. Koristeći svoju književnu »reputaciju« u riječkom Novom Listu napao je Sv. Oca i beatifikaciju Alojzija Stepinca bez ikakovih argumenata, uz masu floskula. Pridružio se kolumnistima Novog Lista koji su također zadržali baštinu »socijalističkog društva« i frazama bez argumenata napadaju sve crkveno, sve hrvatsko, oplakujući staru Jugoslaviju, koja je za njih bila raj na zemlji, blistavo samoupravno društvo itd... S takvima ne treba voditi polemike već ih prozvati da se nauče u demokratskom društvu govoriti s argumentima, a ne pisati »referate« kako se uobičajilo na kongresima naše »slavne kom. partije«. Način razmišljanja, način književnog stvaranja i način pisanja na koji rade Šnajder i njegovi »suborci« ne

bi zavrijedili veću pažnju kada bi bili bez pomoći iz inozemstva. Treba podsjetiti na jedan detalj, koji su mnogi političari protagonisti Šnajdera zaboravili. Kada je gorio Vukovar, kada je pod srbijanskom agresijom gorjela Hrvatska, Šnajder se pojavljuje na njemačkoj televiziji te uz pomoć svojih internacionalnih drugova pljuje na Hrvatsku, na njezine žrtve, na njezinu borbu za slobodu. Tamo je pokazao svoj obraz i svoju opredjeljenost. Ujedno »zasluga« je i gospodina Linića, gradonačelnika Rijeke, da je pokušao promovirati »književnika« Šnajdera ali vjerojatno je odustao u zadnji čas kako ga ne bi dalje kompromitirao.

Hrvati katolici ponosni su na svojega Blaženika, Alojzija Stepinca. On je ostao povijesna osobnost za sva vremena a ovakovi ljudi kao što je Šnajder pomalo sigurno nestaju sa svake pozornice svijeta.

Zagreb, 25. veljače 1999.

Dragutin Rosandić-Čemersky

Spoštovani gospod doktor!

Ko smo bili v nedeljo 11. aprila Slovenci v Zagrebu, ste me prosili, naj vam na kratko opišem mnenja nekaj romarjev iz mojega avtobusa, kaj menijo o blaženom Alojziju Stepincu. Nekaj mnenj teh ljudi:

1. Starejša žena, ki hodi redno v cerkev je rekla, da je že veliko slišala o kardinalu Stepincu in sicer v prejšnjih časih zelo negativno. Sama prej v mlajših letih ni veliko slišala o njem, po vojni pa so v šoli govorili o njem samo negativno. Pozneje je spoznala resnico o njem in tako ga je odkrila v pravi luči, ki mu pripada. Danes je njegova občudovalka in častilka.

2. Mož srednjih let, je pripovedoval, kaj vse so o njem povedali v vojski, ko je bil v Titovi armiji. Pravi vse je bilo samo negativno in slabo. Vojaki smo kar vsi verjeli, da res biti mora, kar nam oficirji o Cerkvi ali njih pastirjih govore. Ko sem se vrnil domov od vojakov, sem bil o vsem v dvomih. Le s težavo sem zopet pričel misliti s svojo glavo in iskati resnico in o Stepincu sem jo odkril šele, ko sem bil nekega dne sam v zagrebški katedrali in videl ljudi, kako molijo na njegovem grobu in to me je prevzelo. Spoznal sem, da so nam pri vojakih lagali.

3. Mlad fant, ki je komaj končal osemletko, je rekel, da o Stepincu v šoli ni nikoli nič slišal. Udeležil pa se je romanja na njegov grob zato, ker bi rad kaj lepega slišal o tem njemu neznanem svetniku.

4. Večina romarjev v avtobusu je bilo navdušenih, da so mogli poromati na grob tega velikana in v njem odkriti resničnega dobrega pastirja, ki se ni ustrašil in klonil pred volkovi tedanjega časa.

5. Moje osebno mnenje. Prvič sem globlje doživel kot šolar ob koncu školskega leta na izletu v Zagreb 28. junija 1948., to je bil ponedeljek, ko smo šli na končni šolski izlet, da si ogledamo živalski vrt v Maksimiru. Naš razrednik je bil zelo veren človek, zato nas je najprej peljal na ogled katedrale, katero si nismo le ogledali, marveč tudi malo molili. Ob njem je bila njegova žena, katera je bila Zagrebčanka in nam je veliko lepega povedala o zaprtem nadškofu Stepincu, in nam zabičala naj bomo o tem tiho. Vsi smo to obljubili in obljubo tudi držali. Na gimnaziji nam takrat niso veliko govorili o Cerkvi, ker smo imeli dobre starejše profesorje. Hujše je bilo, ko

sem bil čez nezkaj let pri vojakih. O Stepincu so nam pripovedovali, kakšen zločenec je bil med vojno. Toda jaz sem imel o njem svoje mnenje in ga več in novicijatu na teološki fakulteti en semester v Zagrebu, sem skoro vsak dan bil na njegovem grobu. In tudi kot duhovnik sem rad obiskoval Stepinčev grob v katedrali, kadar sem se mudil v Zagrebu. Tudi kot župnik sem pripeljal svoje župljane daleč s Primorske-Nove Gorice, na njegov grob in med mašo sem govoril svojim le o njem. Vedno sem cenil in občudoval tega pokočnega borca za pravico in resnico. To je sedaj le nekaj tudi mojih vtisov o njem.

Lep pozdrav

Krško, 19. 4. 1999.
p. Roman Motore, OFM Cap.

Župljani župe Sv. Eme u Mariborskoj biskupiji na grobu bl. Alojzija Stepinca, nakon mise u Zagrebačkoj katedrali, 10. srpnja 1999.

SVEĆENIK – BRANITELJ ČASTI KARDINALA STEPINCA I SAM POSTAO MUČENIK

U Zagrebu je 4. lipnja 1999. predstavljena knjiga koja sadrži životopis dvoje mučenika našega vremena. Knjiga nosi naslov »Spaljene zemaljske ruže«, a napisao ju je lingvist i teolog dr. Marko Lukenda. Riječ je o njegovu bratu, svećeniku Banjolučke biskupije vlč. Filipu Lukendi i redovnici iz družbe Milosrdnica s. Ceciliji Grgić. Oni su zajednički podnijeli mučeničku smrt 12. svibnja 1995. u župi Presnače na rubu Banje Luke. Knjiga je izazvala veliku pozornost naše javnosti (i gotovo posvemašnju šutnju medija!). Predstavljena je pred punom velikom dvoranom Dječačkog sjemeništa na Šalati. Predstavljanju su pribivala oba naša hrvatska kardinala: Franjo Kuharić i Vinko Puljić, još dvojica biskupa: mons. Komarica i mons. Mrzljak, koji su ujedno i govorili na predstavljanju, velik broj časnih sestara, osobito milosrdnica, susestara s. Cecilije, brojni uglednici hrvatskoga vjerničkog i kulturnog života, rodbina i prijatelji, te sjemeništarci sa Šalate.

Hrvatskoj i svjetskoj javnosti je 4. lipnja 1999. predstavljena knjiga »Spaljene zemaljske ruže«, o ubijenima vlč. Filipu Lukendi i s. Ceciliji Grgić, žrtvama četničke mržnje na katolike u Banjolučkoj biskupiji

Prije predstavljanja slavljena je svečana Euharistija u dobro ispunjenoj sjemenišnoj crkvi, kojoj je predsjedao banjolučki biskup mons. dr. Franjo Komarica, a suslavio pomoćni biskup zagrebački mons. Josip Mrzljak, rektor sjemeništa mons. dr. Juraj Batelja i više svećenika. Pjevao je sjemenišni zbor.

Predstavljanje knjige bilo je više od običnog predstavljanja. Bilo je to svjedočanstvo Crkve koja štuje svoje mučenike, ne tražeći krivce ni kaznu za njih, bio je to odgovor na Papin poziv, da Crkva našega vremena ne zaboravi svojih mučenika. Predstavljača je bilo nekoliko: o samoj knjizi govorio je potpisani autor ovog prikaza; slijedila je s. Miroslava Ljevar, koja je ujedno i autorica poglavlja u kojemu je prikazan lik i stradanje s. Cecilije; zatim akademik dr. Petar Šimunović, koji se osvrnuo na lik autora, koji je po struci lingvist, ali i teolog, te je u ovoj knjizi prvi put progovorio o jednoj teološkoj temi; biskup Mrzljak kao školski kolega pokojnog Filipa prisjetio se vremena njihova sjemenišnog druženja; zatim su progovorila dvojica najviših uglednika Crkve u Bosni i Hercegovini, biskup Komarica i kardinal Puljić, a koji su također školski kolege pok. Filipa, dok je biskup Komarica neko vrijeme bio i Ordinarij pokojniku. Obojica su se osvrnula na lik mučenika, a biskup Komarica je njihovo mučeništvo uklopio u prikaz osobito tragičnog stradanja banjolučke mjesne Crkve i u Drugom svjetskom i u Domovinskom ratu, iznijevši konkretne podatke. Na koncu je i sam autor progovorio o motivima pisanja te knjige.

U tijeku večeri više je put istaknut zadivljujući stav mučenika koji su ostali postojani do kraja i nisu željeli napustiti župe i povjerenih im vjernika – Filip im je bio župnik a s. Cecilija vjeroučiteljica i voditeljica crkvenog pjevanja – svjesni da nikomu nisu ništa nažao učinili. S. Miroslava Ljevar, koja je zadnja vidjela mučenike samo nekoliko sati prije njihove smrti, govoreći o svojoj susestri mučenici posvjedočila je, kako je ona, pomalo u šali ali proročanski, nagovijestila njihovo mučeništvo.

Vlč. Filip je i ranije imao teških trpljenja za Crkvu i svoj svećenički poziv. Zadnji je od katoličkih svećenika, godine 1986., suđen pred komunističkim sudom ondašnje države u Banjoj Luci i osuđen na četiri godine strogog zatvora. Stvarni je motiv bio njegova pastoralna aktivnost, jer je sagradio biskupijsko svetište sv. Male Terezije u Presnačama, veoma oživio zamrli vjerski život u župi, i čak dvaput uspio u Presnače dovesti zagrebačkog nadbiskupa kardinala Franju Kuharića, koji je bio nazočan i predstavljanju knjige. Čitateljima glasnika bl. Alojzija bit će zanimljivo čuti da je među inkriminacijama zbog kojih je Filip osuđen i to što je branio kardinala Stepinca, tvrdeći da on nije zločinac, nego »hrvatski heroj«, koji »je nepravedno osuđen, jer nije htio slušati Tita«.

Anto Orlovac, gen. vikar Biskupije banjolučke

Susret dvaju Pobjednika

Dominikanski samostan Sv. Katarine u Splitu nalazi se u samom središtu grada, tik do Srebrnih vratiju, dominirajući trgom na kojem je glavna gradska tržnica. U prošlih 770 godina, od 1229., kad se spominju prvi dominikanci u Splitu, samostan je stasao u istaknuto vjersko, kulturno i hodočasničko žarište, a od 1967. i sjedište župe Gospe od Ružarija, Split-Lučac.

Bl. A. Stepinac u tijeku pastirskog pohoda

Dva velika prozora na sjevernoj crkvenoj lađi bila su ostala bez svoga stakla još u prosincu 1943., kad je savezničkim bombardiranjem samostan bio teško oštećen odnosno srušen. U ratnoj nestašici novoga stakla za prozore tada nije bilo, pa su prozori privremeno bili zatvoreni daskama. A kad je staklo stiglo, u doba otvorenog komunističkog progonjenja Crkve, prozori su predstavljali omiljenu, krhku i zvučnu metu, pa fratrima nije bilo druge nego prozore ponovno zatvoriti najprije daskama, a kasnije i betonskim blokovima. Bilo je to teško, »lovno« vrijeme, u kojem je u ratu i poraću ubijeno 12 hrvatskih dominikanaca, jedan je bio u nacističkom, a njih četrnaest u komunističkom zatvoru odnosno na robiji.

Braneći slobodu Crkve i općih ljudskih vrijednosti, prihvatili su platiti teški danak tamnice, zlostavljanja, pa čak i krvi. Propašću komunističke strahovlade (1990.) stvorili su se uvjeti da se prozori ponovno otvore. No, dok je trajao rat za hrvatsku neovisnost, bilo je važnijih stvari: trebalo je od Boga izmoliti slobodu i obraniti je od neprijatelja; prednost su imali molitva (a u samostanu je nacionalno svetište pobožnosti Vječnoga Ružarija) i solidarnost s potrebnima kroz snažno djelovanje Karitasa.

Samostan, kraj kojeg je 4. listopada 1998. prošao sam Ivan Pavao II., dobro je razumio kako je Papa svojim drugim apostolskim pohodom Republici Hrvatskoj sažeo povijest kršćanstva na hrvatskim prostorima, spojivši hodočašćenjem Dujmovu Salonu, kolijevku hrvatskog kršćanstva i države, i Dujmov Split, stoljetno sjedište primasa Dalmacije i cijele Hrvatske, s aktualnom hrvatskom prijestolnicom, Stepinčevim Zagrebom.

Fratri Papi nisu htjeli ostati dužni. Angažirali su akademskog slikara Josipa Botterija da napravi vitraže za prozore koji su u desetljećima komunizma bili zazidani. Svaki od vitraža je dimenzija 300x130 cm. Ispečeni su u Splitu u prosincu 1998., u ponovno otvorene prozore postavljeni 30. siječnja 1999., a na Stepinčevo, 10. veljače 1999., u suslavlju svih članova redovničke zajednice, svečano ih je blagoslovio samostanski prior fr. Luka Prcela. Tijekom dana vitraži specifično koloriraju crkvu, a noću su jedinstveni sakralni izlog na ulicu.

Dominikancima, koji stoljećima promiču Gospin Ružarij, nije se bilo teško odlučiti da na jedan od vitraža dođe Gospa od Ružarija, naslovnica omiljene katoličke pobožnosti, zaštitnica Dominikanskog reda i zaštitnica branitelja hrvatske slobode. Njezin je blagdan, pod nazivom Gospe od pobjede, nakon Lepantske bitke 1571., ustanovio papa dominikanac sv. Pio V. Motiv Gospe od Ružarija podrazumijeva na prijestolju lik blažene Djevice Marije s Djetetom; pred Gospom kleče sv. Dominik, kojemu Gospa predaje krunicu, i sv. Katarina Sijenska, kojoj mali Isus daje trnovu krunu ili zaručnički prsten. Kako je crkva splitskih dominikanaca od početka posvećena sv. Katarini Aleksandrijskoj (+ 304.), djevici i mučenici, zaštitnici filozofa, mlinara i kolara, onda je ta Katarina na ovom vitražu zamijenila svoju sijensku imenjakinju. U dnu vitraža prikazan je Split: vidi se jadranska obala, na koju su se još u apostolsko doba iskrcali prvi Kristovi vjerovjesnici; vidi se jedrilica nade, punih jedara, simbol kršćaninove životne plovidbe; vide se obrisi Dioklecijanove palače, Srebrnih vrata, i pred njima romanički sklop Dominikanskog samostana sv. Katarine u Splitu, te nad samostanom grb Reda propovjednika.

Iz dva tisućljeća kršćanstva u ovim krajevima, fratri su za drugi vitraž izvukli i naručili likove sv. Dujma i bl. Alojzija Stepinca. Točnije, zaželjeli su da to bude susret, dobrodošlica: Sveti Dujam prima u bratski zagrljaj blaženoga Alojzija Stepinca.

Premda Sveto Pismo svjedoči da je Tit, učenik apostola Pavla, otišao kao vjerovjesnik u Dalmaci-

ju (2 Tim 4, 10), a sam Pavao u poslanici Rimljanima (15, 19) piše: »Tako sam od Jeruzalema pa uokolo sve do Ilirika pronio Evanđelje Kristovo.«, ipak tek biskup grada Salone, najstarije i najveće starokršćanske zajednice u ovom dijelu svijeta, današnji splitski zaštitnik sv. Dujam, stoji kao međaš ili paradigma početka kršćanstva na hrvatskim prostorima. Pogubljen za vrijeme cara Dioklecijana, Dujam je postao osobitim znakom neuspjeha jednoga od najžešćih progona Crkve, jer je prekrasni mauzolej (što ga je samoproglašeni bog, rimski car Dioklecijan, podigao kao svoju božansku grobnicu) postao kršćanskom prvostolnicom, u kojoj se štuju ostaci Dujmova tijela.

Ovostoljetni zagrebački nadbiskup bl. Alojzije Stepinac stradao je od bezbožnog komunizma, najvećeg progonitelja Kristove crkve, ali je iz tog sučeljavanja izašao kao povijesni pobjednik. U njegovu liku sažeta je, kako je rekao Papa, »cjelokupna tragedija koja je pogodila hrvatsko pučanstvo i Europu tijekom ovoga stoljeća što je obilježeno velikim zlima: fašizma, nacizma i komunizma. U kardinalu Alojziju Stepincu blista u punini katolički odgovor: vjera u Boga, poštivanje čovjeka, ljubav prema svima potvrđena praštanjem, jedinstvo s Crkvom vođenom Petrovim nasljednikom. ... Dobro je znao da se ne može popuštati kad je u pitanju istina, jer istina nije roba kojom se može trgovati. Zbog toga mu je bilo draže prihvatiti patnju negoli izdati svoju savjest.« Na taj način Stepinac je postao paradigma Crkve u Hrvata u XX. stoljeću.

Dujam i Alojzije dva su biskupa-mučenika, obojica stameni svjedoci kršćanstva, obojica žrtve totalitarnih režima, obojica blagi predvodnici Božjega naroda. U njima dvojici, Dalmatincu i Zagorcu, spaja se hrvatski prostor, stoljećima razdvajan na Dalmaciju i Sjevernu Hrvatsku. U njima se spaja vrijeme, trenutak, jer je njihov život i njihovo mučeništvo – snažno svjedočenje da je i u ranome kršćanstvu i u XX. stoljeću: Isus Krist, jučer i danas i uvijeke – isti (usp. Heb 13, 8). Riječju, njih dvojica, Dujam i Alojzije, slijevaju se u jedan znak mučeničkoga kršćanstva na hrvatskom tlu od početka do danas.

Umjetnik Josip Botteri smjestio je sve svetačke likove pod slavoluke – slavoluke izmoljenih krunica, izmoljenih milosti, izmoljene slobode; pod slavoluke žrtvi prinesenih za osobno posvećenje, za dobrobit i blagoslov hrvatskog naroda. Botterijevi sveci su u iskoraku, stupaju prema nama; nude i pozivaju na zajedništvo Nebeske Crkve, čije članove prikazuju. Ovim vitražima Josip Botteri vratio se nakon više od dva desetljeća crkvi u kojoj je 1975. zapravo propjevao kroz 14 upečatljivih postaja Križnoga puta. U kontekstu suvremene hrvatske umjetnosti, vitraž »Sv. Dujam prima bl. Alojzija Stepinca« kvalitetna je prinova ikonografskom razvitku Stepinčeva lika, koji se, uz iznimku Dulčićevih vitraža, još nije odlijepio od krutog portretizma crkvenog prelata.

Petar Marija RADELJ

Zapisi iz knjige dojmova u »SPOMEN - ZBIRCI BL. ALOJZIJA STEPINCA«

Blaženi Alojzije, moli za hrvatski narod i blagoslivljaj ga u svim trenucima života. Hvala ti za sva dobročinstva – Zagreb, 15. lipnja 1999., članovi Marijine Legije Bezgrešnog Srca Marijina – Jordanovac, Zagreb.

* * *

Hvala ti, blaženi Alojzije, za milost nove župe u Zadru – Helena, 19. lipnja 1999.

* * *

Blaženi Alojzije, hvala ti! Zagovaraj moju obitelj kao i do sada – Mladenka Marcelić, 19. lipnja 1999.

* * *

Zahvaljujem Bogu na milosti da sam po drugi put posjetio ovu zbirku. Blaženi kardinale, ja znam da si bio uza me u teškim trenucima. Hvala za sve – tvoj bogoslov Miroslav, 3. kolovoza 1999.

* * *

Evo, nakon skoro mjesec dana obilaska raznih crkava i svetišta, došli smo na temelje svoje vjere. Došli smo u Katedralu, na Tvoj grob. Iako smo se nagledali raznih svetaca, Tvoj lik nam se najviše urezao u srce. Pa Ti si ipak naše krvi! Hvala Ti što si nas na ovom putu čuvao! Pomoli se za nas i budi nam zagovornik kod zajedničkog Oca – mladi iz Splita i Zagreba, 3. kolovoza 1999.

* * *

Zahvalni Trojednome Bogu za dar hrvatskoga blaženika Alojzija Stepinca, posjetili smo zbirku iz njegove ostavštine. Nadahnuti njegovim svetim životom krenut ćemo na Gospodnje puteve do konačnog cilja – života vječnoga, gdje ćemo svi zajedno zahvaljivati Bogu za svaku iskazanu milost – bogoslovi (tri potpisa), 3. kolovoza 1999.

* * *

Dragi kardinale, neka nas prati Tvoj zagovor. Pomozi nam da živimo u miru i ljubavi. Sačuvaj nas od zla. Blagoslovi mene i daj mi strpljenja u školi i u obitelji. Hvala Ti – Jelena, 12. kolovoza 1999.

* * *

Danas, kada sam s dobrom gospođom Dijanom Dobran došla posjetiti ovu spomen zbirku na čast blaženoga kardinala Alojzija Stepinca, želim mu se zahvaliti za sve milosti i zamoliti ga da zagovara mene i cijelu moju družbu i sve kojima smo poslane i koji od nas traže pomoć. Blaženi kardinale Alojzije, moli za nas. – s. M. Mirjam-Dedić (časna majka Družbe sestara Službavki Maloga Isusa) Zagreb, 31. kolovoza 1999.

* * *

Blaženi kardinale Alojzije Stepinac, hvala ti za ljubav koju si poklonio našem narodu, i tvoje riječi kako nikada ne smijemo posustati, nego uvijek težiti plemenitim ciljevima. Od srca zahvalan – Mladen Benić, učenik SPŠ u Zagrebu, 16. rujna 1999.

Život u Krašiću zasužnjenog nadbiskupa i kardinala Alojzija Stepinca (2)

Na poticaje i želje brojnih štovatelja blaženoga Alojzija Stepinca, Postulatura počinje s objavljivanjem izabranih poglavlja dnevnika vlč. Josipa Vranekovića, u kojima je gotovo svaki dan opisao život zasužnjenog nadbiskupa i kardinala Stepinca u župnoj kući u Krašiću, gdje je sužnju pismeno bilo naređeno izdržavati kaznu od 5. prosinca 1951. do 18. rujna 1962. Župnik Vraneković je prekinuo pisanje dnevnika 26. siječnja 1960. Od toga dana je bilježio događaje u posebnom spisu, koji je javnosti poznat pod naslovom: *Zadnji dani života Njegove Uzoritosti dr. Alojzija Kardinala Stepinca.*

Izabrana poglavlja donosimo u izvornom jeziku, faktografski, kako je pisac bilježio.

Župnik Vraneković je tih pet svezaka životopisa u Krašiću zatočenog Kardinala predao kardinalu Franji Šeperu, koji je na naslovnoj stranici dnevnika svojom rukom dopisao: »U slučaju moje smrti imaju se ovi svesci zapisa + Vranekovića predati **osobno** mojem nasljedniku u Zagrebačkoj nadbiskupiji.

Rim, 30. siječnja 1974.
- Franjo Kard. Šeper«

Bl. Alojzije govori na suđenju 1946.

Tako će čitatelji Glasnika moći i prije službenog izdanja dnevnika, koje je u pripremi, moći saznati događaje iz života blaženog Alojzija Stepinca koji su prethodili njegovoj svetoj i mučeničkoj smrti. Osim toga, ovi su dnevnici najvjernije svjedočanstvo duhovne veličine i osobnosti blaženog Alojzija Stepinca, ali i okrutnosti i bezočnosti njegovih progonitelja.

Ove stranice, dok objelodanjuju Alojzijevu živu, cjelovitu, postojanu i jaku vjeru utemeljenu na Isusu Kristu Sinu Božjemu – sve do umiranja za nju, istodobno govore i o Vranekovićevoj vjernosti svome Natpastiru i Crkvi. Vlč. Vraneković, cijenjeni propovjednik i traženi ispovjednik, nije bio teolog »po zanatu« ni povjesničar »po inatu«. Nije se ni pripremao za kroničara tako presudnog razdoblja povijesti Crkve u Hrvata, ali ga je Gospodin pronašao za dostojnog suputnika i supatnika zasužnjenog nadbiskupa i kardinala Alojzija Stepinca. Bio je uzoran svećenik i gorljiv pastir; polazio je, službu na bickilu, a kad ga je taj komunistički režim »zarobio«, odlazio je pješice, do susjednih župa, do vlaka, do slijedeće postaje Križnoga puta: Kardinalova i svojega. Puščani su mu metci fijukali pokraj glave, policija ga je pratila u stopu, otuđivala mu nezakonito i nepovratno dokumente i crkvene novce, prijetila mu i ucjenjivala ga. Ali on je ostao uspravan i ispravan. Nije pisao o sebi. Želio je svojoj Crkvi i svome patničkom narodu sačuvati na trajno sjećanje jedno tužno i tegobno razdoblje povijesti. I bez mrmljanja i bez osvete je to bilo. U Kristovoj ljubavi, koja ga je žrtveno svezala uz dragog gosta, komu je bio neutrudiv i do kraja vjeran domaćin.

Napominjemo da je izostavljanje izvornog teksta obilježeno znakom /.../ a točkice u nizu nalaze se u izvorniku, dok su razjašnjenja priređivača u oblim zagradama. Najčešće su ovdje izostavljena imena Nadbiskupovih posjetnika: svećenika, redovnika, redovnica, liječnika i vjernika laika, čije je posjete vlč. Vraneković redovito bilježio sve dok policija nije ubrzo nakon njegova dolaska počela stražariti pred župnom kućom a režim zabranio posjećivati blaženog Alojzija, kako u župnoj kući tako i crkvi. Otada su najvjerniji svećenici kriomice, te uz ne malene poteškoće i često kazne, tražili načina da pohode svoga Natpastira. Mnogi su se vjernici, redovnici i redovnice preoblačili u narodnu nošnju krašićke župe te bi s narodom polazili u crkvu na mise i pobožnosti.

JOSIP VRANEKOVIĆ
Dnevnik, sv. I.
(4.XII.1951. - 9.VI.1953.)

6. XII. 1951.

Došao je ovamo obučen kao obični svećenik: crna reverenda, obični kaput i šešir. Nikakvog vanjskog znaka biskupskog nije imao na sebi. Među odijelom imao je tek »soli Deo«. Ujutro u 6 sati pratim ga prvi put u crkvu. Kolikog li začuđenja u narodu, kad ga opazi, da stupa pred oltar i tu

na klecalu kleči za vrijeme moje mise. Svijet plače čim ga je ugledao. Molitva se po crkvi čuje više nego obično, jer moleći kroz suze, šapat molitve je jači, glasniji. Lijepe adventske pjesme danas je pjevao u posebnom zanosu. Ljudi se u zadnjem dijelu crkve podižu na noge, da ga bolje vide, a on klečeći oborio glavu i – moli.

Pred koju godinu milina mu je bila, kad je među mračnim zidinama tamnice slušao zanosne pjesme vjernika, koji su mimo Lepoglave prolazili, hodočastili u Mariju Bistricu! Koliko li je sada utjehe osjetio, kad mu pred očima iskrsli oni lijepi dani, kad je i on svakog dana dolazio na zornicu i sada opet sluša divne melodije – zanosno pjevanje vjernika, koji su potpuno ispunili crkvu i u moru ove pokvarenosti zanosno slave Boga i Bogorodicu, i kao da prkose svemu što je protivno Stvoritelju.

Na svršetku Mise okrenem se od oltara i kratko navijestim njegov dolazak riječima: »Sada će po običaju najprije biti sv. Pričest, a iza toga služit će sv. Misu naš Preuzvišeni gospodin nadbiskup, koji je eto došao među nas. Dobro nam došao! Molimo se još više za nj, da nam ga dobri Bog još dugo poživi za dobro Crkve i naroda, blaženim ga učinio na zemlji i ne dao ga na volju njegovim neprijateljima.«

Sav je narod ostao kod njegove sv. Mise.

Čim je započeo sv. Misu na glavnom oltaru, opazim na vratima sakristije nepoznate ljude pomiješane s našima, koji su pribivali sv. Misi. Bilo je to 9 novinara: Amerikanci, Englezi i Francuzi, a predvodio ih je predstavnik *Tanjuga*. Na svršetku Mise idem u sakristiju, a Preuzvišeni se zahvaljivao pred oltarom. Predstave mi se i zamole, da ih najavim Preuzvišenom. Učinim to po njihovoj želji. Nekoliko minuta nestrpljivo su čekali oni i fotoreporteri u sakristiji. Konačno dolazi tu i Preuzvišeni. Pristupe k njemu. Predstavnik *Tanjuga* i još jedan ga zamoli, da odgovori na pitanja stranih novinara. Bilo je tu i naših (domaćih) Krašićana.

Preuzvišeni najprije reče: »Ako što želite od mene, onda najprije pišite, da Duh Sveti govori u Sv. Pismu: 'Tko mnogo govori, neće ostati bez grijeha.' Zato ću i ja ovdje biti kratak.«

Pitaju ga: »Kako se sada osjećate?« On odgovara:

»Ovdje jednako kao i tamo, u Lepoglavi...Meni je svejedno, gdje jesam, da li u Lepoglavi, Krašiću ili u Zagrebu, jer gdjegod bio da bio, tu vršim svoju dužnost.«

Američki novinar pita: »A koja je to Vaša dužnost, što je ovdje naglašujete?« On odgovori:

»Trpjeti i raditi za Katoličku crkvu.«

Pitanje: »Da li ste tražili, da vas puste?« Odgovor:

»Nikada to nisam tražio.«

»A zašto?«

»Jer se osjećam nevinim. Ja nisam ništa učinio protiv ove države.«

»Što sudite, hoće li doći do zbliženja i uređenja odnosa između Crkve i države?«

»Mi smo uvijek za sporazum s državom, ali samo pod uvjetom, da se priznaju njezina osnovna prava na škole, brak, štampu, Karitas i dr. Od ovih principa ne odustajemo nikada, makar uz cijenu života.«

»Što kažete na to, da Vas nazivaju bivši zagrebački nadbiskup?«

»Nikada nisam ni želio, ni tražio čast nadbiskupa. A o tome hoću li i dalje biti zagrebački nadbiskup ili ne, o tome ne odlučuje državna vlast, nego Sveta Stolica.«

»Nadate li se, da će Vas pustiti iz Jugoslavije, da odete u Rim i kamo drugamo ili možda da Vam narede, da otiđete?«

»Ja iz ove zemlje ne idem. Oni me ne će prisiliti da odem, jedino dakako, ako me silom strpaju u avion i prebace preko granice. Smatram svojom dužnošću, da u ovim teškim danima ostanem sa svojim narodom i svećenstvom.«

Preuzvišeni pođe zatim u župni dvor. Dok je u svojoj sobi doručkovao, dođu novinari do mene u kancelariju. Pitaju sve pojedinosti o njegovom dolasku, da sam se čudio nekim pitanjima. Opazili oni to čuđenje, pa mi Amerikanac odgovori, neka se ne čudim tome, jer da upravo ove pojedinosti najviše zanimaju američku javnost. Pitali me: »Kako se držao, kad se pojavio ovdje, prva njegova riječ, da li je sjeo ili stajao, na koja je vrata unišao, je li se osjećao umoran, je li što založio i koliko, pio, kako je dugo bdio, u koji sat legao... Molili me, da im pokažem kuću iznutra, a osobito sobe, gdje boravi. Uvedem ih tamo. Zanima ih svaki predmet. Pitaju me, na kojem je stolcu sjedio, gdje je spavao, svaki kutić u sobi snimaju u stotine snimaka. Uzimaju sve moje podatke, zatim pitaju za časne sestre, za crkvu, za rodbinu Preuzvišenoga, njegov *curriculum vitae*, opis mjesta i dr. To je potrajalo jedan sat. Bili su vrlo zadovoljni.

Pitaju, ima li tu gdje hotel, da doručkuju? Začudili se kad sam rekao, da nema. Ponudim im, da se strpe koji čas i da ćemo im nešto servirati – rekavši, da baš nismo opskrbljeni – ali nikako nisu htjeli prihvatiti, smatrajući, da bi odviše smetali.

Kroz to vrijeme dođe autom ovamo tajnik vlč. g. Mijo Pišonić. Brzo se vraća u Zagreb, da izvijesti, što je i kako je ovdje /.../.

7. XII. 1951.

Prilikom dolaska Preuzvišenoga sva je milicija izmijenjena u Krašiću. Jednako je smijenjen i šef pošte u Jastrebarskom.

/.../

Dopisnik američkog ilustriranog časopisa snima Preuzvišenoga u sobi, kancelariji i kako sa mnom šeće pred kućom. »Neprijatelj sam toga fotografiranja, ali što mogu, kad prilike i položaj traže, da tako mora biti.«, rekao je više puta Preuzvišeni.

8. XII.

Posjetila ga rodbina. Zadržao sam ih na objedu.

Služavke Malog Isusa: S. M. Maristella i S. M. Valerija u ime Družbe pohodile Preuzvišenoga.

Dolazi mi novi komandir milicije i usmeno saopći, da ne smijemo primati nikakvu hranu i pomoć od ljudi. Ne prođe nekoliko sati, kad evo obavijesti, da stizava iz Amerike 120 kg hrane. Kroz slijedeće dane isto pokoji paket. »Eto, kaže Preuzvišeni, kao da im se dragi Bog narugao: tu ne smiješ primati, a eto odjednom stizava ovako lijepa pošiljka: Nolite solliciti esse!«

»Mislio sam u Lepoglavi, što da radim? Sjetim se, da imadem kod kuće od Wadinga 'Povijest franjevačkoga Reda'. Naručim to, da mi dostave. Pročitao sam temeljito pet svezaka. Ostao sam zadivljen nad svime što sam tu našao. Gledam djelovanje i sudbinu tolikih, koji su pripadali redu. Što su sve poduzimali. Kako su čudesni i neistraživi potezi milosti Božje, vidio sam čitajući to djelo. Gledam tamo jednoga, koji je cijeli život žrtvovao se: neumorno radio, na oko velika djela učinio, sve ga smatralo svetim, a kad tamo u zadnji čas doživi tragediju – i bude proklet.

I obratno: cijeli život neki se upravo poigrava s Bogom, a eto u zadnji čas svim se srcem vraća k Bogu i bude spašen. 'Cum timore et tremore salutem vestram speramini.'... Još nikada nisam tako upravo doživio veličinu Crkve Božje, kao sada čitajući ovo djelo.«

Danas na Imakulatu prvi puta je propovijedao kod poldanje Sv. mise. »Od sada ću redovito propovijedati, i to kod poldanje Sv. mise, kad kažete, da ću ja imati poldanju, a Vi ranu Misu.«, tako mi je rekao.

»Namjerno nisam ih htio pitati na odlasku iz Lepoglave, smijem li propovijedati, jer bi mi vjerojatno u tom slučaju zabranili. Ovako rekli mi, da sam slobodan i svećeničke dužnosti mogu vršiti, samo da ne upravljam dijecezom. E dobro – mislim ja. Kažete, da svećeničke dužnosti mogu vršiti, onda je tu propovijedanje uključeno.«

Kad ga ono 6. XII. pitali u sakristiji novinari: »A kakav je sada Vaš položaj ovdje, što ćete ovdje raditi?«, on je nasmijano odgovorio: »Evo, tu je župnik, a ja sam kapelan.« – Svi se od srca toj primjedbi s pravom nasmijali. S jedne strane izbija i iz tih riječi njegova velika poniznost, a s druge strane krasna ironija vis vis onih, koji su ga stavili u ovakav položaj.

/.../

12. XII. 1951.

»Čini mi se, da Gospodin Bog nije mogao izabrati slabijega što se tiče zdravlja, godina i drugoga, nego što sam bio ja, u ono vrijeme za nadbiskupa. Učinio je to zato, da pokaže moć i djelovanje milosti u nama. Što sve nisam pretrpio i doživio za svog biskupovanja! Držale me molitve vjernika.« – Kako li je ponizan!

/.../

16. XII. 1951.

Od sve moje biskupske službe najdraža mi je missa pro populo i zato, kako sam u Lepoglavi mogao služiti Sv. Misu, poručio sam biskupu Salisu, da ne treba služiti misu »pro populo«, nego ću ja to vršiti. Strogo nisam bio dužan, ali tko sretniji od mene, kad je samo prilika bila za to.

17. XII. 1951.

Govoreći o tome, kako se ovi jadnici u tom sistemu jedan drugoga boji i kako su nemirni – nikad sigurni za službu i život, rekao je: »Tko se Boga ne boji, taj strepi pred ljudima.« A onda opet: »Imati i držati se dragog Isusa, kako je onda sve lako!«

18. XII. 1951.

/.../

Poslije podne dođe ovamo o. Edgar Leopold, kartuzijanac i dr. Franjo Šeper. Začudo dovezao se o. Leopold autom predsjedništva vlade N. R. Slovenije. Začudio sam se, kad mi je Šeper izlazeći iz auta namignuo da pazim, što ću govoriti. Kasnije mi reče, da nekako šuruje sa ovima.

19. XII. 1951.

Prvi put dolazi ovamo nuncij iz Beograda Msgr. Silvio Oddi. Tri sata razgovarao s Preuzvišenim. Bio je i na objedu. Preuzvišeni mu kod stola ustupio prvo mjesto kao predstavniku Sv. Oca, ali je Msgr. to odbio.

U isto vrijeme stigla autom ovamo dopisnica, agencije United Press, gđica Fischer. Preuzvišenom je neugodno primati novinare i davati izjave. Msgr. je poznaje iz Beograda, pa joj je on priopćio nekoliko riječi. Ona je bila zadovoljna rekavši, da je njoj dosta samo to, da javi svojoj agenciji, da je bila u Krašiću u isto vrijeme kad i nuncij. A dragocjeni joj je podatak i to, što joj je priopćio (slijede precrtane, nečitljive dvije riječi; precrtao ih je mons. D. Nežić, biskup Porečko-pulski, op. J.B.), da su Preuzvišeni i nuncij razgovarali 3 sata.

Isti (slijedi nekoliko precrtanih, nečitljivih riječi, op. J. B.) rekao je: »Stepinac zadaje Beogradu više brige nego cijeli Sovjetski Savez.«

Nakon objeda nasmijano reče mi nuncij: »Doživjeli ste jedinstveni slučaj u povijesti Crkve, da imadete Nadbiskupa za kapelana.«

Poslije podne dolazi Dr. Dragutin Nežić, administrator pazinske biskupije, i Mijo Pišonić.

20. XII. 1951.

Žali što su učinjeni toliki propusti vis vis katoličke štampe. »Razdori, a onda nerazumijevanje kod onih, koji su mogli pomoći, a eto propustili. Sjećam se, koliko puta je dragi naš Otac Janko (Šimrak) znao doći k meni, pa samo pokaže kao bolno lice rekavši: 'Pa znate, kako je!' Znao sam ja dobro i dao sam. Pa zapravo 'Hrvatsku Stražu' uz ono malo pretplate sam

sam uzdržavao. Taj jedini naš dnevnik imao je malu tiražu, a kako su ga se protivnici bojali, osobito masoni. Tu je velika zasluga Šimrakova, što je raskrinkavao masone. Kako su bijesni bili, kad jednog dana osvane u Straži slika lože. Točno je bilo označeno i mjesto, gdje koji od 'braće' sjedi. Razbijali si glavu, kako je to otkriveno, i nikako da doznaju. A eto naši lijepo stupili u vezu sa podvornikom, koji je čistio ložu, i ovaj lijepo pusti jednog našeg unutra u vrijeme kad nitko obično od njihovih ne dolazi, i sve lijepo istraži i fotografira. Oni su upravo strepili svaki dan, hoće li ih opet Straža napasti. A što bi istom bilo, da smo imali štampu! A eto, bilo je propusta, i to danas ljuto svi okajavamo.«

Suosjeća sa svima i misli na sve. U sobi na stolu ima globus. Ispod njega napisao je vers iz psalma: »Domini est terra et plenitudo eius, orbis terrarum et universi qui habitant in eo«. »Imam to zato tu, da se lakše i snažnije mogu u mislima prenijeti po cijeloj zemlji. Gledam tada, gdje su kakve prilike i potrebe Crkve, pa da onda koliko mogu molim na nakane onih, kojima je veća potreba.« Gleda na karti i na globusu i one najmanje otoke i otočiće. Traži njihov opis u Herderu, gleda statistiku Crkve u raznim stranama. Boli ga, kad gleda kako protestanti ometaju rad misijama, kad ovi moraju napustiti postaje i sl. Memento vivorum (Spominjanje živućih u misnom kanonu, op. J. B.) traje mu koji put u Sv. Misi i do 5 minuta. »Uopće neću primati nikakve intencije, a nisam ih ni ranije primao. Tolike su potrebe Crkve i naroda, da svakog dana prikazujem Sv. Misu na te nakane.«

Bl. Alojzije kao sužanj pokazuje zbirku sastavljenih propovijedi krašićkom župniku i svome domaćinu Josipu Vranekoviću.

21. XII. 1951.

Stigla ovamo neka gđa iz Zagreba sa sinom, pravnikom, te s njima neki Amerikanac, student prava. Vrijedni i čestiti ljudi. Dok sam im pokazivao crkvu iznutra, a oni još pod snažnim dojmom susreta sa Preuzvišenim, kaže mladi zagrebački pravnik: »Et tu Betlehem, terra Juda«, a sada će se govoriti: »et tu Krašić...« /.../

22. XII. 1951.

»Moj supatnik dragi Pavunić svakog bi dana molio po 16 sati. Da nisam svojim očima vidio, ne bih upravo mogao vjerovati. U pola noći diže se i već moli krunicu. Uvijek moli glasno ili barem poluglasno. Molio je i na šetnji. Šeće, maše krunicom i moli. 'Vi uvijek molite?' reče mu jedan stražar. 'Pa što ću drugo raditi?' – odgovori mu dosta odrješito i nastavi samo dalje s molitvom. Dao sam mu u sobu ovu sliku o. Leopolda Mandića, što sam je Vama dao. Više puta sam ga preko dana čuo kako razgovara s ocem Leopoldom: 'Dragi Pater, molim te, pomozi mi, da izađem iz ove tamnice!... Ah, znam, nećeš mi pomoći. Ti si misliš: E, Pavuniću, bolje je da si tu, da lijepo moliš i Bogu služiš. Ako izađeš van, tko zna budeš li toliko molio!' I onda bi ovu sliku obasuo brojnim poljupcima.

I zbilja, jednog dana moj ti Pavunić izlazi iz zatvora. Ali u onom uzbuđenju zaboravio je ponijeti sliku o. Leopolda. 'E, kad si je onda zaboravio, sad je nećeš dobiti, neka bude kod Vas.' A ipak siromašni starac nije uzalud molio. Krunica ga spasila. O, kako smo po sebi jadni! Pa ja, koliko sebe poznajem, ni deset minuta ne bih mogao podnijeti ono, što sam prepatio kod prvog hapšenja, da nije bilo molitava vjernika.«

»Mnogo su mi veselje pribavili tamo vrapci i golubovi. Na prozoru sam im uvijek ostavljao mrvice hrane. Vrapci mi dolazili i u sobice. Jednog dana jedan mi sjedne na rame. Postali tako pitomi. – Puno puta pravo veselje za mene, a i za njih... Nije im bilo krivo. Smetalo me neprestano tulenje tih zvučnika i obavijesti. Jednog dana začepim uši. U jedno stavim nalivpero, a drugo začepim zatvaračem od nalivpera, da mogu nesmetano raditi. Baš u to naiđe stražar i opazi to kroz mali otvor na vratima. Odjednom odleti upra-

vo, ode vjerojatno, da to javi u Upravu, i za čudo od onda prestali su s tim tulenjem i zavijanjem.«

»Smatrao sam zgodnim, kad već imam vremena, da prevedem iz francuskog na hrvatski živote svetaca. Tu je dvanaest svezaka – svaki za jedan mjesec. Pojedini životopis ima osam strana. To je zamišljeno kao dnevno obiteljsko štivo. Mislim to predati Dominikancima, da izdaju, kada dođu za to mogućnosti. Koliko bi koristi bilo i sreće, kad bi se naše obitelji mogle time poslužiti. Koliko tu čovjek nađe novih pobuda i poticaja. Dat će dobri Bog, da i to jednom dođe u ruke našem narodu. To je i zanimljivo i korisno, pa čemu da se svijet truje različitim glupostima i bedastoćama, koje mu ništa ne donose, a oduzimaju gotovo sve: i mir, i pravu radost i poštenje.«

»Iz biografija svetaca, pa Wadinga i drugih stvari, izradio sam različite primjere. Htio bih izdati nekoliko svezaka primjera po 1000 strana. Znam koliko su svećenici na selu opterećeni poslom, propovjedničke literature imamo malo, pa su često u neprilici, što će i kako govoriti. A ovako uzme po tri primjera, malo ih poveže i propovijed je brzo gotova. Da bude još lakše, gledao sam, da gotovo svaki primjer potkrijepim kojim citatom iz Sv. Pisma. I tako mislim, ako jedan svećenik bude na župi i 40 g. još uvijek imat će tu dosta materijala kojim će se poslužiti.«

23. XII. 1951.

/.../ Milicija brani stranim župljanima dolazak u našu crkvu. Svijet se probija po okolnim stazama i po polju.

»Žao mi je, da su moji dnevnici došli u ruke ovim kukavcima. Lijepo sam rekao Nežiću neka ih uništi, ali on kao historičar ni čuti o tome, nego to su važni dokumenti, to treba sačuvati. I onda sa Ivandijom ode, da ih zazidaju u bogoslovskom sjemeništu, negdje kod dimnjaka. Nitko osim njih dvojice nije za to znao. Sigurno su jadnoga Ivandiju silno mučili, kad je odao mjesto, gdje se nalaze. Poslije smrti mog predšasnika mislio sam, da ne nastavim pisanjem dnevnika, a onda opet mislim si, reći će poslije, evo ovaj je barbarin zanemario važnu ovu stvar i tako sam nastavio s tim pisanjem. Na kraju došlo je njima u ruke. No nadam se, da će oni opet doći na svoje mjesto. Pitat će se jednog dana za njih. Možda bude netko sretan, da ih može vratiti. To je kulturna i moralna sramota. To je najstramotnija otimačina. Takova što ne bi se dogodilo u jednoj kulturnoj zemlji.«

(nastavlja se u idućem broju)

DAROVI ZA POKRIĆE TROŠKOVA U POSTUPKU PROGLAŠENJA SVETIM BL. ALOJZIJA STEPINCA

Uz popis prijatelja i štovatelja blaženog Alojzija Stepinca, koji su uz molitvu poslali i novčani dar, sa zahvalnošću se sjećamo svih darovatelja koji su uz svoj dar izričito napomenuli, da se ne objavljuje njihovo ime. Raduje činjenica da su među darovateljima zastupljeni različiti staleži i ustanove, iz domovine i diljem svijeta, što potvrđuje općenarodnu želju za proglašenjem svetim kardinala Stepinca.

Nakon objavljivanja zadnjeg broja Glasnika, svoj dar za pokriće troškova u postupku za proglašenje svetim kard. Alojzija Stepinca uručili su ovi darovatelji:

Katica i Mara PAVLJUK - Slobodnica; Franjo kard. KUHARIĆ - Zagreb; Franciska PAVLJUK - Vrbovec; Barica ALEČKOVIĆ - Koprivnica; Hrvatska katolička župa Uzvišenja Sv. Križa - Hamilton (vlč. Marijan Mihoković); Mons. Ivan VRAGOVIĆ - Zagreb.

Svoj dar za pokriće troškova u postupku za proglašenje svetim kardinala Alojzija Stepinca možete poslati preko Zagrebačke banke na ime: **Postulatura kard. Stepinca**

devizni račun: 012101-01-2421741339
kunski račun: 012101-12-2320444313

Blaženi Alojzije Stepinac - krašićki sužanj -

Časopis **Blaženi Alojzije Stepinac** glasnik je Postulature za proglašenje blaženim i svetim kardinala Alojzija Stepinca te časopis svih njegovih štovatelja, Kristovih vjernika i ljudi dobre volje.

God. 6 (1999) Broj **4**

Cijena: 5 kn; za inozemstvo 3 DEM ili 3 USD

Glasnik izlazi četiri puta godišnje s dozvolom crkvenih poglavara.

Izdavač: Postulatura Blaženog Alojzija Stepinca

Voćarska 106, pp. 110

10001 Zagreb

Uređuje i odgovara: Dr. Juraj Batelja, Voćarska 106, pp. 110, 10001 Zagreb.

Adresa uredništva: Postulatura Blaženog Alojzija Stepinca, Voćarska 106, pp. 110; 10001 Zagreb, telefon: **46 80 426**; fax: **46 80 722** »Spomen-zbirka iz ostavštine blaženog Alojzija Stepinca«, Kaptol 31, 10000 Zagreb, telefon: **48 11 781**

Sve što se u našem Glasniku navodi ili naziva »čudo«, »svetost«, »svetac« i slično, sve to, u duhu crkvenih propisa, treba uzeti i razumjeti u našem običnom ljudskom načinu izražavanja. O svemu će tomu konačni sud izreći Crkva.

Lektor: prof. dr. Ante STAMAĆ

Slog: Mario Rogić, LASERplus

Tisak: Tiskara PULJKO

Napomena: *Ovih dana izlazi iz tiska »Crna knjiga« o komunističkom progonu Katoličke crkve u Jugoslaviji; preporučujemo je svim čitateljima Glasnika.*

U uredu Postulature možete nabaviti zidni i stolni kalendar bl. Alojzija Stepinca.

KAZALO

Na zadnjoj stranici: *Mladi hrvatski vjernici pozdravljaju Ivana Pavla II. u Gospinu svetištu u Solinu, 4. listopada 1998.*

Lik kardinala Alojzija Stepinca na markici kojom se širila posmrtna slava blaženog Alojzija Stepinca a neizgorjela u požaru 13. travnja 1999. (vidi izvješće na str. 96.)

Ivan Pavao II. na grobu bl. Alojzija Stepinca, u pratnji kard. Franje Kuharića i mons. Josipa Bozanića, nadbiskupa zagrebačkog, 2. listopada 1998.

Ivan Pavao II. otpozdravlja hrvatskim biskupima i vjernicima okupljenima na poljani pokraj Gospina svetišta u Solinu, 4. listopada 1998.

